

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY GRYFINO

Biurow
Studiów i
Projektów
Europejskich

GRYFINO wrzesień 2007r.

Biuro Studiów i Projektów Europejskich

Zespół autorski:

Rafał Tokarski

Agnieszka Tokarska

Agnieszka Nowicka

Plan rozwoju lokalnego gminy Gryfino został opracowany na zamówienie Burmistrza Miasta Gryfino.

SZCZECIN – GRYFINO
marzec 2007r.

---

ul. Żubrów 3, 71-617 Szczecin tel. (091) 424 02 88, fax (091) 424 02 89

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	6
1. OBSZAR OBJĘTY PLANEM	6
2. CZAS REALIZACJI PLANU	6
3. CEL	6
4. METODOLOGIA	7
II. Charakterystyka obecnej sytuacji w gminie Gryfino	11
1. PODSTAWOWE DANE	11
2. LUDNOŚĆ	12
3. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE GMINY GRYFINO	13
3.1. Położenie gminy Gryfino w kontekście transeuropejskim	13
3.2. Powiązania komunikacyjne w kontekście regionu	13
3.3. Powiązania komunikacyjne gminy Gryfino wewnątrz z powiatu gryfińskiego	14
4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I JEGO OCHRONA	14
4.1. Wody powierzchniowe	14
4.2. Lasy i tereny zieleni wysokiej	15
5. ŚRODOWISKO KULTUROWE	16
5.1. Bartkowo	17
5.2. Borzym	17
5.3. Chlebowo	18
5.4. Chwarstnica	18
5.5. Gardno	19
5.6. Krajnik	19
5.7. Sobieradz	20
5.8. Stare Brynki	20
5.9. Stekno	20
5.10. Weltyń	21
6. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	21
6.1. Zagospodarowanie przestrzenne stref rozwoju zabudowy w obszarze gminy	21
6.2. Strefy zagospodarowania przestrzennego terenów otwartych na obszarze gminy Gryfino	22
6.3. Plany zagospodarowania przestrzennego gminy	22
7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACYJNA	23
7.1. System zaopatrzenia w wodę	23
7.2. Regulacja stosunków wodnych	25
7.3. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków	26
7.4. Gospodarka odpadami	26
7.5. System zaopatrzenia w gaz	27
7.6. Ciepłownictwo	28
7.7. Elektroenergetyka	28
7.8. Energia odnawialna	28
7.9. Telekomunikacja i sieć internetowa	29
7.10. Infrastruktura komunikacyjna	30
7.10.1. Drogi	30
7.10.2. Komunikacja kolejowa	32
7.10.3. Żegluga śródlądowa	32
8. SFERA SPOŁECZNA	33
8.1. Oświata	33
8.1.1. Szkolnictwie podstawowe w gminie Gryfino	33
8.1.2. Szkolnictwie gimnazjalne w gminie Gryfino	34
8.2. Kultura	34
8.3. Sport, Rekreacja i Turystyka	35
8.3.1. Baza sportowa	35
8.3.2. Baza rekreacyjna	36
8.4. Opieka społeczna	38

8.5. Ochrona zdrowia.....	40
8.6. Bezpieczeństwo publiczne.....	41
9. GOSPODARKA	42
9.1. Bezrobocie.....	42
8.2. Rolnictwo i gospodarka leśna.....	43
8.3. Produkcji i usług.....	45
10. GOSPODARKA MIESZKANIOWA	46

III. Zadania przyczyniające się do poprawy sytuacji na obszarze Planu.....47

1. ZADANIA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ PRZESTRZENNĄ.....	47
2. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	48
2.1. Zadania z zakresu rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę.....	48
2.2. Zadania z zakresu regulacji stosunków wodnych.....	48
2.3. Zadania z zakresu rozwoju odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków.....	49
2.4. Zadania z zakresu rozwoju gospodarki odpadami.....	49
2.5. Zadania z zakresu rozwoju sieci gazowej.....	50
2.6. Zadania z zakresu rozwoju sieci ciepłowniczej.....	50
2.7. Zadania z zakresu rozwoju elektroenergetyki.....	50
2.8. Zadania z zakresu rozwoju energii odnawialnej.....	51
2.9. Zadania z zakresu rozwoju sieci telekomunikacyjnej.....	51
3. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ	51
3.1. Drogi krajowe.....	51
3.2. Drogi wojewódzkie.....	52
3.3. Drogi powiatowe.....	52
3.4. Drogi gminne.....	52
4. ZADANIA Z ZAKRESU RENOWACJI ZABYTKÓW ORAZ ROZBUDOWY I MODERNIZACJI BAZY KULTURALNEJ	52
5. ZADANIA Z ZAKRESU ROZBUDOWY I MODERNIZACJI BAZY OŚWIATOWEJ.....	53
6. ZADANIA Z ZAKRESU ROZBUDOWY I MODERNIZACJI BAZY SPORTOWEJ, REKREACYJNEJ I TURYSTYCZNEJ	53
7. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ I OCHRONY ZDROWIA	55
8. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO.....	56
9. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO.....	56
10. ZADANIA Z ZAKRESU ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	56

IV. Realizacja zadań i projektów – plan finansowy.....57

V. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi ..88

1. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020.	88
2. WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO”	89
3. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2007-2013.....	89
4. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU GRZYFIŃSKIEGO	90
5. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY GRZYFINO	91
6. GMINNY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	92
7. GMINNY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI.....	94
8. GMINNY PROGRAM RESTRUKTURYZACJA OSOBOWEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO.....	95
9. GMINNA STRATEGIA MIESZKANIOWA.....	95
10. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	96

VI. Prognoza skutków programu - wskaźniki 98

**VII. System wdrażania, sposoby monitorowania i oceny
oraz Komunikacja ze Społeczeństwem 100**

1. SYSTEM WDRAŻANIA	100
2. MONITORING	102
3. OCENA.....	102
4. KOMUNIKACJA ZE SPOŁECZEŃSTWEM.....	104

I. Wprowadzenie

1. Obszar objęty planem

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje swoim zakresem obszar Gminy Gryfino z wyłączeniem terenu pozostającego w granicach administracyjnych miasta Gryfino, dla którego sporządzono „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Gryfina”. Plan obejmuje wszystkie znajdujące się na terenie gminy jednostki osadnicze: wsie, osady, przysiółki i kolonie, jak również wszystkie tereny niezurbanizowane.

2. Czas realizacji planu

Czas realizacji niniejszego planu obejmuje dwa okresy:

- 2007 –2013 (cezura uwzględniająca aktualny okres programowania budżetu Unii Europejskiej) — w ujęciu szczegółowym, z podziałem na konkretne projekty i zadania do realizacji.
- 2014-2020 (cezura uwzględniająca kolejny okres programowania budżetu Unii Europejskiej) — w ujęciu koncepcyjnym, ze wskazaniem planowanych działań.

3. Cel

Plan Rozwoju Lokalnego jest kluczowym narzędziem wspierającym zarządzanie długofalowymi procesami inwestycyjnymi na poziomie samorządu. Plan ten realizuje strategię społeczno-gospodarczą gminy, wskazując ponadto cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego zawiera nie tylko ogólne cele, lecz przede wszystkim konkretne zadania, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania. Pozwala to na poszerzenie możliwości inwestycyjnych, umożliwia koncentrację środków, a tym samym przyspiesza ich realizację, jednocześnie redukuje koszty.

Zasadniczym celem realizacji zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego jest:

Ożywienie gospodarcze i społeczne terenów wiejskich, poprzez zwiększenie potencjału infrastrukturalnego, turystycznego i kulturalnego zmierzającego do poprawy warunków bytowych społeczności lokalnej .

Efekty wdrażania planu nie będą zauważalne w ciągu roku, czy dwóch lat, dlatego tak ważnym elementem jest przygotowanie długotrwałego programu, który mimo zmian będzie konsekwentnie realizowany w trakcie nadchodzących kilkunastu lat.

4. Metodologia

Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino na lata 2007-2013 został opracowany przez zespół zadaniowy ds. planu rozwoju lokalnego na podstawie strategicznych dokumentów określających rozwój społeczno-gospodarczy gminy Gryfino oraz na podstawie szerokich konsultacji społecznych przeprowadzanych ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli organizacji i instytucji właściwych rzeczowo i merytorycznie. W ramach konsultacji ogólnospołecznych zbierano (w fazie wstępnej prowadzonych prac) wnioski i opinie nt. najpilniejszych do realizacji zadań i kierunków rozwoju miasta Gryfino. Ponadto projekt gotowego materiału został poddany publicznej ocenie i weryfikacji, przed przyjęciem go przez Radę Miejską Gryfina.

W ramach procesu programowania przeprowadzono dwie debaty z udziałem przedstawicieli samorządu szczebla miejskiego, gminnych i powiatowych jednostek organizacyjnych, sołectw oraz organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowych i środowisk biznesowych. Pierwsza debata odbyła się w siedzibie Urzędu Miasta Gryfino w dniu 5 kwietnia 2007r. Celem spotkania była prezentacja podstawowych założeń planu rozwoju lokalnego opartych o doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji ZPORR w latach 2004-2006, a także prezentacja wstępnych ustaleń dotyczących kierunków planu rozwoju lokalnego, wynikających z gminnych dokumentów strategicznych. Na spotkaniu tym również wyodrębniono dwie grupy robocze:

- ds. infrastruktury technicznej, komunikacyjnej oraz gospodarki mieszkaniowej,

W skład grupy weszły następujące osoby:

- Teresa Drażek, naczelnik Wydziału Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami UMiG Gryfino,
- Elżbieta Kasprzyk – radna miejska Gminy Gryfino,
- Krystian Kosiński - naczelnika Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych UMiG Gryfino,
- Janina Major – naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Ochrony Środowiska UMiG Gryfino,
- Bogdan Jacek Warda – prezes SM Regalica w Gryfinie,
- Henryk Jacyno – zastępca prezesa Zarządu SM „Dolna Odra” w Gryfinie,
- Bronisław Mela, prezes Gryfińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Gryfinie,
- Rafał Mucha – prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Gryfinie,
- Tadeusz Kaźmierski – p.o. kierownika Zakładów Wodociągów i Kanalizacji PUK w Gryfinie,
- Ewa Kubiak – naczelnik Wydziału Planowania Przestrzennego, Strategii, Rozwoju i Inwestycji UMiG w Gryfinie
- Krzysztof Czosnowski – z-ca naczelnika Wydziału Planowania Przestrzennego, Strategii i Rozwoju UMIG w Gryfinie.

- ds. oświaty, kultury, sportu turystyki, rozwoju przedsiębiorczości oraz ochrony zdrowia,

W skład grupy weszły następujące osoby:

- Piotr Romanicz, Naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych UMiG Gryfino,
- Krzysztof Rudnicki, Z-ca dyrektora Gryfińskiego Domu Kultury,
- Elżbieta Kasprzyk – Radna Miejska gminy Gryfino,
- Krystian Kosiński - naczelnik Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych UMiG Gryfino,
- Leopold Kemmling – dyrektor Biblioteki Publicznej w Gryfinie.

Skład osobowy poszczególnych grup roboczych został uzupełniony o przedstawicieli właściwych merytorycznie organizacji i instytucji. W trakcie dwóch kolejnych miesięcy odbyło się 8 spotkań w podstawowych grupach oraz uzupełniające spotkania z sołtysami. Efektem prac było wygenerowanie niezbędnych zadań, których wykonanie warunkuje realizację Planu Rozwoju Lokalnego. Prezentacja tych zadań oraz ich hierarchizacja były tematem drugiego z ogólnych spotkań zespołu zadaniowego ds. lokalnego programu rewitalizacji, które miało miejsce w siedzibie Urzędu Miasta Gryfino w dniu 16 kwietnia 2007r. Dnia 21 czerwca na wspólnym posiedzeniu członków grup roboczych oraz zespołu zadaniowego została dokonana weryfikacja zgłoszonych zadań przez społeczność lokalną. Kolejnym krokiem była prezentacja Planu na sesji Rady Miejskiej w dniu 30 czerwca br. Po wprowadzeniu poprawek i korekt zgłoszonych przez radnych Rady Miejskiej w Gryfinie nastąpiło przekazanie projektu Planu Rozwoju Lokalnego do zaopiniowania przez Komisję Rady Miejskiej, a następnie uchwalenie planu na kolejnej sesji Rady Miejskiej w Gryfinie.

Zespół zadaniowy ds. rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Gryfino, został powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy w Gryfinie, na mocy zarządzenia nr 0151-38/07 z dnia 28 marca 2007r. w następującym składzie:

- Rafał Tokarski – Pełnomocnik Burmistrza ds. rozwoju lokalnego miasta Gryfino, Dyrektor Biura Studiów i Projektów Europejskich w Szczecinie
- Andrzej Kułdosz - radny Rady Miejskiej w Gryfinie,
- Elżbieta Kasprzyk – radna Rady Miejskiej w Gryfinie,
- Teresa Drażek – naczelnik Wydziału Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami,
- Janina Major – naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Ochrony Środowiska,
- Piotr Romanicz - naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych,
- Ewa Kubiak - z-ca Naczelnika Wydziału Planowania Przestrzennego Aktywizacji Gospodarczej i Inwestycji
- Krzysztof Czosnowski - p.o. Kierownika Referatu Planowania Przestrzennego i Strategii i Rozwoju

Ponadto w pracach uczestniczyli:

1. Henryk Piłat – burmistrz Miasta i Gminy Gryfino,
2. Maciej Szabałkin - zastępca burmistrza Miasta i Gminy Gryfino,
3. Eugeniusz Kuduk – zastępca burmistrza Miasta i Gminy Gryfino,

4. Beata Kryszkowska – sekretarz Miasta i Gminy Gryfino,
5. Roman Rataj – Komendant Straży Miejskiej w Gryfinie,
6. Mirosław Denis – Komendant Powiatowy Policji w Gryfinie,
7. Leszek Jurczak – Z-ca Komendanta Powiatowego Policji w Gryfinie,
8. Dariusz Bańka – Dyrektor Naczelny PEC Sp. z o.o. w Gryfinie,
9. Rafał Mucha – Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie,
10. Waldemar Szatanik Dyrektor ds. technicznych Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie,
11. Janina Nikitińska- radna Rady Miejskiej Gminy Gryfino,
12. Bronisław Mela – Prezes Gryfińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego
13. Jacek Warda- Prezes Spółdzielni Mieszkaniowej „Regalica”,
14. Jerzy Giegużyński – Prezes Spółdzielni Mieszkaniowej „Taras Północ” ,
15. Henryk Jacyno - Spółdzielnia Mieszkaniowa „Dolna Odra”,
16. Danuta Aftyka – sołtys Borzymia,
17. Zbigniew Malczak – sołtys Chlebowa,
18. Grażyna Bacela – sołtys Chwarstnicy,
19. Józef Zajączkowski – sołtys Czepina,
20. Arkadiusz Kostrzewa – sołtys Daleszewa,
21. Helena Emilianowicz – sołtys Dołgie,
22. Bożena Śmietana – sołtys Drzenina,
23. Tadeusz Feller – sołtys Gardna,
24. Mariola Staszek – sołtys Krajnika,
25. Danuta Cebulska – sołtys Krzypnicy,
26. Stanisław Obacz – sołtys Mielenka Gryfińskiego,
27. Jolanta Stachów – sołtys Nowego Czarnowa,
28. Zygmunt Jakubowski – sołtys Parsówka,

29. Jerzy Kostka – sołtys Pniewa,
30. Jarosław Kois – sołtys Radziszewa,
31. Teresa Górecka-Sieja – sołtys Sobiemyśla,
32. Danuta Świderek – sołtys Sobieradza,
33. Danuta Wiśniewska – sołtys Stelinka,
34. Zofia Krzak – sołtys Steklna,
35. Jarosław Kardasz – sołtys Starych Brynek,
36. Ewa Świderek – sołtys Wirowa,
37. Leszek Jaremczuk – sołtys Wełtynia,
38. Lidia Paczkowska – sołtys Włodkowic,
39. Bogusława Woźniak – sołtys Wysokiej Gryfińskiej,
40. Marek Miedzak – sołtys Żabnicy,
41. Dorota Frelich – sołtys Żórawia,
42. Stanisława Kaźmierska – sołtys Żarówek,

II. Charakterystyka obecnej sytuacji w gminie Gryfino

1. Podstawowe dane

Gmina Gryfino leży w północnej części Polski, w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, na północnym zachodzie powiatu gryfińskiego. Zajmuje obszar 254 km² (stanowi to 13,6% powierzchni powiatu) i jest drugą co do wielkości gminą w powiecie gryfińskim.

Od północy Gmina Gryfino graniczy z aglomeracją miejską Szczecin oraz gminą Stare Czarnowo. Z zachodu gmina sąsiaduje z niemiecką gminą Gartz, jak również gminą przygraniczną Kołbaskowo. Na zachodzie gminy znajduje się również drogowe przejście graniczne łączące mostem Gryfino i niemieckie Mescherin. Od południa gmina graniczy z gminami Widuchowa i Banie. Granicę wschodnią stanowi gmina Bielice.

Gmina Gryfino wchodzi w skład szczecińskiego obszaru metropolitalnego, liczącego ok. 650 tys. mieszkańców. Do tego obszaru należą również gminy: Szczecin (miasto rdzeniowe), Goleniów, Stargard Szczeciński, Stare Czarnowo, Kobylanka, Kołbaskowo, Dobra i Police.

Gmina Gryfino jest gminą miejsko-wiejską, o funkcjach podmiejskich, która poza graniczącą z północy gminą miejską Szczecin jest otoczona wyłącznie gminami wiejskimi.

Centrum administracyjne gminy - Urząd Miasta i Gminy w Gryfinie, jest zlokalizowany w zachodniej części gminy. Miasto Gryfino, jest również siedzibą powiatu gryfińskiego.

Gmina liczy 31 451 tys. mieszkańców (stan na 31. 12. 2006r.), z czego w Gryfinie mieszka 21 584 tys. osób, zaś na pozostałych terenach 9 867 tys. Gmina Gryfino pod względem ludności plasuje się na 1 miejscu w powiecie (stanowi 37% ogólnej ludności) oraz na 9 miejscu w województwie.

Teren gminy zawiera się w Nizinie Szczecińskiej. Naturalne granice gminy wyznacza od zachodu Odra Zachodnia i Odra Wschodnia nazywana Regalicą. Od północnego-wschodu jest to Puszcza Bukowa. Pozostałe granice są granicami administracyjnymi.

Położenie gminy w obrębie dwóch zróżnicowanych jednostek fizycznogeograficznych: Dolina Dolnej Odry i Równina Weltyńska spowodowały powstanie na jej terenie Krajobrazowego Parku Dolina Dolnej Odry, który jest największym w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogenicznym torfowiskiem niskim z florą i fauną nie spotykana już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich.

We wschodniej części gminy leżą jeziora: Weltyń i Steklno w obrębie, których powstały wśród lasów, ośrodki wypoczynkowe.

2. Ludność

Poniższa tabela przedstawia wykaz miejscowości wchodzących w skład gminy Gryfino oraz liczbę ludności zamieszkującej poszczególne miejscowości. Oprócz miasta Gryfino miejscowościami o największej liczbie mieszkańców są:

- Gardno – 1010 mieszkańców,
- Nowe Czarnowo – 710 mieszkańców,
- Wełtyń – 663 mieszkańców,
- Daleszewo – 594 mieszkańców,
- Pniewo – 585 mieszkańców.

Liczba mieszkańców w Gminie Gryfino

wiek miejsowość	0-6	7-12	13-15	16-18	19 - 65		Razem
					K	M	
Miasto Gryfino	1168	1352	763	774	7996	7706	19759
Bartkowo	13	9	6	10	41	50	129
Borzym	27	26	12	15	96	111	287
Chlebowo	19	16	5	7	56	55	158
Chwarstnica	30	27	14	16	99	117	303
Ciosna	0	0	0	0	1	2	3
Czepino	25	26	20	19	145	152	387
Daleszewo	57	57	24	31	227	198	594
Dębce	4	8	2	3	18	31	66
Dołgie	11	23	13	7	84	114	252
Drzenin	28	26	13	17	88	97	269
Gajki	1	3	0	0	6	7	17
Gardno	82	80	41	59	374	374	1010
Krajnik	8	11	12	12	47	49	139
Krzypnica	13	10	7	12	47	58	147
Lubnica	1	1	0	1	9	7	19
Mielenko	8	7	3	4	38	46	106
Nowe Brynki	7	4	1	6	30	31	79
Nowe Czarnowo	38	57	38	45	247	285	710
Parsówek	8	15	7	6	29	29	94
Pastuszka	4	1	1	0	9	5	20
Pniewo	39	41	26	28	217	234	585
Raczki	1	0	0	0	5	4	10
Radziszewo	32	27	24	23	163	155	424
Sobiemysł	39	30	19	28	108	120	344
Sobieradz	25	22	16	22	87	86	258
Stare Brynki	32	42	22	31	160	172	459
Steklino	3	4	2	2	11	12	34
Stekno	22	14	9	7	56	73	181
Szczawno	4	4	1	0	15	10	34
Śremsko	1	1	0	0	2	3	7
Wełtyń	37	59	28	45	250	244	663
Wirów	3	12	7	6	45	45	118
Wirówek	2	5	3	3	10	18	41
Włodkowice	1	0	2	2	4	11	20
Wysoka	23	26	14	21	85	102	271
Zaborze	2	1	1	2	7	8	21
Żabnica	37	22	20	21	141	160	401
Żórawie	8	8	4	3	40	47	110
Żórawki	17	16	5	6	53	57	154
Razem							

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Gryfino. Stan na dzień 31.12.2006r.

3. Powiązania komunikacyjne gminy Gryfino

3.1. Położenie gminy Gryfino w kontekście transeuropejskim

Przez teren gminy Gryfino nie przebiega żadna z sieci drogowych o znaczeniu transeuropejskim. Natomiast przez zachodnie tereny gminy przebiega oś drogi morskiej o znaczeniu paneuropejskim: Skandynawia/Pribałtyka- Świnoujście-Szczecin- droga wodna Odry – Haweli – Berlin.

Ponadto poprzez granicę z miastem Szczecin, w którym następuje skrzyżowanie układu międzynarodowych korytarzy komunikacyjnych zarówno na kierunku wschód - zachód jak i północ - południe, gmina ma dostęp do następujących ponadregionalnych osi komunikacyjnych:

1. Oś wschód - zachód (paneuropejskie korytarze horyzontalne):

- Oś Lubeka – Rostock – Szczecin – Koszalin – Gdańsk – Kaliningrad – Siauliai – Ryga - Tartu - St. Petersburg (Via Hanseatica);
- Oś Lubeka – Rostock – Szczecin - Stargard Szczeciński – Wałcz – Bydgoszcz – Warszawa.

2. Oś północ- południe (wertykalne korytarze komunikacyjne o znaczeniu paneuropejskim)

- Oś drogi morskiej Skandynawia / Pribałtyka - Sassnitz/Mukran - Stralsund - Greifswald – Anklam - Pasewalk - Berlin;
- Oś drogi morskiej Skandynawia / Pribałtyka- Świnoujście - Szczecin - Gorzów - (Poznań - Wrocław) - Zielona Góra - Jelenia Góra - Praga (międzynarodowa E65).

3.2. Powiązania komunikacyjne w kontekście regionu

W przypadku gminy Gryfino o szansach rozwojowych stanowią regionalne powiązania komunikacyjne. Od strony północnej, Gryfino skomunikowane jest z aglomeracją Szczecin drogą krajową Nr 31. Planuje się, iż od roku 2009 dostępna będzie, obecnie budowana droga ekspresowa S3, przebiegająca wzdłuż wschodniej granicy gminy i łącząca się z miastem i gminą Gryfino „węzłem Gryfino”. Droga komunikować będzie zespół portów morskich Szczecin - Świnoujście, poprzez ośrodki miejskie Gorzowa Wlkp. i Zieloną Górę, Zagłębie Miedziowe (Głogów, Polkowice, Lubin, Legnica) do południowej granicy z Republiką Czeską.

Połączenie z węzłem szczecińskim daje możliwość komunikacji z duńską Kopenhagą, szwedzkim Ystad, bądź też Koszalinem czy Gdańskiem (droga krajowa Nr 6). Również droga ekspresowa S3 pozwalać będzie na łatwiejszą komunikację ze stolicą Wielkopolski - Poznaniem.

Od zachodu gmina skomunikowana jest z przejściami granicznymi z Republiką Federalną Niemiec. Do najważniejszych z nich należą:

1. **Przejście graniczne Kołbaskowo-Pomellen** jest jednym z największych drogowych przejść granicznych położonych wzdłuż zachodniej granicy Polski z Niemcami. Przejście umiejscowione jest na drodze europejskiej E28 (po stronie polskiej: autostrada A6, po niemieckiej A11), prowadzącej wprost do obwodnicy Berlina (Berliner Ring).

2. **Przejście graniczne Rosówek-Rosow** to polsko-niemieckie drogowe przejście graniczne położone w powiecie polickim, w sąsiadującej z Gryfinem gminie Kołbaskowo. Połączone jest one ze Szczecinem drogą krajową nr 13.

3. **Przejście graniczne Gryfino – Mescherin**, połączone drogą powiatową Nr 120.

4. **Przeście graniczne Krajnik Dolny-Schwedt** to polsko-niemieckie drogowe przeście graniczne położone w powiecie gryfińskim, w gminie Chojna. Dojazd do niego umożliwia droga wojewódzka Nr 26.

5. **Przeście graniczne Kostrzyn nad Odrą-Kietz** to polsko-niemieckie drogowe przeście graniczne położone w województwie lubuskim, w powiecie gorzowskim. Dojazd do niego umożliwia droga krajowa Nr 31.

Wyżej wymienione prześcia, pozwalają na bezpośrednie kontakty gminy z niemieckimi powiatami: Uckermark, Barnim i Oder-Spree w Brandenburgii.

Droga krajowa Nr 31 umożliwia bezpośrednie relacje gminy z południowo położonym Kostrzynem nad Odrą.

3.3. Powiązania komunikacyjne gminy Gryfino wewnątrz z powiatu gryfińskiego

W obrębie powiatu, gmina Gryfino skomunikowana jest z pozostałymi gminami następującymi drogami:

- drogi krajowe
  1. Nr 31 Szczecin- Słubice, przebiegającą przez: Gryfino, Widuchową, Chojnę i Mieszkowice,
  2. Nr 26 Krajnik Dolny- Głazów (przez Chojną i Trzcisko-Zdrój).
- drogi wojewódzkie:
  1. Nr 120 Gryfino- Stare Czarnowo,
  2. Nr 121 Gryfino- Rów (przez Banie),
  3. Nr 124 Osinów Dolny – Chojna (przez Cedynię),
  4. Nr 125 Bielinek – Wierzchlas (przez Cedynię i Moryń).

4. Środowisko przyrodnicze i jego ochrona

4.1. Wody powierzchniowe

Środowisko przyrodnicze gminy Gryfino zdeterminowane jest przez rzekę Odrę stanowiącą jej zachodnią granicę. Zlewnia dolnej Odry, dzieli się na dwa rozgałęzienia - Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią, płynące w dolinie o szerokości 3 – 4 km, z siecią licznych kanałów tworząc unikatowy obszar zwany Międzyodrzem. Całkowitą sieć rzeczną tworzą prawobrzeżne dopływy Odry Wschodniej: Tywa, Pniewa, Strumień Wertyński oraz Krzekna i Bielica – w zlewni jeziora Miedwie.

Dolinę Odry stanowią płynące liczne starorzecza i rozlewiska oraz otaczające je wzgórza morenowe. Dla ochrony unikalnych elementów przyrodniczych i krajobrazowych Doliny Dolnej Odry utworzono na podstawie rozporządzenia Nr 4/1993 Wojewody Szczecińskiego z dnia 1 kwietnia 1993r. – **Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry**. Jest to największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwioogeniczne torfowisko niskie z florą i fauną nie spotykaną w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Obszar parku pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów, rowów i rozlewisk, o łącznej długości ponad 200 km.

Na terenie Parku występują lasy olzowe, łęgi wierzbowe, zarośla łożowe i wiklinowe, turzycowiska, mannowiska i trzciniowiska oraz szuwały pałkowe (ok. 427 gatunków roślin). Do rzadkich i chronionych roślin na terenie Międzyodrza należą: grzybień biały, grązel żółta, salwinia pływająca,

arcydziela nadbrzeżny, kalina koralowa, czermień błotna, łączeń baldaszkowaty, bobrek trójlistkowy, starzec błotny, listera jałowata, mleczeń błotny, porzeczka czarna, przętka pospolita, groszek błotny pływacz zwyczajny.

Najważniejszą grupę zwierząt w parku stanowią ptaki (ok. 250 gatunków). Z gatunków lęgowych ptaków zagrożonych wyginięciem w skali Europy, występują tu: bielik rybołów, kania czarna, kania ruda, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, sowa błotna, wąsatka, wodniczka (ptak zagrożony wyginięciem w skali światowej). Dwa najważniejsze saki chronione to bóbr i wydra. Inni przedstawiciele występującej tu fauny to: wydra, kuna leśna, kuna domowa, łasica, tchórz, gronostaj, lis, jenot, borsuk, dzik, sarna. Ponadto na terenie Parku występują liczne gatunki ryb, spośród rzadszych lub chronionych należy wymienić: kielbia, piskorza, kozę, sumika karłowatego, minoga rzeczno-jeziernego oraz miętusa, jak również płazy, gady oraz bezkręgowce. Spośród tej ostatniej grupy zwierząt kilka znajduje się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych, są to m.in.: żyworódka rzeczna, skójkę malarską, wonnica piźmówka, żagnica zielona, modraszka, rusalka, mieniak tęczowiec.

Drugą co do wielkości rzeką na terenie gminy jest **Tywa**, będąca prawym dopływem Odry. Na terenie gminy płynie krętą doliną na zachód przecinając Równinę Wełtyńską aż do samego ujścia Regalicy. Dolina Tywy posiada liczne urokliwe fragmenty z jeziorami i kompleksami roślinności szuwarowo-zaroślowo-leśnej. Szczególnie ciekawy jest trzykilometrowy odcinek doliny w pobliżu miejscowości Żórawie, gdzie zbiega się na wysokość 20 m.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest kilka znacznie większych jezior, duża ilość małych zbiorników wodnych oraz kilka mniejszych rzek i cieków wodnych. Jeziora stanowią bardzo ważny element krajobrazu gminy. Największym zbiornikiem wodnym jest jezioro Wełtyń (ok. 350 ha), następnym co do wielkości są Steklno, Borzymskie, Zamkowe, Prusino Duże, Trzemeszno, Gierland, Wirów, Chwarstnica, Sobieradz. Stan czystości wód kształtuje się różnie. Wody Odry wpływające na teren gminy są ponadnormatywnie zanieczyszczone, zaś większość małych rzek i cieków wodnych w swoich obszarach źródliskowych na terenie gminy posiada I klasę czystości. Niestety na skutek słabego stopnia skanalizowania obszarów wiejskich ich jakość stopniowo ulega degradacji na terenach zainwestowanych.

4.2. Lasy i tereny zieleni wysokiej

Ponad 20% powierzchni gminy Gryfino zajmują lasy, ich rozmieszczenie jest nierównomierne. Największe kompleksy znajdują się w zachodniej i południowo-zachodniej części gminy, w dwóch obrębach leśnych Rozłogi i Gryfino. Są to w większości siedliska borowe o charakterze gospodarczym.

Obszarem leśnym o dużym znaczeniu przyrodniczym jest - **Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”**, którego część zajmuje północny obszar gminy Gryfino. Park ten utworzony został na mocy uchwały Nr IX/55/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 4 listopada 1981r. Na terenie parku występuje około 1250 gatunków roślin, w tym 66 gatunków podlegających całkowitej ochronie prawnej, są to m.in.: cis pospolity, jarzab szwedzki, rokitnik zwyczajny, bluszcz pospolity, barwinek pospolity, wiciokrzew pomorski, widłak jałowcowaty, wroniec, grzybień biały, grażel żółta, rosiczka okrągłolistna. Ponadto na terenie Parku występuje: 27 gatunków ryb, 13 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 195 gatunków ptaków, 48 gatunków ssaków, 300 gatunków motyli i inne bezkręgowce. Część z nich objętych jest ścisłą ochroną.

Ważnym elementem struktury krajobrazu są zachowane, nieliczne zabytkowe założenia parkowe:

- 1) park w Dębach – posiada głównie drzewa rodzime o charakterze częściowo leśnym - drzewa utrzymują się w dobrym stanie,
- 2) park w Wysokiej Gryfińskiej – drzewostan tworzą gatunki rodzime, które wymagają pielęgnacji,
- 3) park w Drzeninie – rośnie tu wiele okazałych drzew, choć ich kondycja jest przeważnie zła,
- 4) park w Wirówku – posiada kilka interesujących okazów drzew - drzewa te utrzymują się w dobrym stanie.

Ponadto na terenie gminy Gryfino występują:

- 4 obszary Natura 2000:

- 1) obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Dolnej Odry,
- 2) obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Jeziora Wełtyń,
- 3) specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Wzgórza Bukowe,
- 4) specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Dolna Odra.

- dwa pomniki przyrody:

- 1) „Krzywy Las” – fragment lasu sosnowego o powierzchni 0.50 ha położony w okolicach miejscowości Pniewo,
- 2) porośnięty bluszczem świerk o obwodzie 260 cm znajdujący się miejscowości Żórawki.

- użytki ekologiczne:

- 1) „Zgniły Grzyb” – obszar o powierzchni 50,25 ha wchodzący w skład Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” w pobliżu Wysokiej Gryfińskiej – obejmuje on obszar jeziora i przylegających do niego fragmentów nieużytków, lasów, łąk oraz pastwisk, będących miejscem rozmnażania się, zerowania i odpoczynku rzadkich gatunków ptaków i ssaków.
- 2) „Dolina Storczykowa” – obszar o powierzchni 5.96 ha obejmujący ochroną trzcinowiska z bogatą roślinnością przywodną, będących miejscem bytowania i gniazdowania licznych gatunków ptaków wodno-błotnych.

5. Środowisko kulturowe

Gmina Gryfino jest bogata w miejscowości o znacznych walorach zabytkowych. Podstawową grupę stanowią wsie o średniowiecznym pochodzeniu z zachowanymi w dobrym stanie układami przestrzennymi zabudowy. Dominującym typem układu przestrzennego tych wsi są owalnice o zróżnicowanej wielkości i kształcie. W obrębie dziesięciu miejscowości znajdują się obiekty wpisane do rejestru konserwatora zabytków. Prócz tego w miejscowościach na terenie gminy występują liczne budynki mieszkalne, gospodarcze, piwnice (pełniące funkcje pomieszczeń gospodarczych) oraz użyteczności publicznej ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Szczegółowy opis obiektów wpisanych do rejestru zabytków został zamieszczony poniżej.

5.1. Bartkowo

Kościół p. w Wniebowzięcia NMP /nr 328 z dn 12. 09. 1958r./

Data powstanie kościoła w Bartkowie nie jest dokładnie znana, ze względu na występowanie różnorodności architektonicznej charakterystycznej dla różnych stylów. Przymuszcza się jednak, kościół zbudowany został na przełomie XVI –XV wieku. Jest kościołem wczesnogotyckim, kamiennie - ceglany, przebudowanym w XVII wieku. Wg informacji miejscowej ludności w latach 70- tych XX wieku rozebrano ryglową wieżę.

Kościół umiejscowiony na nawsiu, otoczony storodrzewem, cmentarzem, ogrodzonym kamiennym murem. Kościół zbudowany jest na planie prostokąta wydłużonego równoleżnikowo. Murowany z nieregularnych ciosów kamiennych łączonych zaprawą, w których widać ułamki cegieł. Wejścia umieszczone są w ścianach północnej i południowej. Wnętrze bez wyodrębnionego prezbiterium. Sale oświetlone wysokimi ostrołukowymi otworami okiennymi. W ścianie wschodniej okna zamurowane. Wieżba dachowa jest niedostępna. Kościół przykrywa dach dwuspadowy o stromym spadku połaci. Z dawnego wyposażenia została tylko empora organowa.

W 1945 kościół nie został zniszczony. W ostatnim czasie przeprowadzono prace remontowe, które objęły: wymianę dachu, okien, drzwi, tynki wewnętrzne kościoła, sufit drewniany, podłogę oraz renowację ołtarza.

5.2. Borzym

Kościół p.w. MB Królowej Polski / nr 327 z DN. 12. 09. 1958r. /

Kościół znajduje się w środkowej części wsi, przy centralnym placu i przy głównej ulicy. Działka, na której znajduje się kościół otoczona jest kamiennym murem. Po zachodniej stronie tej działki znajduje się cmentarz (pochówki po 1945 r.)

Kościół zaliczany do budowli gotyckich, czas powstania określa się na XV wiek. Posiadał kamienną wieżę oraz zakrystię, po której został ślad na licu elewacji, na wysokości prezbiterium. Został przebudowany w XVII- XVIII wieku. Kościół założony jest na planie prostokąta. Jest budowlą czworoboczną, salową, wzniesioną z kamienia, o dość niestarannej obróbce, ale ze starannym utrzymaniem regularnych warstw. Posiada zamknięte prezbiterium. W korpus świątyni wbudowano wieżę zachodnią, przykrytą czworobocznym, wysmukłym hełmem. Ściany wieży postawiono z drewnianej konstrukcji szkieletowej.

Wnętrze kościoła jest jednonawowe, z emporą organową, wbudowaną w zachodnią ścianę. Pod południową częścią empory umieszczono zakrystię. W ścianie wschodniej zachowały się oryginalne okna, typu witrażowego, szklone w metalowej ramie, osadzone w ceglany ościeżu. Ze starego wyposażenia zachował się tylko prospekt organowy o dekoracji neogotyckiej. Stan świątyni jest ogólnie dobry. Miejscami uzupełnienia wymagają widoczne ubytki w spoinowaniu. Zamurowanie portalu zachodniego i północnego spowodowały przekształcenia architektury. Zniszczeniu uległa też zakrystia przy elewacji północnej.

Wskazane jest odsłonięcie zamurowanych portali zachodniego i północnego. Jeżeli nie będą one funkcjonowały w jako wejścia, zamurowanie ich w formie blend.

5.3. Chlebowo

Kościół p.w. św. Huberta /nr 418 z DN. 5. 12. 1963r/

Kościół usytuowany jest w północnej części wsi, usytuowany na kwadratowej parceli ogrodzonej kamiennym murem z dwoma bramami. Kościół położony jest na planie prostokąta. Do jego zachodniej części przylega dawna wieża, zachowana do wysokości połowy nawy głównej. Wnętrze jest jednoprzestrzenne.

Wzmianki o remontowanej obecnie świątyni w Chlebowie pochodzą już z 1356 roku. Dokładne daty budowy kościoła nie są jednak znane. Przyjmuje się, że budowany był etapami. W I połowie XIV wieku i w XV wieku powstały mury z gotyckim wystrojem elewacji w formie ostrołukowych okien i trzech portali. Następnie w XVI i XVII wieku przebudowano szczyt wschodni a w II połowie XVII w. wybudowano kamienną ryglową wieżę, przykrytą stożkowym chełmem. Ołtarz główny powstał w 1752 roku. Z tego też czasu pochodzą 3 płyty nagrobne, które zachowały się do dnia dzisiejszego, jak również krypta znajdująca się pod wschodnią częścią kościoła.

Również w XIX wieku kościół był remontowany, przemurowano wówczas całą koronę murów, wymieniono strop i wieżbę dachową. W takiej postaci kościół przetrwał do 1945 roku, wtedy został częściowo zniszczony i do 1996 roku pozostawał w stanie ruiny.

Gdy rozpoczęto prace remontowe kościół posiadał tylko mury obwodowe korpusu w pełnej wysokości oraz mury dolnej, kamiennej partii wieży. Prace remontowe nadal trwają, partie odbudowane są w stanie dobrym. Remontu wymaga ściana wschodnia, lico, gdzie występują liczne ubytki cegieł i spoin, zniszczone są kształtki obu portali. Postuluje się również przeprowadzenie remontu muru otaczającego działkę jak również pełną odbudowę wieży zgodnie z jej przekazem ikonograficznym. Na ścianie południowej wmurowane jest ceramiczne epitafium poświęcone żołnierzom poległym w II wojnie światowej.

5.4. Chwarstnica

Kościół p.w. Św. Trójcy /nr 326 z DN. 12. 09. 1958r. /

Kościół usytuowany na uboczu wsi. Stoi na płaskim terenie porośniętym grupami starych drzew. Od strony wschodniej w pobliżu świątyni znajduje się drewniana dzwonnica. Dokładna data powstania kościoła nie jest znana. Przyjmuje się, że powstał w XIII- XV wieku.

Świątynia zbudowana jest na planie prostokąta wydłużonego równoleżnikowo. Wnętrze salowe nie ma wyodrębnionego prezbiterium. Wejście znajduje się w środkowej części ściany północnej, drugie drzwi zamurwane. Sala kościoła oświetlona szerokimi ostrołukowymi otworami okiennymi. Okna wypełnione współcześnie zrobionymi witrażami. Jednokondygnacyjna bryła przykryta jest dwuspadowym dachem. Z dawnego wyposażenia zachowały się jedynie ławki oraz okna nawowe. Są jednak dość zniszczone. Pozostałe elementy takie jak ołtarz czy empora zachodnia wykonane zostały współcześnie w stylu pseudoludowym. W latach 1989 - 1990 przeprowadzono remont kapitalny kościoła. Na dzień dzisiejszy mury zewnętrzne są zdrowe, bez spękań i uszkodzeń. Zdrowe są również drewniane elementy.

5.5. Gardno

Kościół p. w. Najświętszego Serca Pana Jezusa /nr 117 z DN. 27. 07. 1956r./

Kościół usytuowany w środkowej części wsi, na wzniesieniu. Od strony południowej sąsiaduje z nim współcześnie zbudowana plebania.

Pierwsze wzmianki o świątyni pochodzą z 1242 roku, tak więc przyjmuje się powstanie kościoła na I połowę XIII wieku. Jest jedną z najwcześniej powstałych na terenie Pomorza budowli kamiennych. Wskazuje na to plan, w którym prostokątna nawa łączy się z prostokątnym węższym prezbiterium zakończona półkolistą apsydą. Wczesne datowanie potwierdzają półkoliste zamknięcia obramień okiennych i portali bocznych jak również budowa kościoła z regularnych ciosów granitowych i zaznaczenie partii cokołowej. Łagodnie ostrołukowy portal zachodni wskazuje na pojawienie się tendencji wczesnego gotyku.

Bryła podkreśla istnienie trzyczęściowego układu kościoła: nawa- chór-apsyda. Salowe wnętrze nawy łączy się z prezbiterium szerokim łukiem tęczowym. Po roku 1945 kościół uległ dewastacji, w latach następnych pozbawiony został dachu, stropów, okien. Nie zachowało się nic ze starego wyposażenia. Poczynając od posadzek przez ławki, okna wypełnione witrażami, wszystko jest wykonane współcześnie. W latach 1979 - 89 przeprowadzono odbudowę świątyni. Obecnie mury zewnętrzne oraz elementy drewniane są zdrowe. Wnętrze utrzymane jest dobrze. Obiekt nie wymaga interwencji konserwatorskiej.

5.6. Krajnik

Kościół p. w. Niepokalanego Serca NMP /filialny/

Kościół jest usytuowany w środkowej części wsi – ulicówki, rozciągniętej wzdłuż drogi dojazdowej, prowadzącej w kierunku wschodnim ku biegnącej na północ drodze do Gryfina. Budowa kościoła została rozpoczęta w kilka lat po założeniu wsi (1748r.) Kościół jest murowany na fundamencie kamiennym, wypełnionym cegłą, otynkowany „barankiem” cementowym. Zbudowany jest na planie prostokąta wydłużonego równoleżnikowo. Z przylegającą od południa w części wschodniej prostokąta przybudówką. Wnętrze salowe, z prezbiterium zaznaczonym jedynie przez podwyższenie o dwa stopnie. Przykryte płaskim stropem drewnianym, belkowym, nagim z podsufitką z desek. Wieżba dachowa drewniana, płatwiowo-kleszczowa z dwiema pochyłymi ścianami stolcowymi, stężona mieczami. Dach kryty dachówką zakładkową, w wieży blachą stalową malowaną. Bryła korpusu nawowego prostopadłościenna, jednokondygnacyjna, przykryta dachem dwuspadowym o stromy spadek połaci, w którym w części zachodniej wyprowadzona jest niska, parta na planie kwadratu przekryta dachem namiotowym wieża. Gładkie elewacje ścian przeprute są otworami okiennymi jedynie od strony północnej i południowej. We wnętrzu zachowane elementy wyposażenia – XVIII w. żyrandol z brązu, poch. z koń. XIX w. ławki oraz empora zachodnia.

Na początku lat 70-tych przeprowadzono remont, obejmujący wymianę podbitki stropu oraz pokrycia dachu. Wykonano nowe posadzki cementowe, wymieniono okna. Od strony południowej dobudowano zakrystię, do której przebito wejście z nawy. Wybito nowe wejście w ścianie zachodnie. Cały budynek został otynkowany a obramienia okienne oraz tympanon nad portalem pomalowano na białe. Zmieniono poszycie dachu nawy oraz wieży.

5.7. Sobieradz

Kościół p. w. Niepokalanego Serca NMP

Kościół położony na płaskim terenie, otoczony jest cmentarzem na planie zbliżonym do kwadratu, wyznaczonym przez kamienne ogrodzenie.

Pierwsze wzmianki o świątyni pochodzą z 1243 roku. Prosty typ salowego wnętrza zbudowanego na planie prostokąta z regularnych ciosów granitowych jest charakterystyczny dla XIII wiecznego Pomorza. Szczyt wschodni z dużym oknem i trzema ostrołukowymi blendami pochodzi prawdopodobnie z XV wieku. Wnętrze bez wyodrębnionego prezbiterium. Sale oświetlone wysokimi ostrołukowymi otworami okiennymi.

Cały kościół uległ przebudowie w XIX wieku, dodano wieżę zachodnią, przez którą umieszczono wejście główne. Zmieniono wówczas rozmieszczenie otworów okiennych, zamurowano portal w ścianie południowej, nastąpiła też zmiana w konstrukcji dachu.

Cały kościół na dzień dzisiejszy łączy w sobie elementy budowli średniowiecznej z interwencją XIX i XX- wiecznych przekształceń.

We wnętrzu w niszy ściany wschodniej ocalały fragmenty średniowiecznych malowideł, widoczne tylko ze strychu. Ze starego wyposażenia pozostał XIX-wieczny żyrandol i empora organowa. Nie wiadomo dokładnie kiedy przeprowadzony był gruntowny remont budowli, prawdopodobnie ograniczono prace po 1945 roku. Niewątpliwie remontu wymaga ściana południowa, gdzie widoczne jest pęknięcie na całej wysokości. Ślady spękań widoczne są również na stropie. Należy przywrócić pierwotny wygląd wschodniego szczytu rekonstruując duże XV- wieczne okno oraz przywrócić pierwotny wygląd blend okiennych w układzie piramidalnym.

5.8. Stare Brynki

Cmentarz wraz z ruiną kościoła /nr 1106 z dn. 01. 08. 1989r. /

Zachowały się tylko ruiny kościoła, którego istnienie zarejestrowano już w VII wieku. Przebudowa odbyła się w XVIII wieku. W chwili obecnej kościół jest w trakcie odbudowy.

5.9. Steklno

Cmentarz wraz z odbudowanym kościołem /nr 1107 z dn. 01. 08. 1989r. /

Kościół usytuowany na rozwidleniu drogi. Odnowiony w latach 90-tych XX wieku kościół, powstał najprawdopodobniej w XV wieku. Murowany z nieregularnych, ciosów kamiennych spojonych zaprawą wapienną. Posadzki wewnątrz ceglane. Nie zachował się oryginalny dach, stropy czy więźba dachowa. Brak okien i drzwi. Bryła niska, jednokondygnacyjna, budowana na planie prostokąta wydłużonego równoleżnikowo z kwadratową wieżą od zachodu, zachowana do wysokości szczytu kościoła, węższa od nawy.

W 1705 roku kościół był odnawiany. Portal w ścianie południowej z podwójnym uskokiem i wałkiem, wtórnie otynkowany. Na przejściu wewnątrz portalu znajdują się ślady malowidła z XVIII wieku, przedstawiającego putta. Nieznane są losy kościoła w czasie wojny i tuż po. W 1959 kościół był już zniszczony. Przed kościołem znajduje się plac będący dawniej cmentarzem.

5.10. Wełtyń

Kościół p. w. Matki Boskiej Różańcowej /nr 421 z dn. 05. 12. 1963 r. /

Kościół zbudowano na obszernej czworobocznej działce, którą otacza kamienny mur z bramą we wschodnim narożniku. Obecnie istniejąca świątynia powstała w II połowie XV wieku. Czworoboczną wieżę i zakrystię północną dobudowano na przełomie XV/ XVI wieku. Był remontowany i przebudowywany w 1690 i 1784r. Jest to budowla salowa, jednonawowa, z kruchtą podwieżową, zbudowana na planie prostokąta z zamkniętym trójbocznie prezbiterium, przykryta dwuspadowym dachem. Z pierwotnej formy kościoła zachowały się ślady portalu na ścianie północnej oraz ślady ostrołukowych okien.

Kościół nie ucierpiał podczas II wojny światowej. Podczas remontu kościoła odkryto malowidła z I- ej połowy XVI wieku o motywach biblijnych. W kościele zachowało się dawne wyposażenie: ołtarz barokowy, ambona barokowa, chrzcielnica, instrument organowy, zegar wieżowy oraz schody na wieżę z XVIII/ XIX wieku.

Kościół jest w dobrym stanie technicznym i nie ma istotnych zagrożeń, remontu jednak wymagają: mury wieży, zegar, dolne partie murów jak również udrożnienie dostępu na poddasze.

Innego rodzaju obiektami o wysokich walorach zabytkowych, stanowiących jednocześnie ważny element dziedzictwa kulturowego są cmentarze położone w 25 miejscowościach w gminie. Ważną grupę zajmują znajdujące się w złym stanie nieużytkowane cmentarze ewangelickie.

Obszar gminy posiada także znaczne zasoby archeologiczne, chronione ustanowieniem wokół nich stref ochrony konserwatorskiej. W tym 2 strefy „W.I” – pełnej ochrony konserwatorskiej, 30 stref – „W.II” – częściowej ochrony konserwatorskiej i 277 stref – „W.III” - ograniczonej ochrony konserwatorskiej.

6. Zagospodarowanie przestrzenne

6.1. Zagospodarowanie przestrzenne stref rozwoju zabudowy

w obszarze gminy

Zagospodarowanie przestrzenne gminy Gryfino oparte jest na „Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” sporządzonego przez Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania Sp. z o.o.

Strefy rozwoju zabudowy położone w obrębie terenów zainwestowanych miejscowości oraz w ich otoczeniu:

- **Strefa rozwoju zabudowy mieszkaniowej z towarzyszeniem usług** występuje w następujących miejscowościach: Czepino, Nowe Brynki, Żabnica, Dębce, Daleszewo, Radziszewo, Chlebowo, Stare Brynki, Wysoka Gryfińska, Wełtyń, Drzenin, Sobieradz, Chwarstnica, Wirów, Wirówek, Szczawno, Żórawie, Pniewo, Nowe Czarnowo, Krajnik, Krzypnica, Stelinko, Stekno,

Włodkowice, Zaborze, Bartkowo, Mielenko Gryfińskie, Borzym, Parsówek oraz Dołgie.

- **Strefa rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej** w Nowym Czarnowie, obejmuje swoim zasięgiem tereny zabudowy dawnego sanatorium, przeznaczone pod rozwój funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usług.
- **Strefa rozwoju turystyki i rekreacji** w Wełtyniu, obejmuje swoim zasięgiem tereny rynny jeziora Wełtyń wraz z obiektami obsługi ruchu turystycznego położonego na jego brzegach.
- **Strefa rozwoju funkcji techniczno-produkcyjnej** w elektrowni „Dolna Odra” i jej otoczeniu.
- **Strefa rozwoju produkcji i usług** w miejscowościach: Stare Brynki, Wełtyńskładowisko, Sobiemyśl i Gardno (w otoczeniu węzła planowanej drogi ekspresowej S3), Pniewo.
- **Strefa rozwoju funkcji techniczno-produkcyjnej** do której należy stacja transformatorowa w Krajniku.
- **Strefa rozmieszczania obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej**, ujęcie wody w Krzypnicy.

6.2. Strefy zagospodarowania przestrzennego terenów otwartych na obszarze gminy Gryfino

- strefy produkcji rolniczej i leśnictwa z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej. Na tych terenach studium dopuszcza rozwój terenów zabudowy wyłącznie w postaci siedlisk rolniczych oraz obiektów budowlanych służących prowadzeniu gospodarki rolnej i leśnej.
- strefy produkcji rolniczej i leśnictwa z dopuszczeniem lokalizacji siłowni wiatrowych.
- strefa Międzyodrza o wysokich wartościach przyrodniczo- krajobrazowych, położonych na obszarze Parku Krajobrazowego Dolnej Odry.
- strefa bezpośredniego otoczenia Parku Krajobrazowego Puszcza Bukowa, objęte ochroną w postaci Obszarów Natura 2000 Jeziora Wełtyńskie PLB 320004 oraz Wzgórza Bukowa PLB 320036.
- strefy bezpośredniego otoczenia rynny Jeziora Wełtyńskiego.
- strefy otoczenia elektrowni Dolna Odra.

6.3. Plany zagospodarowania przestrzennego gminy

Na terenie gminy nie występują obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gryfino” zakłada opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów gminnych:

- tereny produkcyjno-usługowe w rejonie Gardna
- pasmo Radziszewo – Czepino z terenami przyległymi,
- wsie: Żabnica, Żórawie, Żórawki, Pniewo,
- obwodnica miejscowości Wełtyń w ciągu drogi wojewódzkiej nr 120 wraz z otoczeniem,

- teren lokalizacji elektrowni wiatrowych nie objętych wcześniejszymi opracowaniami,
- tereny rozwoju rekreacji: rejon jezior Rynny Weltyńskiej,
- obszary zalesień
- pozostałe miejscowości gminy

6.4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w gminie Gryfino

- budowa drogi ekspresowej S3 na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji odcinaka drogi ekspresowej S3 węzeł Klucz – Parnica – węzeł Gorzów Północ;
- budowa linii szybkiej kolei regionalnej Gryfino – Szczecin prowadzonej po odcinku istniejącej linii kolejowej;
- wytyczenie trasy rowerowej o znaczeniu krajowym – „Trasa Nadodrzańska”;
- nowy przebieg drogi krajowej 31;
- rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej 400/220 kV Krajnik oraz budowa linii elektroenergetycznej – 110 kV Dolna Odra – Myślibórz.

7. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

7.1. System zaopatrzenia w wodę

Na terenie gminy istnieje 13 ujęć wody, obsługującymi niezależnymi zbiorcze systemy wodociągowe, są to:

- 1) ujęcie „Bartkowo” – zaopatrujące miejscowości: Bartkowo, Mielenko, Szczawno, Wirów, Wirówek, Żórawie i część miejscowości Żórawki;
- 2) ujęcie „Borzym” – zaopatrujące miejscowość Borzym;
- 3) ujęcie „Chlebowo” - zaopatrujące miejscowości: Chlebowo, Stare Brynki,
- 4) ujęcie „Chwarstnica” - zaopatrujące miejscowości: Chwarstnica, Sobieradz,
- 5) ujęcie „Dębce” - zaopatrujące miejscowości: Daleszewo, Radziszewo, Łubnica, Nowe Brynki, część miejscowości Żabnica,
- 6) ujęcie Drzenin - zaopatrujące miejscowości: Drzenin, Gardno;
- 7) ujęcie „Krzypnica” - zaopatrujące miejscowości: Krzypnica, Pastuszka, Krajnik, Nowe Czarnowo, część miejscowości Pniewo;
- 8) ujęcie „Sobimysł” - zaopatrujące miejscowości: Sobimysł i Dołgie;
- 9) ujęcie „Steklno” - zaopatrujące miejscowości: Steklno i Steklino;
- 10) ujęcie „Wysoka Gryfińska” - zaopatrujące miejscowość: Wysoka Gryfińska,
- 11) ujęcie „Weltyń” - zaopatrujące miejscowość: Weltyń

Ponadto na obszarze miasta Gryfina, znajdują się dwa ujęcia wody, które oprócz samego miasta zaopatrują w wodę inne miejscowości, są to:

- 12) ujęcie „Pomorska” – zaopatrujące dodatkowo miejscowość Czepino;
- 13) ujęcie „Tywa” – zaopatrujące dodatkowo miejscowości: Pniewo, Żórawki, część miejscowości Żabnica;

- 14) woda dla miejscowości Parsówek dostarczana jest z wodociągu w miejscowości Parsów należącej do gminy Bielice.

Długość linii sieci wodociągowej całej gminy wynosi 150,5 km, w tym 102,0 km przypada na tereny wiejskie i 48,5 km w samym mieście Gryfino. Zestawienie długości czynnej sieci wodociągowej w podziale na poszczególne miejscowości gminy, przedstawia tabela:

Lp.	Miejscowość	Długość sieci w km
1.	Bartkowo	1,8
2.	Borzym	3,5
3.	Chlebowo	4,5
4.	Chwarstnica	6,9
5.	Dębce	4,0
6.	Dołgie	2,6
7.	Drzenin	5,0
8.	Gardno	2,5
9.	Krajnik	2,7
10.	Krzypnica	1,2
11.	Mielenko	3,4
12.	Nowe Czarnowo	4,3
13.	Pastuszka	0,6
14.	Pniewo	5,8
15.	Sobiemyśl	1,7
16.	Sobieradz	5,6
17.	Steklno	6,1
18.	Stare Brynki	2,5
19.	Szczawno	0,8
20.	Wirów	4,8
21.	Wirówek	0,6
22.	Weltyń	6,8
23.	Wysoka Gryfińska	1,5
24.	Żabnica	5,5
25.	Żórawie	2,8
26.	Żórawki	0,6
27.	Czepino	4,2
28.	Nowe Brynki	1,1
29.	Daleszewo	4,0
30.	Radziszewo	4,6

W miejscowościach gdzie nie funkcjonują zbiorowe systemy zaopatrzenia w wodę lub są tylko w części wsi, funkcjonują wodociągi zagrodowe. Na terenie gminy Gryfino istnieją również miejscowości, które nie mają dostępu do sieci wodociągowej.

7.2. Regulacja stosunków wodnych

Sieć wodną gminy tworzą rzeki (40 km), kanały (66,2km) i rowy melioracyjne. Tereny położone w dolinie rzeki Odry i w dolinie ujścia rzeki Tywy zagrożone są powodzią. Łączna długość wałów przeciwpowodziowych na terenie gminy Gryfino (bez Międzyodrza) wynosi 25,8 km. Ich stan techniczny jest bardzo zły. Wały te nie spełniają wymogów IV klasy (w czterostopniowej skali technicznej).

7.3. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków

Długość linii sieci kanalizacji sanitarnej całej gminy wynosi 107,5km, w tym 57 km przypada na tereny wiejskie i 50,5 km w samym mieście Gryfino.

Na terenie gminy oprócz Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie o przepustowości 7.500 m³/d funkcjonują dodatkowo 4 komunalne oczyszczalnie o zasięgu lokalnym, są to:

- 1) oczyszczalnia „Sobiemyśl” – typu Bioblok Mu 100,
- 2) oczyszczalnia „Gardno” – typu Bioblok Mu 200 i Mu 100,
- 3) oczyszczalnia „Steklno” – typu SBR o przepustowości 167 m³/d,
- 4) oczyszczalnia „Stare Brynki” - typu Bioblok Mu 75 a.

Elektrownia Dolna Odra dysponuje własnym, niezależnym systemem oczyszczania ścieków złożonym z czterech oczyszczalni mechaniczno-biologicznych, służącym oczyszczaniu wody wykorzystywanej w procesie technologicznym elektrowni.

Zestawienie długości czynnej sieci kanalizacji sanitarnej w podziale na poszczególne miejscowości gminy zawiera tabela:

Lp.	Miejscowość	Długość sieci w km
1.	Gryfino	50,5
2.	Czepino	4,2
3.	Daleszewo	9,1
4.	Dębce	2,4
5.	Dołgie	2,6
6.	Drzenin	2,5
7.	Gardno	3,9
8.	Nowe Brynki	2,3
9.	Radziszewo	6,4
10.	Sobiemyśl	1,4
11.	Steklno	8,9
12.	Stare Brynki	1,4
13.	Wysoka Gryfińska	3,5
14.	Żabnica	8,4

7.4. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Gryfino funkcjonuje komunalne składowisko odpadów stałych Gryfino –Wschód obsługujące całą gminę. Służy ono do gromadzenia odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z terenu miasta i gminy Gryfino. Składowisko uruchomiono w 1993 roku i jego eksploatacja przewidywana jest do roku 2015 zgodnie z dokumentacją projektową. Zarządcą składowiska jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie.

Składowisko zajmuje powierzchnię 3,78 ha i ma pojemność ok. 226.800 m³ (suma III kwater). Podłoże składowiska uszczelnione jest gliną zwałową, posiada drenaż odcieków oraz urządzenia odgazowania. Składowisko wyposażone jest w wagę do kontroli ilości dowożonych odpadów oraz kompaktor.

Obiekt ogrodzony jest siatką stalową o wysokości 2,10 m oraz posiada pas zieleni ochronnej. Składowisko jest monitorowane.

Składowisko składa się z trzech kwater. Kwatera I składowiska wypełniona jest w ok. 95%, w związku z tym prowadzone są prace nad przygotowaniem do eksploatacji kwatery IIa i kwatery IIb, która będzie usytuowana w miejscu kwatery III, wykorzystywanej do przerabiania osadów ściekowych z Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie. Rozważa się budowę stacji segregacji odpadów. Obecnie jest prowadzona wstępna segregacja odpadów nadających się do wtórnego wykorzystania np. szkło, plastik, aluminium, złom i makulatura.

Drugim składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne istniejącym na terenie gminy jest składowisko przemysłowe związane z funkcjonowaniem Elektrowni „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie. Na terenie Elektrowni „Dolna Odra” funkcjonują 2 składowiska przemysłowe:

- składowisko odpadów paleniskowych na którym składowane są mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych;
- składowisko odpadów nieprodukcyjnych (nowe), gdzie deponowane są: piryt, odpady z betonu, gruzu ceglanego, szkło, odpadowa papa, materiały (ceramiczne, izolacyjne, konstrukcyjne).

Ponadto na terenie gminy istnieją dwa nieczynne składowiska odpadów, są to:

- składowisko odpadów komunalnych - obręb Weltyń II - o powierzchni 3,15 ha. Składowisko zostało zrehabilitowane w 2003 r. Prowadzony jest monitoring w zakresie przewidzianym dla fazy poeksploatacyjnej.
- składowisko odpadów komunalno-przemysłowych na terenie Elektrowni „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie o powierzchni 3 ha. Deponowano na nim: gruz, odpady z izolacji budowlanej, odpady gumowe, wełna mineralna. Składowisko zostało zrehabilitowane – rekultywację zakończono w 2002 r.

7.5. System zaopatrzenia w gaz

Właścicielem i jednocześnie eksploratorem urządzeń związanych z dostawą gazu na obszarze miasta i gminy Gryfino jest Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Szczecinie. Źródłem zasilania gminy w gaz jest magistrala gazowa wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Police, od której prowadzi odgałęzienie do miasta i gminy Gryfino gazociągiem średniego ciśnienia przebiegająca wzdłuż drogi Gryfino – Szczecin. Na terenie całej gminy Gryfino zlokalizowane są trzy stacje redukcyjno - pomiarowe II° o łącznej przepustowości 4 700 m³/h przy czym zużycie szczytowe na stan bieżący wynosi 1 880 m³/h, a więc stopień wykorzystania stacji wynosi 40 %. Długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 49,1 km, w tym niskiego ciśnienia 33 km. Liczba odbiorców gazu w gminie bez miasta wynosi 278 co stanowi zaledwie 14,4%, z czego 76,6% to gospodarstwa domowe posiadające ogrzewanie gazowe (udział w zużyciu gazu). Do sieci gazowniczej w gminie poza Miastem Gryfino włączonych jest pięć miejscowości: Czepino, Daleszewo, Dębce, Radziszewo i Żabnica. Na pozostałym obszarze gminy w kuchni oraz w mniejszym zakresie dla potrzeb ogrzewania wykorzystywany jest gaz płynny propan-butan.

7.6. Ciepłownictwo

Gmina dysponuje dodatnim bilansem cieplnym, ze względu na nieograniczone możliwości korzystania z energii cieplnej pozyskiwanej w Elektrowni „Dolna Odra”, położonej w miejscowości Nowe Czarnowo, zasilanej węglem kamiennym. Jednak istniejąca sieć ciepłownicza swoim zasięgiem ogranicza się tylko do obszaru miasta Gryfino. Rozbudowę zbiorczych systemów ogrzewania hamują wysokie koszty przesyłu energii cieplnej do pozostałych miejscowości w gminie. Tak więc na obszarach wiejskich gminy Gryfino podstawowym źródłem ciepła oprócz trzech lokalnych kotłowni mieszczących się w: Wełtyniu, Gardnie i Borzymiu, są indywidualne systemy grzewcze. W budynkach mieszkalnych zdecydowanie przeważają węglowe źródła ciepła, mając udział 85,7% w łącznym sposobie pokrycia tych potrzeb.

7.7. Elektroenergetyka

Na terenie gminy Gryfino zlokalizowana jest stacja transformatorowa GPZ Gryfino zasilana dwustronnie liniami wysokiego napięcia z GPZ Dąbie i z elektrowni „Dolna Odra”. Zainstalowana moc tej stacji to 2x16 MVA (stopień wykorzystania to około 30%). Stacja za pomocą sieci 15 kV zasilana zarówno gminę (oprócz południowej części), jak i miasto Gryfino. Miejscowości położone w południowej części gminy (Gajki, Steklno, Steklanko, Włodkowice) zasilane są z obszaru gminy Widuchowa. Optymalne długości linii 15 kV na terenie gminy kwalifikują ją do obszarów o bardzo dobrych warunkach zasilania. Bilans energetyczny jest korzystny, transformatory w większości miejscowości dysponują nadwyżką mocy. Jednostką odpowiedzialną za eksploatację i właścicielem urządzeń związanych z dostawą energii elektrycznej na obszarze gminy Gryfino jest Przedsiębiorstwo Energetyczne Energetyka Szczecińska S.A.

7.8. Energia odnawialna

Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi bilansowania Źródeł energii, należy rozpatrzyć zasoby energii odnawialnej i niekonwencjonalnej. Do odnawialnych źródeł energii należy zaliczyć:

- energię wiatrową,
- energię słoneczną,
- biopaliwa pochodzące z produkcji rolnej,
- energię cieków wód powierzchniowych.

Energia geotermalna

Zasoby energii cieplnej możliwej do pozyskania z wód geotermalnych w rejonie gdzie położone jest Gryfino nie są dokładnie określone. Należałoby przeprowadzić próbne odwierty w celu oszacowania potencjału. Jednakże przeprowadzona szacunkowa analiza ekonomiczna wykazała brak zasadności tego typu inwestycji. Pozyskiwane na zasadzie energii skojarzonej ciepło z Elektrowni Dolna Odra, które de facto jest odpadem przy produkcji energii elektrycznej, zawsze będzie tańsze niż wymagający wysokich nakładów inwestycyjnych i stosunkowo wysokich kosztów eksploatacyjnych eksploatacja instalacji geotermalnej. Koszt wykonania jednego zespołu otworów (dipola) sięga 3.5 mln USD, czyli ok. 10 mln PLN, nie licząc kosztów urządzeń na powierzchni (np. wymienników itp.).

Energia wiatrowa

Gryfino znajduje się w strefie korzystnej dla lokalizacji siłowni wiatrowych. Potencjał energetyczny wiatru wynosi powyżej 1000 kWh/m²*rok na wysokości 30 m nad powierzchnią gruntu w terenie o klasie szorstkości "0". Należy podkreślić, że użyteczną dla potrzeb energetycznych jest prędkość wiatru co najmniej 4 m/s. Nie mniej jednak ze względu na uwarunkowania przestrzenne oraz istniejące i projektowane do ochrony obiekty i obszary przyrodnicze na terenie gminy Gryfino brak jest znaczących powierzchniowo terenów możliwych do wykorzystania pod lokalizację zespołów elektrowni wiatrowych tzw. ferm wiatrowych.

Energia słoneczna

W polskich warunkach klimatycznych stosowanie urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do produkcji energii elektrycznej w układach fotowoltaicznych, hybrydowych i podobnych nie jest opłacalne. Z punktu widzenia bilansu energetycznego gminy, zastosowanie małych - pilotowych - układów tego rodzaju nie ma znaczenia. Podobnie należy rozumieć wykorzystanie energii słonecznej w urządzeniach do produkcji ciepłej wody. O ile dla pojedynczych budynków inwestycja w instalację do produkcji ciepłej wody użytkowej może być interesująca dla zamożniejszych osób, o tyle z punktu widzenia zarządzania energią na większym obszarze inwestycje tego rodzaju nie mogą być brane pod uwagę.

Energia biomasy

Na terenie gminy istnieje duży potencjał wykorzystania biomasy do produkcji energii cieplnej, która powinna stać się alternatywą dla paliw konwencjonalnych. Przewiduje się wykorzystanie istniejącego potencjału biomasy w małych i średnich kotłowniach, z których zasilane mogą być obiekty mieszkalne, użyteczności publicznej lub produkcyjne. Również w Elektrowni Dolna Odra rozważana jest możliwość zastąpienia części mocy produkcyjnych nowoczesnymi urządzeniami pozwalającymi na wykorzystywanie biomasy i produkcję „zielonej energii”.

Energia cieków wód powierzchniowych

Przez teren gminy Gryfino największą przepływającą rzeką jest Odra, której linia wodna wynosi ok. 24,5 km. Łączna długość cieków wodnych w gminie wynosi 40 km. Na terenie gminy funkcjonują dwie elektrownie wodne:

- Żórawki na rzece Tywa o mocy zainstalowanej ok. 50 kW i średniorocznej ok. 15 kW, produkując około 131 MWh energii elektrycznej,
- Mielenko (Osuch) – o mocy zainstalowanej ok. 30 kW i średniorocznej ok. 9 kW, produkując około 79 MWh energii elektrycznej.

Istniejący potencjał cieków wodnych na terenie gminy Gryfino szacuje się na ok. 40 GWh w energii i 4,6 MW w mocy zainstalowanej. W gminie Gryfino istnieje duży potencjał energii wodnej, w związku z tym proponuje się zachęcanie mniejszych i średnich inwestorów do inwestowania w tego typu przedsięwzięcia.

7.9. Telekomunikacja i sieć internetowa

Większość obszaru gminy pokryta jest siecią telefoniczną TP S.A. Do sieci telefonicznej włączone są wszystkie miejscowości gminy. Na jej terenie funkcjonują w systemie automatycznym centrale telefoniczne znajdujące się w następujących miejscowościach: Gryfino, Radziszewo, Pniewo, Borzym, Wełtyń. Włączone są one do sieci komunikacyjnej za pośrednictwem linii

światłowodowych. Uzupełnieniem gminnej sieci telekomunikacyjnej jest telefonia komórkowa. Całość terenów gminy Gryfino pokryta jest zasięgiem operatorów telefonii komórkowej GSM. Stan poszczególnych elementów sieci jest jednak niezadowolający. Testem jakości dla istniejącej sieci telefonicznej jest możliwość podłączenia do internetu. W wielu miejscowościach jest to niemożliwe.

7.10. Infrastruktura komunikacyjna

7.10.1. Drogi

➤ Powiązania komunikacyjne wewnątrz gminy

Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą siecią dróg, na którą składają się drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Umożliwiają one sprawne przemieszczanie się w obrębie gminy.

Układ komunikacyjny wewnątrz gminy przedstawia się następująco:

• drogi krajowe

Pomiędzy miejscowościami Radziszewo – Gryfino – Chojna – Mieszkowie - Boleszkowice, przebiega odcinek drogi krajowej Nr 31. Jest ona ważną częścią ruchu lokalnego i tranzytowego w gminie i jej otoczeniu.

• drogi wojewódzkie

Stanowią one trzon gminnego systemu komunikacji kołowej.

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)
1.	119	Radziszewo- Chlebowo- Gardno	10,62
2.	120	Granica Państwa- Gryfino- Gardno- Stare Czarnowo	14,33
3.	121	Pniewo- Banie- Rów	19,56
		RAZEM	44,51

• drogi powiatowe

Wewnątrz gminy odległości pokonywane są piętnastoma odcinkami dróg powiatowych. Wszystkie z nich są utwardzone, jednak większość wymaga gruntownej modernizacji. Łączna długość dróg gminnych wynosi 102,2 km.

L. p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	1351Z	Gardno- Piryce
2.	1356Z	Gryfino- Borzym- Linie
3.	1357Z	Daleszewo- Chlebowo
4.	1359Z	Chlebowo- Binowo
5.	1360Z	Steklno- Babinek
6.	1361Z	Daleszewo- Żabnica- Czepino
7.	1362Z	Wełtyń- Wirów- Bartkowo
8.	1363Z	Steklno- Widuchowa
9.	1364Z	Drzenin- Sobieradz- Chwarstnica
10.	1365Z	Stacja PKP Chwarstnica- Chwarstnica

11.	1366Z	Chwarstnica- Bartkowo
12.	1367Z	Szczawno- Bartkowo
13.	1360Z	Szczawno- Żórawki- Pniewo
14.	1369Z	Krzypnica- Krajnik
15.	1378Z	Rożnowo- Borzym

• **drogi gminne**

Podstawową rolę w przenoszeniu lokalnego ruchu pojazdów odgrywają drogi gminne. Problemem jest jednak częsty brak utwardzonej nawierzchni. Część z nich ma nawierzchnię bitumiczną, pewną ilość stanowią dawne folwarczne drogi brukowane, pozostałe są drogami gruntowymi. Różny stan techniczny tych dróg powoduje czasami niemożność przejazdu samochodów osobowych.

	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość (km)
1.	4104002	Żabnica- Żabnica (ul. Polna)	0,6
2.	4104005	Czepino (ul. Leśna, Piaskowa)- Stare Brynki	3,5
3.	4104006	Czepino (ul. Morenowa, Akacyjowa)- droga gminna 04005	1,2
4.	4104011	Radziszewo (ul. Topolowa)- Łubnica (ul. Słoneczna)	1,6
5.	4104012	Radziszewo- przejazd PKP	0,2
6.	4104013	Radziszewo- droga wojewódzka nr 119	1,4
7.	4104016	Daleszewo (ul. Sportowa)- Chlebowo	4,9
8.	4104017	Radziszewo (ul. Kościelna)- Stare Brynki	4,0
9.	4104018	Daleszewo (ul. Leśna)- droga powiatowa nr 1357Z	1,2
10.	4104020	Daleszewo- Stare Brynki	2,4
11.	4104021	Nowe Brynki (ul. Lipowa)- Stare Brynki	2,2
12.	4104023	Chlebowo- Podjuchy	1,0
13.	4104027	Stare Brynki- Wełtyń (ul. Łużycka)	4,2
14.	4104028	Wysoka (ul. Lipowa)- Binowo	1,2
15.	4104031	Wełtyń- Wełtyń	2,9
16.	4104034	Droga powiatowa nr 1362Z- Wełtyń (ul. Wirowiska)	1,5
17.	4104035	Wełtyń (ul. Polna)- Chwastnica (ul. Kasztanowa)	5,0
18.	4104036	Gardno- Wełtyń (ul. Polna)	3,0
19.	4104040	Drzenin- Chwarstnica	3,3
20.	4104041	Sobieradz- droga gminna nr 414040	2,0
21.	4104043	Sobieradz- Sobieradz	1,5
22.	4104044	Sobieradz- Parsówek	2,5
23.	4104046	Sobieradz- Borzym	3,7
24.	4104047	Sobieradz- Dołgie	5,9

25.	4104058	Dołgie- stacja PKP Sosnowo	3,0
26.	4104059	Dołgie- Sosnowo	1,8
27.	4104062	Borzym- osada leśna	2,0
28.	4104069	Pniewo- Bartkowo	2,5
29.	4104072	Pniewo- Żórawie- Pniewo	4,0
30.	4104073	Bartkowo- Żórawki	1,4
31.	4104079	Steklno- Nowe Czarnowo	4,7
32.	4104080	Nowe Czarnowo- Pniewo	2,0
33.	4104082	Pniewo-Nowe Czarnowo	3,3
34.	4104083	droga krajowa nr 31- Krzypnica do granicy gminy	1,5
35.	4104085	droga krajowa nr 31- Krzypnica przez wieś	0,8
36.	4104086	Pniewo	0,8
37.	4104087	Gryfino- Elektrownia „Dolna Odra”- Nowe Czarnowo	4,1
38.	4104091	Borzym- Sobiemyśl	5,9
39.		Droga wojewódzka nr 121- Steklinko (koniec miejscowości)	3,5
		RAZEM	102,2

7.10.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega pasażersko-towarowa magistralna linia kolejowa nr 273, relacji Szczecin- Gryfino- Wrocław. Jest to linia dwutorowa, zelektryfikowana łącząca region Śląska z Zespołem Elektrowni „Dolna Odra” S.A. i zespołem portowym Szczecin - Świnoujście. Planuje się utrzymanie sieci kolejowej trasy Szczecin-Wrocław, z możliwością rozbudowy torowiska dla potrzeb funkcjonowania szybkiej kolei regionalnej. Ponadregionalne połączenia kolejowe zapewnia węzeł kolejowy w Szczecinie.

7.10.3. Żegluga śródlądowa

Gmina Gryfino otoczona jest od zachodu rzeką Odrą i to ona przenosi ruch w kierunkach zachodnim i północno-południowym. Szczególne znacznie gospodarczo-transportowe ma oś drogi morskiej: Skandynawia/Pribałtyka – Świnoujście – Szczecin - droga wodna Odry – Haweli – Berlin. Szersze wykorzystanie możliwości żegluga śródlądowej są uwarunkowane realizacją rządowego programu Odra 2006, szczególnie w zakresie regulacji koryta rzeki i przystosowaniu odrzańskiej drogi wodnej do parametrów III klasy do żegluga transportowej. Gmina zlokalizowana jest w pobliżu dwóch międzynarodowych dróg wodnych: E30 (Sztokholm-Świnoujście-Odra – projektowanym kanałem Odra Dunaj do Bratysławy) oraz E70 (z Antwerpii w Holandii, przez Niemcy - Hawelą, Odrą, Wartą, Notecią, Wisłą i Nogatem i Pregolą do Morza Bałtyckiego).

8. Sfera społeczna

8.1. Oświata

8.1.1. Szkolnictwie podstawowe w gminie Gryfino

Poza miastem Gryfino na terenie gminy nie funkcjonują gminne placówki przedszkolne. Dodatkowo Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadzi grupy przedszkolne w miejscowościach Daleszewo, Sobiemyśl, Gardno i Chwarstnica. Nauczanie początkowe realizowane jest w ramach klas „0” w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2006/2007 na terenach gminy (poza miastem Gryfino) funkcjonowały 4 szkoły podstawowe. Ponadto część dzieci z obszarów wiejskich uczęszcza do Szkoły Podstawowej nr 1 w Gryfinie. Wszystkie szkoły są samodzielnymi placówkami.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów		
		Od „0”	I-VI	ogółem
1.	Szkoła Podstawowa w Chwarstnicy	23	154	177
2.	Szkoła Podstawowa w Gardnie	43	293	336
3.	Szkoła Podstawowa w Radziszewie	12	68	80
4.	Szkoła Podstawowa w Żabnicy	13	84	97
5.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Gryfinie	46	650	696
Ogółem		91	599	690

stan na 30. 09. 2006

Do poszczególnych szkół uczęszczają uczniowie z różnych miejscowości. Podział na obwody szkolne przedstawia się następująco:

- do SP w Chwarstnicy dowożone są dzieci z miejscowości: Bartkowo, Borzym, Dołgie, Mielenko, Sobieradz, Wirów, Wirówek, Sobiemyśl, Osuch, Parsówek,
- do SP w Żabnicy dowożone są dzieci z miejscowości: Czepino, Dębce, Nowe Brynki,
- do SP w Gardnie dowożone są dzieci z miejscowości: Chlebowo, Drzenin, Wełtyń, Wysoka Gryfińska, Stare Brynki, Raczki,
- do SP w Radziszewie dowożone są dzieci z miejscowości Daleszewo
- do SP Nr 1 w Gryfinie dowożone są dzieci z miejscowości: Pniewo, Żórawki, Żórawie, Krajnik, Nowe Czarnowo, Pastuszka, Krzypnica, Gajki, Steklnio, Steklinko, Włodkowice, Szczawno, Zaborze, Ciosna i Śremsko.

Szkoły podstawowe objęte są programami profilaktycznymi o tematach: dbałość o zdrowie, zdrowy sposób żywienia, bezpieczeństwo na co dzień, zdrowy styl życia, zdrowie psychiczne, zapobieganie agresji i przemocy, profilaktyka uzależnień, rozwój współczesnej cywilizacji i jej wpływ na nasze życie. Gmina wspiera taką działalność poprzez m.in. organizowanie szkoleń dla nauczycieli.

W szkołach podstawowych z terenu gminy Gryfino funkcjonuje program dożywiania dzieci z rodzin ubogich. Finansowany jest on przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

8.1.2. Szkolnictwie gimnazjalne w gminie Gryfino

Na terenie gminy Gryfino funkcjonuje jedno Gimnazjum im. Olimpijczyków Polskich zlokalizowane na terenie miasta Gryfina i kształcające dzieci z całego obszaru gminy. W roku szkolnym 2006/2007 do gimnazjum uczęszczało ogółem 1.074 uczniów.

8.2. Kultura

Rolę lokalnych ośrodków kultury na terenach wiejskich gminy Gryfino pełnią świetlice i biblioteki wiejskie. Znaczna część świetlic podlega pod Gryfiński Dom Kultury, którego pracownicy prowadzą regularne zajęcia. Poniższa tabela przedstawia wykaz świetlic wiejskich będących filiami GDK.

Lp.	Nazwa miejscowości	Rodzaj prowadzonych zajęć	Liczba uczestników
1.	Borzym	- Teatrzyk dziecięcy BAJKUŚ, - Zespół wokalny DESIRE - Kapela ludowa BORZYMIANKI - Pracowania plastyczna, - Pracowania komputerowa	- 15 - 4 - 17 - ok. 26 - ok. 30
2.	Bartkowo	- Kapela ludowa DZIECIAKI Z BARTKOWA, - Kapela ludowa BARTKOWIACY, - Pracowania plastyczna DESEŃ III - pracowania komputerowa	- 5 - 7 - ok. 21 - ok. 15
3.	Czepino	- Zespół wokalny ASTRA, - Pracowania plastyczna	- 9 - 16
4.	Daleszewo	- Zespół tańca country ARKAN - Pracowania plastyczna	- 16 - 28
5.	Dołgie	- dziecięcy zespół wokalny „Świetlica pod Dębami” - koło plastyczne - koło „Robótki Ręczne” - zespół taneczny	- 14 -18 - 18 - 12
6.	Drzenin	- Pracowania plastyczna	- 12
7.	Krajnik	- Pracowania wokально – muzyczna	- 15
8.	Krzypnica	- Pracowania plastyczna	- 12
9.	Mielenko Gryfińskie	- Koło recytatorskie i teatralne	- 8
10.	Sobieradz	Zespół taneczny „Gwiazdeczki” - grupa teatralna	- 10 - 8
11.	Stare Brynki	- Zespół wokalny	- 9

		- Pracowania plastyczna	-17
12.	Steklno	- Pracowania plastyczna i teatralna	- 14
13.	Wełtyń	- Kapela ludowa WEŁTYNIANKA - Pracowania plastyczna	- 19 -17
14.	Nowe Czarnowo	zajęcia dla dzieci	
15.	Sobiemyśl	kółko teatralne, świetlica środowiskowa TPD,	

Źródło GDK, dane z 2006 r.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje świetlica wiejska w Chwastnicy zarządzane przez Bibliotekę Publiczną.

Filie wiejskie Biblioteki Publicznej w Gryfinie zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Chwarstnica, Pniewo, Wełtyń. Filie wiejskie organizują i prowadzą nietatowe punkty biblioteczne w mniejszych miejscowościach, według ustalonej rejonizacji. Punkty zlokalizowane są w szkołach, świetlicach lub mieszkaniach prywatnych.

- Chwarstnica – 5 punktów bibliotecznych (Chwarstnica – szkoła, Borzym, Mielenko, Sobieradz, Sobiemyśl – świetlice) – 675 czytelników,
- Pniewo – 5 punktów bibliotecznych (Bartkowo – świetlica, Nowe Czarnowo, Steklno, Włodkowice, Żórawie – mieszkania prywatne) – 519 czytelników,
- Wełtyń - 1 punkt biblioteczny (Wirów - mieszkanie prywatne) 303 czytelników.

Oprócz tego istnieją dwie filie publiczno-szkolne w miejscowościach:

- Gardno – 414 czytelników
- Żabnica – 146 czytelników

oraz punkt biblioteczny w Czepinie

Jako animatorzy wśród gminnej społeczności działają:

1. Stowarzyszenie Seniorów „Radość” w Radziszewie,
2. Stowarzyszenie Miłośników Rozwoju Ekologii i Agroturystyki na Rzecz Wełtynia,
3. Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Starych Brynkach,
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Gardnie,
5. Koło Gospodyń Wiejskich „Europejki” w Daleszewie,
6. Koło Gospodyń Wiejskich w Czepinie,
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Dołgich,
8. Koło Gospodyń Wiejskich w Borzymiu.

8.3. Sport, Rekreacja i Turystyka

8.3.1. Baza sportowa

Krzewieniem kultury fizycznej wraz z utrzymaniem obiektów sportowych spoczywają na gminie jako zadania własne. W realizacji tego zadania gminę wspierają: Fundacja na Rzecz Budowy Obiektów Sportowych w Mieście i Gminie Gryfino oraz kluby i stowarzyszenia sportowe.

Na terenach wiejskich gminy przy szkołach podstawowych istnieją następujące obiekty sportowo – rekreacyjne:

- Szkoła podstawowa w Chwarstnicy:
  1. Sala Gimnastyczna,
  2. Boisko ogólnodostępne ze sztuczną nawierzchnią,
- Szkoła podstawowa w Gardnie:
  1. Sala gimnastyczna
- Szkoła podstawowa w Radziszewie
  1. Boisko ogólnodostępne ze sztuczną nawierzchnią (w trakcie realizacji – termin zakończenia prac I kwartał 2008r.),
- Szkoła podstawowa w Żabnicy
  1. Sala gimnastyczna

Ponadto w poszczególnych miejscowościach istnieją wiejskie boiska sportowe, wykorzystywane przez Ludowe Kluby i Zespoły Sportowe działające w każdej miejscowości, która posiada boisko, są to m.in:

- Borzym (boisko 120/50, boisko do piłki siatkowej),
- Dołgie (boisko 80/70),
- Drzenin (boisko 120/60),
- Gardno (boisko 120/60),
- Krzypnica (boisko 120/60),
- Steklno (boisko 120/60),
- Sobiemyśl (boisko 120/60, boisko do piłki siatkowej, kosz do koszykówki),
- Sobieradz (boisko 120/60),
- Stare Brynki (boisko 120/60),
- Wirów (boisko 120/60, boisko do piłki siatkowej).
- Wysoka Gryfińska (boisko 120/60, boisko do piłki siatkowej),

8.3.2. Baza rekreacyjna

Gmina leży w obszarze o znacznych walorach krajoznawczych, do których dostęp do nich jest umożliwia sieć szlaków pieszych, tras rowerowych oraz szlaków wodnych.

Szlaki turystyki pieszej:

Szlak Nadodrzański – szlak czerwony. Szlak wiedzie przez tereny podmiejskie Szczecina i dalej prowadzi przez Knieję Bukową, a stamtąd południowym stokiem Wzgórz Bukowych do jeziora i miejscowości Binowo. Następnie przebiega przez wzniesienia Równiny Wełtyńskiej. W gminie Gryfino przebiega przez miejscowości: Nowe Czarnowo - Pniewo – Gryfino - Stare Brynki - Chlebowo

Szlak Równiny Wełtyńskiej – szlak niebieski. Szlak prowadzi od malowniczego Jeziora Szmaragdowego, przez Wzgórze Bukowe, dolinę ginącego potoku Ponikwa, aż na Równinę Wełtyńską. Przebiega przez miejscowości gminne: Borzymek – Osuch – Chwarstnica – Wełtyń – (Jezioro Zamkowe – Jezioro Krzywienko) – Chlebowo.

Szlak Woja Żeliszawa – szlak zielony. Szlak nosi nazwę założyciela osady Żeliszawiec, prowadzi przez Wzgórza Bukowe i Równinę Wełtyńską. Przechodzi przez miejscowości gminne: Wełtyń, Gryfino.

Szlak Artyleryjski im.2 Łużyckiej Dywizji Artylerii WP – szlak żółty. Szlak nosi imię jednostki wojskowej, która w marcu 1945r. brała udział w walkach o wyzwolenie prawobrzeżnego Szczecina i stąd bierze swój początek, następnie prowadzi wzdłuż Wełtyńskiego Strumienia do miejscowości gminy: Chlebowo - Radziszewo, aż do malowniczego Jeziora Binowskiego.

Szlak Czepiński – szlak czarny. Szlak prowadzi przez Równinę Wełtyńską. Obejmuje miejscowości gminne: Czepino, Wełtyń, Wirów, Szczawno, Żórawie, Pniewo, Nowe Czarnowo.

Trasy rowerowe

Przez gminę Gryfino przechodzą trzy ponadgminne trasy rowerowe (w tym dwie transgraniczne) oraz 4 trasy gminne.

Trasy ponadgminne

Trasa „Dookoła Gór Bukowych” (**Radziszewo – Chlebowo – Wysoka Gryfińska – Gardno** – Żeliszawiec - Kartno - Glinna - Stare Czarnowo – Kołbacz - Płonia - Szczecin Osiedle Słoneczne – Zdroje - J.Szmaragdowe – Radziszewo)

Trasy transgraniczne

- 1) Schwedt – Krajnik Dolny - Ognica - Widuchowa - Marwice - **Żórawki - Gryfino - Radziszewo** – Szczecin Podjuchy - Ustowo - Siadło Dolne- Barnisław - Bobolin – Grambow.
- 2) Mescherin – Gryfino - Jezioro Wełtyń

Trasy gminne

- 1) Odrzańsko-Bukowa – czerwona (Gryfino – Żabnica – Daleszewo – Stare Brynki – Puszcza Bukowa – Wysoka Gryfińska – Gardno – Wełtyń – Gryfino)
- 2) Wełtyńsko-Tywiańska – niebieska (Gryfino – Wełtyń – Chwarstnica – Borzym – Mielenko Gryfińskie – Wirów – Gryfino.
- 3) Leśna – zielona Gryfino – Szczawno – Żórawie – Bartkowo – Gajki – Steklino – Czarnówko – Pacholeta – Krzypnica – Krajnik – Nowe Czarnowo – Pniewo – Gryfino.
- 4) Steklińska – żółta Gryfino – Wirów – Bartkowo – Steklno – Steklino – Nowe Czarnowo – Pniewo – Gryfino.

Szlaki wodne

Przez gminę przebiegają dwa międzynarodowe szlaki wodne:

- 1) biegnąca z północy na południe droga wodna E30 – łącząca Pomorze z Górnym Śląskiem,
- 2) biegnąca z zachodu na wschód droga wodna E70 – łącząca drogi wodne Niemiec i Europy Zachodniej z wschodnią doliną Warty, Noteci i Kanałem Bydgoskim.

Baza noclegowa i gastronomiczna

Na terenie gminy, istnieją obiekty oferujące miejsca noclegowe, m.in. w miejscowościach:

- 1) Czepino - gospodarstwo gościnne „Zajazd” – obiekt dysponuje 17 pokojami, restauracją na 120 miejsc i salą konferencyjną;
- 2) Osuch (gospodarstwo agroturystyczne),
- 3) Pniewo:
  - Motel „Saga” – obiekt dysponuje 40 pokojami 2-osobowymi i restauracją na 120 miejsc;
- 4) Wełtyń ośrodek wypoczynkowy „Szałamaja” (własność PPS „Społem” w Gryfinie) – obiekt dysponuje 98 miejscami noclegowymi w domkach turystycznych, salą konferencyjną, polem namiotowym, plażą, sprzętem pływającym;
- 5) Wirów - ośrodek wypoczynkowy „Pod Muszlami” – obiekt dysponuje 12 miejscami noclegowymi, bilardem, punktem gastronomicznym, sklepem spożywczym, plażą, boiskiem do siatkówki, sprzętem pływającym;
- 6) Wirówek – usługi hotelowe - obiekt dysponuje 46 miejscami noclegowymi, restauracją, salą konferencyjną, sauną, siłownią, salą do tenisa stołowego oraz oferuje możliwość jazdy konnej;
- 7) Włodkowice – gospodarstwo agroturystyczne „RAJ”- obiekt dysponuje 4 pokojami i basenem;
- 8) Żórawie – wynajem pokoi - obiekt dysponuje 10 miejscami noclegowymi, tenisem stołowym, wypożyczalnią rowerów, istnieje możliwość jazdy konnej.

Baza rekreacyjna

Baza rekreacyjna na terenie gminy Gryfino jest stosunkowo niewielka. Jedynie nad jeziorami Wełtyń, Steklno i Wirów zlokalizowane są plaże miejskie wraz z wypożyczalnią sprzętu pływającego. Jednak plaże te nie są zagospodarowane, a sprzęt najczęściej zdekapitalizowany. Ponadto na terenach wiejskich istnieją place zabaw służące rekreacji najmłodszym mieszkańcom gminy.

8.4. Opieka społeczna

Zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź też innych ustaw, mających na celu ochronę życia osób i rodzin najuboższych realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie.

Jego działania na terenie gminy wspomagane są przez:

1. Dom pomocy Społecznej w Nowym Czarnowie - przeznaczony dla około 130 osób,
2. Dom pomocy Społecznej w Dębcach - przeznaczony dla około 70 osób,
3. Niepubliczne placówki opiekuńczo- wychowawcze:
  - środowiskowe ognisko wychowawcze w Gardnie przy SP.

Dodatkowo gmina 28 października 2004 roku uchwaliła „Strategię rozwiązywanie problemów społecznych Miasta i Gminy Gryfino na lata 2004-2008”, która zakłada następujące zadania:

- pomoc społeczna i politykę prorodzinna,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii,
- ochronę zdrowia

Zadaniem uchwalonej strategii jest scalenie programów społecznych oraz określenie i wybranie priorytetów i kierunków działań w ramach poszczególnych zadań, a następnie określenie harmonogramu działań.

Ilość osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Gryfino w rozbiciu na poszczególne rejony opiekuńcze przedstawia tabela (stan na dzień 20 listopada 2006 roku):

Rejony opiekuńcze	Miejscowości	Ilość osób
I	Wysoka Gryfińska, Drzenin, Parsówek, Sobieradz, Nowe Brynki	218
II	Dołgie, Borzym, Chwarstnica, Radziszewo, Osuch, Ciosna, Śremsko, Żórawie, Żórawki	212
III	Gardno	217
IV	Sobiemysł, Bartkowo, Mielenko, Pniewo, Gajki	192
V	Daleszewo, Nowe Czarnowo(szpital), Steklno, Steklinko, Zaborze, Włodkowice, Szczawno	60
VI	Dębce(w tym DPS Dębce), Żabnica, Czepino, Łubnica	118
VII	Stare Brynki, Raczki, Wełtyń, Chlebowo, Wirówek, Wirów, Krajnik, Krzypnica, Pastuszki	245
Razem		1262

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, Dane za 2006 r.

Lp.	Opis	Ilość osób	Uwagi
1.	Osoby uzależnione od alkoholu	106 (37 rodzin)	-
2.	Osoby dotknięte przemocą w rodzinie	383	największa liczba osób w rejonie II – 98
3.	Osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności	41 (10 rodzin)	największa liczba osób Gardno – 32

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie, Dane za 2006 r.

Działania realizowane przez władze samorządowe wspierane są przez organizacje społeczne. Na terenie gminy w zakresie pomocy społecznej działają:

1. Polski Komitet Pomocy Społecznej – którego celem jest niesienie pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym i samotnym,
2. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
3. Polski Czerwony Krzyż,
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

8.5. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Gryfino większość zadań w zakresie ochrony zdrowia spoczywa na administracji samorządowej. Ludność z miejscowości wiejskich ma prawo korzystać z lecznictwa zamkniętego, przychodni, transportu sanitarnego oraz profilaktyki zdrowotnej. Najważniejsze placówki służby zdrowia mieszczą się w Gryfinie. Ze względu na fakt posiadania na swoim terenie siedziby powiatu, gmina Gryfino dysponuje wszystkimi podstawowymi obiektami służby zdrowia, należą do nich:

1. Szpital Powiatowy w Gryfinie,
2. Zakłady Opieki Zdrowotnej,
3. Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego,
4. Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna,
5. Apteki i Punkty Apteczne.

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Gryfino na lata 2004- 2008” obejmuje również Gminny program Ochrony Zdrowia oraz Gminny Program Profilaktyki.

Do zadań ochrony zdrowia należą działania doraźne, integracyjne skierowane do osób niepełnosprawnych ich rodzin, osób upośledzonych. Do zadań tych zaliczamy również promocje zdrowia skierowaną do ogółu mieszkańców gminy, grup podwyższonego ryzyka najczęściej występujących chorób i ludzi zdrowych.

Gminny Program Profilaktyki skierowany jest przede wszystkim na zagrożenia związane z patologiami społecznymi (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie).

8.6. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy Gryfino publicznymi służbami dbającymi o bezpieczeństwo jej mieszkańców jest policja, straż miejska, straż pożarna, straż graniczna oraz służby leśna. W celu przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa życia i mienia obywateli, mienia państwowego i komunalnego oraz negatywnym zjawiskom społecznym godzącym w ład i porządek publiczny, powstał projekt pod nazwą „Bezpieczna Gmina” skupiający wokół siebie wszystkie służby publiczne oraz aktywizujących placówki oświatowe oraz społeczności lokalne.

Jeżeli chodzi o obszary wiejskie program obejmuje dwa elementy dotyczące bezpieczeństwa na terenie szkoły i sołectw. Analiza sytuacji na terenach szkół wykazała obecność następujących rodzajów zagrożeń:

- spożywanie napojów alkoholowych na terenie szkół lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie,
- handel i zażywanie środków odurzających,
- wymuszenia,
- włamania i kradzieże,
- dewastacje mienia przez uczniów,
- dewastacje mienia przez osoby z zewnątrz,
- palenie tytoniu,
- bójki wśród uczniów,
- pobicia przez osoby z zewnątrz.

W celu przeciwdziałanie tym zjawiskom nieodzowne staje się zapewnienie szybkiego reagowania patroli Policji, sprawnego funkcjonowania systemu informacji o zagrożeniach występujących na terenie placówek oświatowych, zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom szkolnych imprez młodzieżowych, pomoc w bezpiecznym dotarciu do szkoły, prowadzenie akcji informacyjnych o zagrożeniach występujących podczas wypoczynku.

Jeżeli chodzi o obszar sołectwa program zakłada współdziałanie następujących podmiotów: organów państwowych, organów samorządowych, sołtysów, mieszkańców sołectwa, organizacji społecznych, rad sołeckich, służb miejskich, służb mundurowych. Głównym celem programu jest poprawa stanu bezpieczeństwa w zakresie:

- skutecznego zwalczania przestępczości poprzez ściganie sprawców przestępstw jak i wykroczeń,
- zapobiegania powstawaniu zagrożeń przestępczością i patologiami społecznymi oraz likwidacja skutków tych zagrożeń,
- utrzymania porządku na terenach wiejskich,

- stworzenia sprawnego systemu przepływu informacji pomiędzy organami wykonawczymi programu i mieszkańcami,
- uzyskania akceptacji i poparcia społecznego dla prowadzonych działań.

W celu osiągnięcia powyższych celów prowadzona jest promocja programu w środkach masowego przekazu, organizowane są spotkania ze społecznością wiejską oraz inicjowane są działania aktywujące mieszkańców do ochrony mienia prywatnego i sołectkiego. Ponadto prowadzone są patrole miejsc szczególnie zagrożonych oraz inicjowane są przedsięwzięcia techniczne i organizacyjne w zakresie zabezpieczenia mienia. Efektem prowadzonych działań jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń, stopniowe eliminowanie tzw. „znieczulicy społecznej”, wykształcenie w społeczności mieszkańców miejscowości odruchów poszanowania prawa. Realizacja tego programu pozwoli zdobyć w 2005 r. I miejsce w ogólnokrajowym konkursie na bezpieczną gminę.

W gminie stworzono także programy edukacyjne przeznaczone dla dzieci i młodzieży, dotyczące zachowania się nad wodą, wychowania komunikacyjnego, pomocy w rodzinie oraz profilaktyki uzależnień. Rozbudowano ścieżki rowerowe i edukacyjne.

9. Gospodarka

9.1. Bezrobocie

Wg danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie stan bezrobocia w Gminie Gryfino w ostatnich latach przedstawiał się następująco:

Bezrobotni					
Gmina i miasto Gryfino	Płeć		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	
Styczeń 2007	1861	1177	716	439	8.7%
Grudzień 2006	1861	1189	703	431	8.7%
Grudzień 2005	2497	1479	906	517	11.7%
Grudzień 2004	2902	1640	1063	590	13.7%
Grudzień 2003	3187	1715	1161	622	15.2%

Wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie aktualny stan bezrobocia w poszczególnych miejscowościach gminy Gryfino na dzień 15. 11. 2006 przedstawia się następująco:

Lp.	Miejscowość	Ilość		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1.	Gryfino	705	377	1082
2.	Bartkowo	3	5	8
3.	Borzym	15	9	24

4.	Chlebowo	4	3	7
5.	Chwarstnica	10	8	18
6.	Czepino	14	7	21
7.	Daleszewo	18	35	53
8.	Dołgie	15	20	35
9.	Drzenin	17	6	23
10.	Gardno	62	28	90
11.	Krajnik	2	2	4
12.	Krzypnica	2	5	7
13.	Mielenko Gryfińskie	5	4	9
14.	Nowe Czarnowo	19	19	38
15.	Parsówek	9	3	12
16.	Pniewo	13	12	25
17.	Radziszewo	16	17	33
18.	Sobiemyśl	33	12	45
19.	Sobieradz	8	8	16
20.	Stare Brynki	35	10	45
21.	Steklno	6	8	14
22.	Stelinko	2	0	2
23.	Wełtyń	21	11	32
24.	Wirów	2	2	4
25.	Włodkowice	0	0	0
26.	Wysoka Gryfińska	19	13	32
27.	Żabnica	14	6	20
28.	Żórawie	2	5	7
29.	Żórawki	5	2	7
Razem		1076	637	1713

Wraz z tendencją panującą w kraju bezrobocie w gminie Gryfino zmniejszyło się wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Granice państw pierwszej piętnastki otworzyły się. Nastąpiła ekspansja w celach zarobkowych na zachód. W gminie tak jak i w kraju - duża ilość mieszkańców przede wszystkim mężczyzn wyjechała do Wielkiej Brytanii, Irlandii. W przypadku gminy Gryfino wyjazdy dotyczą również bezpośrednio sąsiadujących z gminą Niemiec.

8.2. Rolnictwo i gospodarka leśna

Gmina Gryfino należy do gmin miejsko-wiejskich, oprócz pojedynczego ośrodka miejskiego - Gryfina, pozostałą część stanowią wsie. Udział gruntów rolnych zajmuje łącznie 13.500ha. W stosunku do całkowitej powierzchni gminy jest to znaczna część. Dlatego też rolnicza działalność w gminie zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze dochodów jej mieszkańców.

Liczbę gospodarstw według grup obszarowych w 2006 roku na terenie miasta i gminy Gryfino przedstawia tabela:

	Grupa obszarowa				
	1-5 ha	5-15 ha	15-50 ha	50-300 ha	300-1000 ha
Liczba gospodarstw	544	171	89	17	1
Razem	822				

Stan na miesiąc sierpień 2006 r.

Liczbę indywidualnych gospodarstw rolnych wg położenia gruntów przedstawia tabela:

Sołectwo	Liczba gospodarstw rolnych
Bartkowo	29
Borzym	35
Chlebowo	17
Chwarstnica	52
Czepino	69
Daleszewo	26
Dołgie	1
Drzenin	11
Gajki	1
Gardno	14
Gryfino	40
Krajnik	19
Krzypnica	29
Mielenko	37
Nowe Brynki	7
Nowe Czarnowo	24
Parsówek	2
Pniewo	58
Radziszewo	17
Sobiemyśl	1
Sobieradz	47
Stare Brynki	3
Steklno	42
Steklinko	11
Wełtyń	89
Wełtyń II	36
Wirów	12
Włodkowice	8
Wysoka Gryfińska	5
Zaborze	6
Żabnica	23
Żórawie	33
Żórawki	18

W gminie Gryfino zmieniła się struktura władania gruntami. Zdecydowanie wzmocnił się sektor prywatny. Indywidualni właściciele lub dzierżawcy przejęli tereny wraz z obiektami należącymi do dawnych PGR. Wśród form użytkowania ziemi występują własność, dzierżawa i deputat.

Działalność rolnicza prowadzona jest w gminie przez 822 gospodarstwa, przeważają małe gospodarstwa, mieszczące się w przedziale od 1- 15 ha, stanowiące 66% wszystkich oraz średnie stanowiące 21% ogółu.

Gospodarka leśna prowadzona jest na 5.387 ha, co stanowi łącznie 25%. Głównym właścicielem i zarządcą terenów leśnych są Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Gryfino. Własność prywatna ma niewielki udział. W przeważającej mierze są to lasy młode, drzewostany do III klasy wiekowej (do 60 lat) stanowią 73.8 % całkowitej powierzchni lasów gminy. Lasy stare w VII klasie wiekowej (o przeciętnym wieku powyżej 100 lat) stanowią niewielki odsetek całości powierzchni tj. ok. 2%.

8.3. Produkcji i usług

Gmina Gryfino posiada znaczny potencjał gospodarczy w dużej mierze warunkowany atrakcyjnym, przygranicznym położeniem jak również bliskością aglomeracji - miasta Szczecin (25 km na północ od Gryfina). Gmina ma możliwości uzyskania kapitałów i technologii w ramach współpracy międzynarodowej. Do jej rozwoju przyczynia się realizacja programów tj. Program dla Odry 2006, Program Współpracy Transgranicznej w ramach Euroregionu Pomerania. Szansą dla przedsiębiorców jest również budowa drogi ekspresowej S-3.

Większość podmiotów gospodarczych swoją siedzibę mieści w Gryfinie, jest ono ośrodkiem pełniącym funkcje nadrzędne (obsługa ludności, handel) w stosunku do ludności zamieszkującej wsie na terenie gminy.

Ważnym jednak ośrodkiem lokowania działalności gospodarczej jest Nowe Czarnowo skupiające węglową elektrownie „Dolna Odra”.

Do ważniejszych zakładów produkcyjnych na terenie gminy zaliczamy:

1. Zespół Elektrowni „Dolna Odra” S. A. w Nowym Czarnowie,
2. „Termofor” S. A. w Nowym Czarnowie,
3. „Gotech” S. A. w Nowym Czarnowie,
4. „Izomar” S. A. w Nowym Czarnowie,
5. „Elektrobudowa” S. A. w Nowym Czarnowie,
6. KE Dolna Odra Sp. z o. o. w Nowym Czarnowie.

Wśród spółek prawa handlowego na terenie gminy oprócz tych zlokalizowanych w Gryfinie wyróżnia się:

- WKI „Isoliertechnik” Sp. z o. o. w Wełtyniu.

Udział w tworzeniu miejsc pracy mają spółki z osobowością prawną, z kapitałem zagranicznym:

1. Duńskim
  - „Scan-Pol Farming” w Drzeninie,
2. Niemieckim
  - „Jurging” w Pniewie,
  - „Fliegel Textilservice” w Nowym Czarnowie,
3. Szwedzkim
  - „ Odra Land” w Daleszewie.

Zgodnie z ewidencją działalności gospodarczej, prowadzoną przez Urząd Miasta i Gminy w Gryfinie, największa ilość podmiotów gospodarczych prowadzona jest w branży budowlanej jak również w handlu detalicznym. Dużą rolę odgrywa transport zarówno pasażerski jak towarowy. Prężnie rozwijają się usługi informatyczne, doradztwo finansowe i ubezpieczenia.

Spada znaczenie tradycyjnych gałęzi gospodarki na rzecz sektora usługowego. Rozwijają się małe i średnie przedsiębiorstwa, tworząc nowe miejsca pracy.

10. Gospodarka mieszkaniowa

Gmina Gryfino podejmuje różnorodne działania zmierzające do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, a tym samym poprawy sytuacji mieszkaniowej w gminie. Działania te są realizowane poprzez:

1. czynszowe budownictwo komunalne ze środków własnych,
2. wsparcie budownictwa spółdzielczego:
  - udostępnianie gruntu pod budownictwo w wieczyste użytkowanie na zasadach ograniczonego przetargu,
  - dotowanie kosztów uzbrojenia osiedlowego;
3. wsparcie budowania mieszkań przez inwestorów indywidualnych:
  - przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne,
  - sprawne przeprowadzenie wszelkich formalności związanych ze zbywaniem działek,
4. powołanie Towarzystwa Budownictwa Społecznego:
  - przekazanie zasobu mieszkaniowego gminy w zarząd a w części na własność,
  - oferowanie gruntu pod budownictwo,
  - dotacje celowe.

Na terenach wiejskich w gminie Gryfino dominuje indywidualne budownictwo jednorodzinne. Działania gminy na rzecz rozwoju tego rodzaju budownictwa koncentrują się na zabezpieczeniu terenów pod jego rozwój w planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych miejscowości.

Wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe rozwija się przede wszystkim w mieście Gryfino. Obecnie na terenie gminy Gryfino poza obszarem miasta, zasoby mieszkalne posiada tylko jedna spółdzielnia - „Dolna Odra” . Dysponuje ona w Nowym Czarnowie 14.236 m² terenu oraz 4 budynkami i 4 mieszkaniami, o łącznej powierzchni 20.971 m². Dodatkowo spółdzielnia ma do dyspozycji lokale użytkowe o powierzchni 1.274 m² oraz garaże o powierzchni 2.976m².

III. Zadania przyczyniające się do poprawy sytuacji na obszarze Planu

1. Zadania związane z gospodarką przestrzenną

W związku z faktem, iż obszar Gminy Gryfino jest pokryty planami zagospodarowania przestrzennego zaledwie w 5%, do jednych z najważniejszych zadań w tym zakresie należeć będzie opracowanie planów dla wiejskich obszarów zabudowanych oraz dla strefy przemysłowej w Gardnie. Zgodnie z zapisami umieszczonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Gryfino przewiduje się tworzenie stref rozwoju zabudowy, które są położone w obrębie terenów zainwestowanych oraz w ich otoczeniu w następujących miejscowościach:

- Strefa rozwoju zabudowy mieszkaniowej z towarzyszeniem usług występuje w następujących miejscowościach: Czepino, Nowe Brynki, Żabnica, Dębce, Daleszewo, Radziszewo, Chlebowo, Stare Brynki, Wysoka Gryfińska, Wełtyń, Drzenin, Sobieradz, Chwarstnica, Wirów, Wirówek, Szczawno, Żurawie, Pniewo, Nowe Czarnowo, Krajnik, Krzypnica, Stelinko, Steklno, Włodkowice, Zaborze, Bartkowo, Mielenko Gryfińskie, Borzym, Parsówek oraz Dołgie.
- Strefa rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej w Nowym Czarnowie, obejmuje swoim zasięgiem tereny zabudowy dawnego sanatorium, przeznaczone pod rozwój funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usług.
- Strefa rozwoju turystyki i rekreacji w Wełtyniu, obejmuje swoim zasięgiem tereny rynny jeziora Wełtyń wraz z obiektami obsługi ruchu turystycznego położonego na jego brzegach.
- Strefa rozwoju funkcji techniczno-produkcyjnej w elektrowni „Dolna Odra” i jej otoczeniu.
- Strefa rozwoju produkcji i usług w miejscowościach: Stare Brynki, Wełtyńskładowisko, Gardno i Sobiemyśl - w otoczeniu węzła planowanej drogi ekspresowej S3, Pniewo.
- Strefa rozwoju funkcji techniczno-produkcyjnej do której należy stacja transformatorowa w Krajniku.
- Strefa rozmieszczania obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, ujęcie wody w Krzypnicy.

Ponadto na terenie gminy Gryfino przewidziane są strefy zagospodarowania przestrzennego terenów otwartych, m.in.:

- strefy produkcji rolniczej i leśnictwa z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej. Na tych terenach studium dopuszcza rozwój terenów zabudowy wyłącznie w postaci siedlisk rolniczych oraz obiektów budowlanych służących prowadzeniu gospodarki rolnej i leśnej.
- strefy produkcji rolniczej i leśnictwa z dopuszczeniem lokalizacji siłowni wiatrowych.
- strefa Międzyodrza o wysokich wartościach przyrodniczo- krajobrazowych, położonych na obszarze Parku Krajobrazowego Dolnej Odry.
- strefa bezpośredniego otoczenia Parku Krajobrazowego Puszcza Bukowa, objęte ochroną w postaci Obszarów Natura 2000 Jeziora Wełtyńskie PLB 320004 oraz Wzgórza Bukowa PLB 320036.
- strefy bezpośredniego otoczenia rynny Jeziora Wełtyńskiego.
- strefy otoczenia elektrowni Dolna Odra.

Jako priorytetowe przyjęto opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- pasmo Radziszewo – Czepino z terenami przyległymi,
- wsie: Żabnica, Żórawie, Żórawki, Pniewo,
- obwodnica miejscowości Weltyń w ciągu drogi wojewódzkiej nr 120 wraz z otoczeniem,
- teren lokalizacji elektrowni wiatrowych nie objętych wcześniejszymi opracowaniami,
- tereny rozwoju rekreacji: rejon jezior Rynny Weltyńskiej,
- obszary zalesień

W gminie Gryfino występują również inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowa drogi ekspresowej S3 na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji odcinaka drogi ekspresowej S3 węzeł Klucz – Parnica – węzeł Gorzów Północ;
- budowa linii szybkiej kolei regionalnej Gryfino – Szczecin prowadzonej po odcinku istniejącej linii kolejowej;
- wytyczenie trasy rowerowej o znaczeniu krajowym – „Trasa Nadodrzańska”;
- nowy przebieg drogi krajowej 31;
- rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej 400/220 kV Krajnik oraz budowa linii elektroenergetycznej – 110 kV Dolna Odra – Myślibórz.

2. Zadania z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej

2.1. Zadania z zakresu rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Gryfinie zajmująca się eksploatacją ujęć wody i sieci wodociągowej na terenie miasta i gminy Gryfino zleciło opracowanie „Koncepcji zaopatrzenia gminy Gryfino w wodę” Opracowanie zawierać będzie propozycję możliwych rozwiązań kompleksowych zaopatrzenia gminy w wodę.

Koncepcja stanowić będzie podstawę do podejmowania decyzji w sprawie zakresu i kolejności inwestycji oraz zabezpieczenia niezbędnych środków finansowych, przeznaczonych na kolejne etapy rozwoju sieci wodociągowej gminy Gryfino.

Realizacja koncepcji doprowadzić ma do zabezpieczenia rosnących potrzeb wodnych jednostek osadniczych, zakładów usługowych, produkcyjnych i rolnictwa z uwzględnieniem strategicznych planów rozwoju gminy.

2.2. Zadania z zakresu regulacji stosunków wodnych

Zadania dotyczące regulacji rzek, przepływu i stanu czystości wód, winny być rozwiązywane kompleksowo. Istnieje konieczność modernizacji istniejącego systemu melioracji podstawowych (rzeki, wały, kanały), celem dostosowania do aktualnych potrzeb oraz rozbudowy systemu małej retencji. Ponadto występuje konieczność przebudowy systemów przeciwpowodziowych, w celu dostosowania ich parametrów do normatywnych wymogów oraz wykluczenie spod trwałej zabudowy terenów zalewowych.

2.3. Zadania z zakresu rozwoju odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków

Pomimo istnienia 1 dużej oraz 4 mniejszych oczyszczalni ścieków, tylko część mieszkańców terenów wiejskich gminy Gryfino ma możliwość korzystania z zbiorczej sieci kanalizacyjnej, a co za tym idzie odprowadzania ścieków do istniejących oczyszczalni.

Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Gryfinie, jest nowoczesną oczyszczalnią, której moc przerobowa została zaprojektowana pod kątem przyłączenia większości miejscowości w gminie. Planowana jest likwidacja dwóch oczyszczalni w Gardnie i Starych Brynkach.

Zgodnie z koncepcją rozbudowy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Gryfino całe zadanie inwestycyjne zostało podzielone na cztery etapy:

Etap I – zakłada budowę kanalizacji w południowej części gminy i włączenie jej do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie, która posiada znaczną wolną moc. W ramach tego etapu planowana jest budowa kanalizacji w miejscowościach: Pniewo, Żórawki, Krajnik, Krzypnica, Nowe Czarnowo.

Etap II – zakłada budowę kanalizacji w zachodniej części gminy i również włączenie jej do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gryfinie. W ramach tego etapu planowana jest budowa kanalizacji w miejscowościach: Wełtyń oraz przebudowa kanalizacji sanitarnej w m. Wysoka Gryfińska i Drzenin.

Etap III – zakłada budowę grupowych sieci kanalizacji sanitarnej z możliwością podłączenia do miejskiej oczyszczalni lub budową nowych. Planowana jest budowa następujących sieci kanalizacyjnych:

- Chlebowo,
- Wirów, Wirówek, Bartkowo, Chwarstnica, Sobieradz,
- Mielenko Gryfińskie, Borzym.

Etap IV – ostatni zakłada budowę zbiorowych lub indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w pozostałych miejscowościach gminy. Etap ten obejmuje miejscowości, w których ze względu na małą liczbę mieszkańców budowa grupowej sieci kanalizacji sanitarnej jest nie uzasadniona pod względem ekonomicznym.

Na obecnym etapie gmina posiada pełną dokumentację wraz z pozwoleniem na budowę dla dwóch zadań. Jedno zadanie wchodzi w zakres Etapu I – „Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w m. Pniewo – Żórawki”, kolejne zadanie dotyczy Etapu II – „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wełtyń wraz z rurociągiem tłocznym Wełtyń – Gryfino”. Oba zadania zostały wybrane pod kątem jak największej ilości możliwych do przyłączenia mieszkańców oraz stosunkowo niewielkiej odległości od docelowej oczyszczalni ścieków.

2.4. Zadania z zakresu rozwoju gospodarki odpadami

Ze względu na fakt, iż kwatery I jest zapełniona i wkrótce trzeba będzie ją zamknąć, istnieje pilna potrzeba budowy kwatery nr II. Zgodnie z koncepcją rozbudowy składowiska odpadów komunalnych Gryfino – Wschód, kwatery II składać się będzie z dwóch części II A i II B. Gmina obecnie posiada pełną dokumentację łącznie z pozwoleniem na budowę na projekt pt. „Budowa kwatery II A komunalnego wysypiska odpadów” (zadanie aktualnie realizowane). W kolejnych latach planowana jest budowa części II B oraz dalsza rozbudowa i modernizacja wysypiska poprzez powołanie zakładu przerobu odpadów zlokalizowanego w obrębie składowiska Gryfino Wschód (zakład recyklingu, kompostownia lub instalacja fermentacji, punkt demontażu odpadów

wielkogabarytowych, punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne).

Na obszarze miasta i gminy Gryfino nie występują tzw. "dzikie" wysypiska śmieci, które należałoby zinwentaryzować i zlikwidować lub zrekultywować.

2.5. Zadania z zakresu rozwoju sieci gazowej

Docelowo planowana jest gazyfikacja pozostałej części gminy, przy czym o podłączeniu poszczególnych miejscowości decydować będzie rachunek ekonomiczny, a więc liczba gospodarstw i mieszkańców. Rozbudowa sieci podzielona została na dwa etapy: W pierwszym etapie przewiduje doprowadzenie sieci gazowej do wszystkich miejscowości liczących powyżej 250 mieszkańców, są to: Borzym, Chwarstnica, Dołgie, Drzenin, Gardno, Nowe Czarnowo, Sobiemyśl, Sobieradz, Stare Brynki, Weltyń i Wysoka Gryfińska. W kolejnym etapie planowane do podłączania do sieci gazowej są miejscowości liczące w przedziale od 100 do 250 mieszkańców, są to: Bartkowo, Chlebowo, Krajnik, Krzypnica, Łubnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Brynki, Stekno, Wirów, Żórawie (wraz ze Szczawnem). Należy jednak zaznaczyć, że na etapie opracowywania szczegółowej dokumentacji przez gestora sieci kolejność podłączania poszczególnych miejscowości może ulec zmianie.

2.6. Zadania z zakresu rozwoju sieci ciepłowniczej

Ze względu na zbyt małą intensywność zabudowy występującą na obszarach wiejskich istnieje konieczność utrzymania na terenie gminy rozproszonego systemu ogrzewania.

2.7. Zadania z zakresu rozwoju elektroenergetyki

W ramach modernizacji i rozbudowy istniejącej na terenie gminy Gryfino sieci elektroenergetycznej, gestor sieci planuje następujące inwestycje o zasięgu ponadlokalnym:

- rozbudowę stacji 400/220 kV z możliwością dobrania nowego terenu,
- modernizację istniejących linii 400kV i 220kV,
- budowę linii elektroenergetycznej o napięciu 400kV relacji Krajnik - Piła Krzewina,
- przebudowę linii elektroenergetycznych o napięciu 220kV na linie o napięciu 400kV, względnie na linie wielotorowe, wielonapięciowe,
- przystosowanie linii 220kV Krajnik- glinki do pracy dwutorowej poprzez wywieszenie brakującego drugiego toru na istniejącej konstrukcji słupowej.

Ponadto na poziomie lokalnym, ze względu na rozbudowę poszczególnych jednostek osadniczych i istnieje konieczność budowy, modernizacji, jak również przełożenia niektórych odcinków sieci energetycznej. Rozbudowy i modernizacji pod względem energooszczędności wymagają też niektóre odcinki oświetlenia ulicznego w poszczególnych miejscowościach. Ponadto w miejscowościach Radziszewo, Daleszewo, Nowe Brynki, Czepino, ze względu na dużą awaryjność i częste spadki napięcia istnieje konieczność wymiany tej linii energetycznej.

2.8. Zadania z zakresu rozwoju energii odnawialnej

Ze względu na wysokie koszty rozbudowy sieci ciepłowniczej na obszarach wiejskich gminy energia ze źródeł odnawialnych stanowi poważną alternatywę dla indywidualnych, tradycyjnych źródeł energii. Ponieważ w gminie Gryfino istnieje duży potencjał energii biomasy i energii wodnej, w związku z tym proponuje się zachęcanie mniejszych i średnich inwestorów do inwestowania w tego typu przedsięwzięcia.

„Zmiana studium...” ustala możliwość lokalizacji małych elektrowni wodnych w miejscach określonych wydanymi przez Starostwo Powiatowe pozwoleniami wodnoprawnymi, z zapewnionym dostępem do sieci energetycznej. „Zmiana studium...” ustala możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych w obrębach: Drzenin, Parsówek, Sobieradz.

2.9. Zadania z zakresu rozwoju sieci telekomunikacyjnej

Ze względu na złą jakość niektórych istniejących elementów sieci telefonicznej oraz zapotrzebowanie na usługi internetowe istnieje konieczność wymiany części starych linii na światłowody.

Gmina Gryfino kładzie duży nacisk na informatyzację, dlatego zaplanowano przeprowadzenie badań dotyczących możliwości uzyskania dostępu do sieci internetowej na obszarach wiejskich. Badania te mają wskazać najlepszy sposób podłączenia do internetu wszystkich miejscowości, które obecnie nie mają dostępu do internetu. Badania te będą stanowić wprowadzenie do realizacji II etapu programu kompleksowej informatyzacji gminy „e-Gryfino”. W ramach tego etapu przewiduje się realizację następujących zadań:

- rozbudowa infrastruktury technicznej i sieci szerokopasmowej mającej na celu utworzenie Publicznych Punktów dostępu do internetu w każdym sołectwie,
- kompleksowa informatyzacja jednostek gminnych na terenach wiejskich,
- edukacja i szkolenia,
- rozbudowa portalu „Wrota Gryfina”.

3. Zadania z zakresu rozwoju infrastruktury komunikacyjnej

3.1. Drogi krajowe

1. W ramach budowy drogi ekspresowej S-3 Szczecin - Gorzów Wielkopolski - Zielona Góra - Legnica - Lubawka (przejście graniczne z Czechami), przebiegającej wzdłuż wschodniej granicy gminy Gryfino przewiduje się budowę na terenie gminy Miejsce Obsługi Podróżnych MOP II- „Wysoka- zachód” oraz MOP III - „Wysoka - wschód”. Powiązanie budowanej drogi ekspresowej z istniejącym układem komunikacyjnym w gminie Gryfino zapewnione jest przez budowę „węzła drogowego Gryfino”. Węzeł „Gryfino” - zlokalizowany będzie na krzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 120 Stare Czarnowo - granica państwa, która przebiega nad projektowaną drogą ekspresową.

2. Przebieg projektowanego odcinka drogi krajowej nr K31 na trasie Szczecin - Gryfino wraz z obwodnicą miasta Gryfina.

3.2. Drogi wojewódzkie

Zakłada się modernizację następujących dróg wojewódzkich:

1. Nr 120, relacji granica państwa - Gryfino - Stare Czarnowo, jako drogi klasy G z wykonaniem: przebudowy drogi do wymaganych parametrów, budowy skrzyżowania drogi z projektowaną autostradą oraz zmianą przebiegu drogi w miejscowościach Wełtyń i Gardno.
2. Nr 119, relacji: Radziszewo – Chlebowo - Gardno, jako drogi klasy G.
3. Nr 121, relacji: Pniewo- Banie- Rów, jako drogi klasy G.

3.3. Drogi powiatowe

Zakłada się modernizację następujących dróg powiatowych:

1. Nr 1367Z, relacji: Szczawno- Bartkowo,
2. Nr 1366Z, relacji: Chwarstnica- Bartkowo- Mielonko,
3. Nr 1362Z, relacji: Wełtyń- Gajki- Bartkowo.

3.4. Drogi gminne

1. Nie zakłada się rozbudowy sieci dróg gminnych,
2. planowana jest sukcesywna modernizacja nawierzchni wszystkich dróg w obszarze gminy wraz z niezbędnymi korektami ich przebiegów (np. korekta geometrii skrzyżowań, budowa dodatkowych obiektów drogowych - chodniki, zatoki autobusowe itp.)
3. planuje się rozbudowę systemu obsługi komunikacji samochodowej w obszarze gminy np. budowa nowych i rozbudowa istniejących stacji paliw, budowa parkingów w rejonie koncentracji usług czy też na terenach rekreacyjnych (a w szczególności w rejonie miejscowości: Wełtyń, Wirów, Steklno) oraz rozbudowę i modernizację dworca autobusowego na terenie dworca PKP w Gryfinie.

4. Zadania z zakresu renowacji zabytków oraz rozbudowy i modernizacji bazy kulturalnej

Świetlice wiejskie są najbliższą instytucją kulturalną do której mają bezpośredni dostęp mieszkańcy terenów wiejskich, dlatego też gmina w swoich planach zakłada funkcjonowanie świetlic wiejskich w większości sołectw. Decydującym czynnikiem powstania świetlicy w danej miejscowości jest liczba mieszkańców. Oprócz budowy nowych świetlic istnieje konieczność modernizacji lub rozbudowy oraz wyposażenia ośrodków już istniejących, których stan techniczny jest bardzo różny. Konieczność budowy nowych świetlic występuje w miejscowościach: Gardno, Pniewo, Wysoka Gryfińska i Żabnica. Modernizacja lub rozbudowa świetlic planowana jest w: Bartkowie, Borzymiu, Chwarstnicy, Czepinie, Daleszewie, Drzeninie, Krajniku, Krzypnicy, Mielonku Gryfińskim, Nowym Czarnowie, Sobieradzu, Starych Brynkach, Steklnie, Wełtyniu.

Do najważniejszych zadań realizowanych w zakresie renowacji zabytków na terenie gminy Gryfino należy renowacja zabytkowych kościołów m.in. w: Starych Brynkach, Bartkowie, drewnianej wieży kościelnej w Chwarstnicy, odbudowa kościoła w Sobieradzu a także odbudowa zabytkowego ogrodzenia wokół kościoła w Steklnie. Ponadto planowany jest remont architektury sakralnej zabytkowych cmentarzy wraz z przeniesieniem do gminnego lapidarium zabytkowych tablic nagrobnych oraz zagospodarowania terenów przyległych (m.in.

w miejscowościach Dołgie, Chlebowo, Mielenko Gryfińskie, Nowe Brynki, Steklno, Wirów).

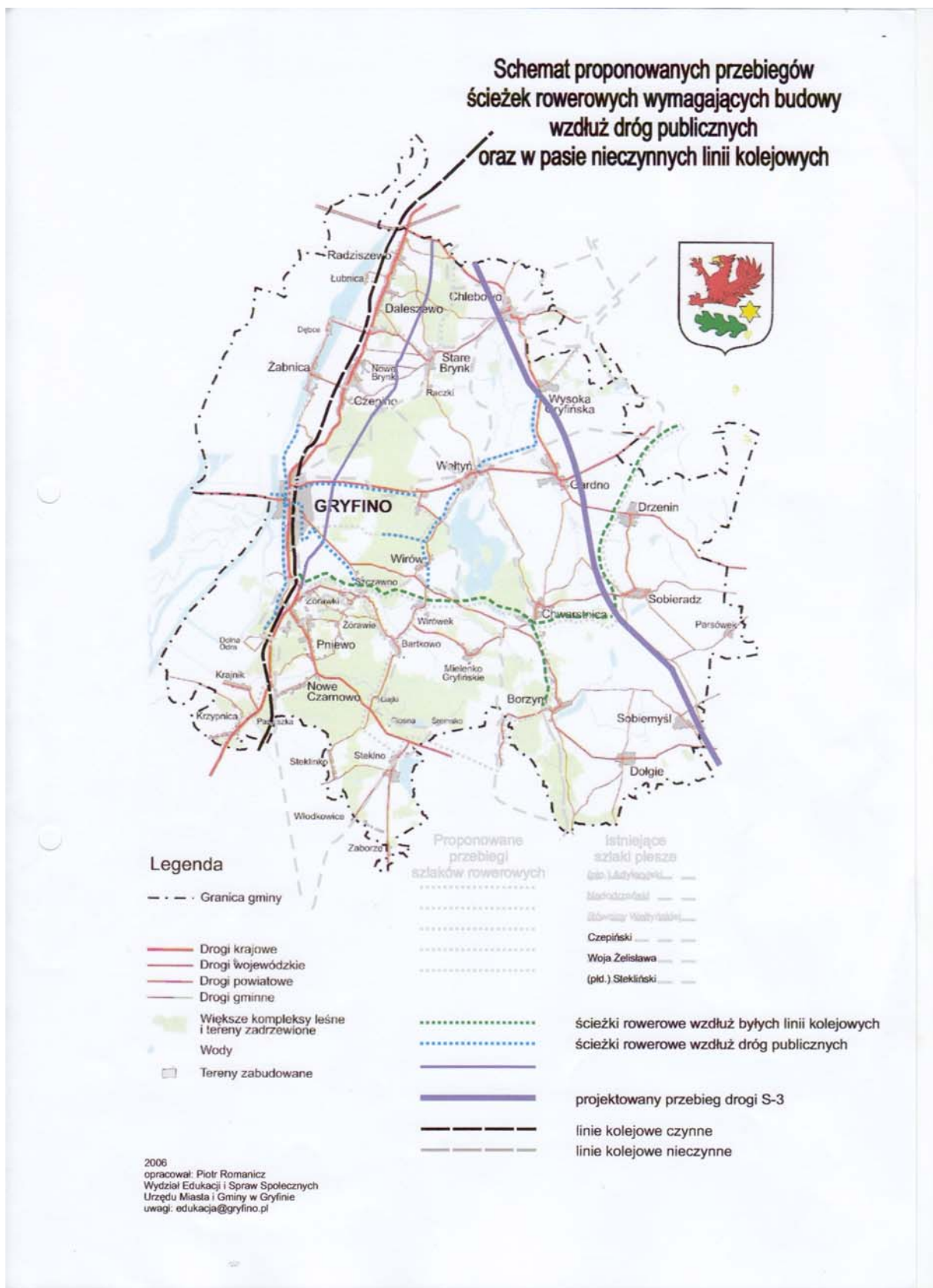
5. Zadania z zakresu rozbudowy i modernizacji bazy oświatowej

Gmina Gryfino kładzie duży nacisk na stan i rozwój oświaty. Od lat prowadzone są inwestycje mające na celu poprawę stanu i wyposażenia istniejących obiektów oświatowych. Szczególny nacisk kładziony jest placówki położone na terenach wiejskich. Jednakże stan poszczególnych obiektów jest różny. Najbardziej reprezentatywną placówką jest szkoła w Chwarstnicy, która w ostatnich latach została całkowicie zmodernizowana i rozbudowana o salę gimnastyczną oraz nowoczesne ogólnodostępne boisko przyszkolne. Pozostałe placówki w Gardnie, Żabnicy i Radziszewie również są na bieżąco modernizowane i doposażane. Jednak ze względu na zachodzące ciągle zmiany demograficzne gmina dopuszcza możliwość zaistnienia konieczności rozbudowy lub modernizacji w różnym zakresie wiejskich placówek szkolnych.

6. Zadania z zakresu rozbudowy i modernizacji bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej

Obok świetlic, wiejskie boiska sportowe stanowią podstawową infrastrukturę społeczną na terenach wiejskich. Pełnią one strategiczną rolę w rozwoju sportu i integracji mieszkańców. Dlatego też, podobnie jak w przypadku świetlic, gmina zakłada funkcjonowanie wiejskich boisk sportowych w większości sołectw. Tu również decydującym czynnikiem jest liczba mieszkańców, zamieszkująca daną miejscowość. Oprócz budowy nowych boisk istnieje konieczność modernizacji lub rozbudowy oraz doposażenia istniejących już placówek, które w większości są w złym stanie technicznym.

Pomimo dużych walorów krajobrazowo-przyrodniczo-kulturalnych gminy Gryfino, baza turystyczna jest słabo rozwinięta. Przez gminę przebiegają wprowadzone liczne trasy rowerowe, ale w większości przypadków są one prowadzone po drogach samochodowych. Dlatego istnieje konieczność wytyczenia i budowy ścieżek rowerowych transgranicznych i ponadgminnych po nowych trasach nie kolidujących z samochodowym ruchem drogowym.

W pierwszej kolejności planowana jest budowa ponadregionalnej trasy rowerowej po śladzie nieczynnej linii kolejowej na trasie Gryfino – Chwarstnica z rozgałęzieniem do Drzenina i Borzymia, a stamtąd do granic Gminy. Następnie przewidziano rozbudowę trasy tansgranicznej „Mescherin – Gryfino - Jezioro

Wełtyń” o budowę ścieżki rowerowej wzdłuż drogi krajowej 120 na odcinku Gryfino – Wełtyń oraz dokończenie budowy leśnej ścieżki rowerowej z Gryfina do Wełtynia. Kolejnym etapem rozbudowy tej trasy będzie budowa odcinka Wełtyń – Wysoka – Gryfińska i dalej do granicy gminy. Nowy przebieg uzyskała również trasa międzynarodowa wzdłuż zachodniej granicy gminy tzw. „Zielona Odra”. Planowana jest również budowa ścieżki na trasie Wełtyń – Wirówek, odcinek ten ma pełnić funkcję łącznika pomiędzy trasą Mescherin – Wysoka Gryfińska, a Gryfino – Chwarstnica, dając możliwość ominięcia miasta Gryfina.

Istnieje również plan wytyczenia i oznakowania ponadgminnego szlaku konnego tzw. „szlaku Templariuszy”, który na terenie gminy Gryfino przebiegałby przez Gardno – Jezioro Wełtyńskie – Chwarstnicę – Borzym.

W odniesieniu do szlaków wodnych zakłada się pełne udostępnienie szlaków na Odrze Wschodniej i Tywie oraz na jeziorach Wełtyń i Steklna dla jednostek bez napędu spalinowego. Na terenie gminy Gryfino wzdłuż Odry planowana jest budowa dwóch przystani wodnych jednej w mieście Gryfinie, drugiej w Radziszewie. Na jeziorze Wełtyń planowane są inwestycje w zakresie zagospodarowania plaży miejskiej i adaptacji byłego budynku szkoły na cele rekreacyjne – turystyczne – edukacyjne oraz budowa przystani wodnej. Rozbudowa funkcji rekreacyjno - turystycznych planowana jest również w rejonie jezior Steklna, Borzym i Sobieradz. Nad jeziorem Steklna planowane jest kompleksowe zagospodarowanie plaży miejskiej.

Ze względu na słabe zaplecze hotelowo-gastronomiczne na terenie gminy istnieje konieczność wsparcia przez gminę rozwoju prywatnej infrastruktury, a zwłaszcza agroturystyki m.in. poprzez akcje informacyjne na temat dostępności funduszy pomocowych na tego typu przedsięwzięcia oraz szkolenia dotyczące prowadzenia działalności agroturystycznej. Gmina prowadzi również działania w zakresie pozyskiwania zewnętrznych inwestorów prywatnych zainteresowanych rozwojem turystyki i rekreacji na jej terenie.

Istnieje również konieczność budowy placów zabaw w większych miejscowościach, które do tej pory ich nie posiadają. Dotyczy to: Drzenina, Czepina, Dołgie, Gardna, Starych Brynek, Steklna oraz Żórawek. Ponadto istnieje projekt doposażenia istniejących placów zabaw o stoły do gry w szachy.

7. Zadania z zakresu rozwoju pomocy społecznej i ochrony zdrowia

Gmina będzie kontynuować realizację „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Gryfino na lata 2004 - 2008”. Pod koniec okresu objętego strategią planowane jest przeprowadzenie oceny osiągnięcia stawianych w niej celów oraz stworzenie nowej strategii na okres kolejnych 4 lat. Kontynuowane będą działania związane z wsparciem osób ubogich oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, jak również osób niepełnosprawnych (docelowo planowane jest modernizacja budynków użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnej w całej gminie). Prowadzona będzie profilaktyka związana z rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii oraz działania zwiększające dostępność i usprawniające opiekę zdrowotną, zwłaszcza w zakresie profilaktyki.

8. Zadania z zakresu rozwoju bezpieczeństwa publicznego

W ramach poprawy bezpieczeństwa na terenach wiejskich, kontynuowana będzie realizacja programu bezpieczna gmina oraz programy edukacyjne przeznaczone dla dzieci i młodzieży. Ze względu na fakt, iż na terenach wiejskich największe zagrożenie stwarza ruch drogowy, postanowiono skoncentrować działania i środki na poprawę bezpieczeństwa na drogach.

Odmienny problem stanowią bezpieczeństwa zwierząt, gmina podjęła decyzję o budowie schroniska dla zwierząt. Obecnie ustalana jest lokalizacja obiektu, rozważane są trzy miejscowości: Stare Brynki, Dołgie lub Sobiemyśl.

9. Zadania z zakresu rozwoju budownictwa mieszkaniowego

Gmina na zasadach przewidzianych w uchwale Rady Miejskiej w Gryfinie w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Gryfino, zobowiązana jest dostarczać również lokale socjalne, zamienne oraz mieszkalne dla gospodarstw domowych o niezaspokojonych potrzebach mieszkaniowych. Budownictwo socjalne należy realizować poza miastem Gryfino dlatego ich lokalizację przewidziano w n. Nowe Czarnowo.

10. Zadania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości

Podstawowym zamierzeniem z zakresu rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich gminy Gryfino jest uzbrajanie terenów z przeznaczeniem na strefy przemysłowe. I tak największe przedsięwzięcia w tym zakresie obejmą tereny przy węźle z projektowanej drogi S-3 w miejscowości Gardno, gdzie ma powstać Regionalny Park Przemysłowy. Ponadto przewiduje się uzbrojenie terenów pod przemysł w ciągu drogi krajowej nr 31 w miejscowościach: Pniewo, Daleszewo i Radziszewo.

Na terenach wiejskich będzie miało również miejsce bezpośrednie wspieranie inwestorów prywatnych ze środków Unii Europejskiej prowadzących zarówno rolniczą działalność lub przetwórstwo spożywcze, jak i zajmujących się pozarolniczą działalnością gospodarczą.

Przewidziano również szereg działań z zakresu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich skierowanych głównie do mieszkańców m.in. szkolenia z zakresu prowadzenia agroturystyki, zakładania i prowadzenia mikroprzedsiębiorstw, doradztwa zawodowego, podnoszenia kwalifikacji.

IV. Realizacja zadań i projektów – plan finansowy

Program realizacji zadań (w ujęciu tabelarycznym)

Tabela 1 – Kierunek – Gospodarka przestrzenna

Sfera - Gospodarka przestrzenna

Tabela 2 – Kierunek – Infrastruktura techniczna – część A

Sfera – Gospodarka wodna

Sfera – Gospodarka kanalizacyjna

Sfera – Gospodarka odpadami

Tabela 3 – Kierunek – Infrastruktura techniczna - część B

Sfera – Sieć gazowa

Sfera – Sieć energetyczna

Sfera – Sieć internetowa

Sfera – Sieć telekomunikacyjna

Tabela 4 – Kierunek – Infrastruktura komunikacyjna

Sfera – Drogi kołowe

Tabela 5 - Kierunek – Rozwój sportu, rekreacji i turystyki

Sfera – Sport, rekreacja i turystyka

Tabela 6 - Kierunek – Kultura i oświata

Sfera – Renowacja zabytków

Sfera – Oświata

Sfera – Kultura

Tabela 7 - Kierunek – Pomoc społeczna, zdrowie i bezpieczeństwo

Sfera – Pomoc Społeczna

Sfera – Zdrowie

Sfera – Bezpieczeństwo

Tabela 8 - Kierunek – Gospodarka Mieszkaniowa

Sfera – Gospodarka mieszkaniowa

Tabela 9 - Kierunek – Rozwój przedsiębiorczości

Sfera – Przedsiębiorczość

Spis używanych skrótów

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - fundusz, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii. W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.

EFS –Europejski Fundusz Społeczny, który współfinansuje głównie działania poprawiające jakość zasobów ludzkich oraz instytucji rynku pracy.

NMF i MF EOG – Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

WOŚWiG – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki w Szczecinie

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k : Gospodarka przestrzenna

TABELA NR 1

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Gospodarka przestrzenna	1.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów rozwoju funkcji produkcyjno-usługowych w rejonie m. Gardno przy planowanym zjeździe z trasy ekspresowej S-3	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	2.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów rozwoju zabudowy: - pasmo Radziszewo – Czepino z terenami przyległymi, - wsie: Żabnica, Żórawie, Żórawki, Pniewo	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	3.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów terenów komunikacji drogowej: - obwodnica miejscowości Wełtyń w ciągu drogi wojewódzkiej nr 120 wraz z otoczeniem,	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	4.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów rozwoju energetyki wiatrowej	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	5.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów rozwoju rekreacji: rejon jezior Rynny Wełtyńskiej	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	6.	Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów zalesień	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
Gospodarka przestrzenna	7.	Uchwalanie planów miejscowych dla pozostałych miejscowości	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	8.	Przeprowadzenie scaleń i podziału nieruchomości wg rozstrzygnięć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	- sporządzenie dokumentacji planistycznej	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :
Infrastruktura Techniczna - część A

TABELA NR 2

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Gospodarka wodna	1.	Modernizacja ujęć wody na terenie gminy Gryfino w tym wykonanie nowych odwiertów - Bartkowo, Drzenin, Sobiemyśl, Chlebowo, Steklno,	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	PUK / UMiG Gryfino	2007-2010	2.000.000,00	budżet PUK / budżet gminy/ EFRR / EFRROW
	2.	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Gryfino, na odcinkach: <ul style="list-style-type: none"> - Drzenin – Gardno – Wysoka – Gryfińska - Chlebowo - Dębce – Stare Brynki, - Gryfino – Wełtyń, - Gardno – Wełtyń - Chwarstnica - Borzym - Drzenin – Sobieradz - Chwarstnica – Wirów, - Chwarstnica – Sobieradz, - Wirów -Wełtyń -Mielenko Gryfińskie – Chwarstnica, - Pniewo – Nowe Czarnowo 	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	PUK / UMiG Gryfino	2007-2013	3.000.000,00	budżet PUK / budżet gminy/ EFRR / EFRROW
	3.	Wymiana zużytej sieci wodociągowej na terenie gminy Gryfino w tym wymiana hydrantów przeciwpożarowych	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	PUK / UMiG Gryfino	2007-2013	1.500.000,00	budżet PUK / budżet gminy/ EFRR / EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	4.	Budowa systemu zaopatrzenia w wodę wsi Zaborze i Włodkowie	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	1.500.000,00	budżet gminy/ EFRR / EFROW
Gospodarka kanalizacyjna	5.	Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy Gryfino:	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja poszczególnych etapów 	PUK / UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet PUK / budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR
	5.1.	<p>Etap I – budowa kanalizacji w południowej części gminy i włączenie do MOS:</p> <p>Zadanie 1 - Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w m. Pniewo i Żórawki</p> <p>Zadanie 2 – Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Krajnik, Krzypnica, Nowe Czarnowo,</p>	<p>Zadanie 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt posiada pozwolenie na budowę - projekt jest gotowy do realizacji <p>Zadanie 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	<p>Zadanie 1: 2007-2009</p> <p>Zadanie 2: 2009-2011</p>	<p>Zadanie 1: 12.000.000,00</p> <p>Zadanie 2: wg kosztorysu</p>	budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Gospodarka kanalizacyjna	5.2.	<p>Etap I – budowa kanalizacji w zachodniej części gminy i włączenie do MOS:</p> <p>Zadanie 1 - Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Wełtyń wraz z rurociągiem tłocznym Wełtyń – Gryfino</p> <p>Zadanie 2 – Przebudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Drzenin i Wysokiej Gryfińskiej</p>	<p>Zadanie 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt posiada pozwolenie na budowę - projekt jest gotowy do realizacji <p>Zadanie 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	<p>Zadanie 1: 2007-2009</p> <p>Zadanie 2: 2011-2013</p>	<p>Zadanie 1: 13.500.000,00</p> <p>Zadanie 2: wg kosztorysu</p>	budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR
	5.3.	<p>Etap III - Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chlebowo, - Wirów, Wirówek, Bartkowo, - Chwarsznica, Sobieradz, - Mielenko Gryfińskie, Borzyn - Steklinko 	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2011-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR/ EFRROW
	5.4.	Etap IV – budowa kanalizacji i lokalnych oczyszczalni w pozostałych miejscowościach	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2011-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	6.	Remont oczyszczalni i modernizacja przepompowni ścieków na obszarach wiejskich w gminie Gryfino (Sobiemyśl)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	PUK/ UMiG Gryfino	2007-2009	400.000,00	budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR/ EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	7.	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w Starych Brynkach i budowa rurociągu tłoczego ze Starych Brynek do przepompowni PS1 w Daleszewie	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	PUK/ UMiG Gryfino	2007-2009	wg kosztorysu	budżet gminy/ Fundusz Spójności/ EFRR/ EFRROW
	8.	Budowa systemu oczyszczania wsi Zaborze i Włodkowice	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	1.500.000,00	budżet gminy/ EFRR / EFRROW
Gospodarka odpadami	9.	Budowa kwatery nr II A komunalnego wysypiska odpadów	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - projekt jest gotowy do realizacji 	UMiG Gryfino	2007-2008	3.500.000,00	budżet gminy
	10.	Budowa kwatery nr II B komunalnego wysypiska odpadów	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2009-2010	3.000.000,00	budżet gminy/ EFRR/ Fundusz Spójności/
Gospodarka odpadami	11.	Rozbudowa i modernizacja komunalnego wysypiska odpadów – wprowadzenie technologii utylizacji i odzyskiwani odpadów	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ Fundusz Spójności/
	12.	Rekultywacja kwatery nr 1 komunalnego wysypiska odpadów	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2009-2013	1.500.000,00	budżet gminy/ EFRR/ Fundusz Spójności/

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania	
	13.	<p>Wdrożenie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest”</p> <p>Zadanie 1: Wymiana azbestowych sieci wodociągowych na terenie gminy Gryfino,</p> <p>Zadanie 2: Usuwanie azbestu z obiektów stanowiących własność prywatną na terenie gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie danych od właścicieli obiektów budowlanych, - sporządzenie zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest - uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami - usuwanie azbestu z obiektów stanowiących własność gminy - usuwanie azbestu z obiektów stanowiących własność prywatną 	<p>Zadanie 1: PUK Sp. z o.o. w Gryfinie</p> <p>Zadanie 2: UMiG Gryfino/ inwestor prywatny</p>	2007-2013	<p>Zadanie 1: wg kosztorysu</p> <p>Zadanie 2: wg kosztorysu</p>	<p>Zadanie 1: Budżet PUK/ Budżet gminy/ WFOŚiGW/ EFRR/</p> <p>Zadanie 2: budżet gminy/ WFOŚiGW/ EFRR/ środki prywatne</p>	
	Gospodarka odpadami	14.	Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/
		15.	Prowadzenie akcji informacyjno edukacyjnych odnośnie segregacji odpadów	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k : Infrastruktura Techniczna - część B

TABELA NR 3

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Sieć gazowa	1.	Budowa sieci gazowej etap I w miejscowościach: Borzym, Chwarstnica, Dołgie, Drzenin, Gardno, Nowe Czarnowo, Sobiemyśl, Sobieradz, Stare Brynki, Wełtyń, Wysoka Gryfińska,	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	gestor sieci	2007-2013	wg kosztorysu	środki prywatne
	2.	Budowa sieci gazowej etap II w miejscowościach: Bartkowo, Karjnik, Krzypnica, Łubnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Brynki, Chlebowo, Stekno, Wirów Żórawie (+Szczawno)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	gestor sieci	2013-2021	wg kosztorysu	środki prywatne
Sieć energetyczna	3.	Budowa, modernizacja, likwidacja sieci elektroenergetycznej dla potrzeb nowo uzbrajanych terenów na obszarze Gminy Gryfino	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	gestor sieci / UMiG w Gryfinie	2007-2013	wg kosztorysu	środki prywatne/ budżet gminy
	4.	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Gryfino	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG w Gryfinie	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Sieć energetyczna	5.	Rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej 400/220 kV Krajnik oraz budowa linii elektroenergetycznej – 110 kV Dolna Odra – Myślibórz	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	gestor sieci	2007-20013	wg kosztorysu	środki prywatne
	6.	Wymiana linii energetycznych w Radziszewie, Daleszewie, Nowych Brynkach, Czepinie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	gestor sieci	2007-20013	wg kosztorysu	środki prywatne
Sieć internetowa	7.	Przeprowadzenie badań dotyczących dostępu do sieci internetowej na terenie gminy Gryfino	- realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007	10.000,00	budżet gminy
	8.	eGryfino II: zadanie E – edukacja i szkolenia zadanie F – rozbudowa portalu „Wrota Gryfina” zadanie G – rozbudowa infrastruktury technicznej i sieci szerokopasmowej (Publiczny Punkt Dostępu do Internetu w każdym sołectwie) Zadanie H – kompleksowa informatyzacja jednostek gminnych	- dokumentacja techniczna - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2011	3.500.000,00	budżet gminy/ EFRR/
Sieć telefoniczna	9.	Wymiana napowietrznej sieci telefonicznej na światłowód na terenie gminy Gryfino	- dokumentacja techniczna - realizacja projektu	gestor sieci	2007-2013	wg kosztorysu	gestor sieci
	10.	Rozbudowa sieci telefonicznej według indywidualnej oferty operatorów sieci	- realizacja inwestycji	gestor sieci	2007-2013	wg kosztorysu	gestor sieci

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :
Infrastruktura komunikacyjna

TABELA NR 4

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Drogi kołowe	1.	Budowa drogi ekspresowej S3 na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji odcinak drogi ekspresowej S3 węzeł Klucz – Parnica – węzeł Gorzów Północ.	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	GDDKiA	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ Fundusz Spójności
	2.	Budowa nowego przebiegu drogi krajowej 31.	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	GDDKiA	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ Fundusz Spójności
	3.	Budowa linii szybkiej kolei regionalnej Gryfino – Szczecin prowadzonej po odcinku istniejącej linii kolejowej;	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	Gmina Gryfino / Miasto Szczecin/ Urząd Marszałkowski	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	4.	Budowa i modernizacja drogi gminnej w m. Czepino - nr 4104006 Czepino (ul. Morenowa, Akacyjowa) – droga gminna nr 4104005 oraz ulic Topolowej, Świerkowej i Widokowej.	- projekt posiada dokumentację techniczną - projekt jest gotowy do realizacji	UMiG Gryfino	2007-2009	3 099 468,00	budżet gminy/ EFFR
	5.	Budowa i modernizacja dróg gminnych i powiatowych w m. Żabnica (ul. Polna, Szkolna, Długa, 3-go Maja)	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Starostwo Powiatowe w Gryfinie	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ budżet starostwa EFFR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	6.	Budowa i modernizacja dróg lokalnych w m. Radziszewo i Daleszewo	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino / Starostwo Powiatowe w Gryfinie	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ budżet starostwa EFFR
Drogi kołowe	7.	Budowa i modernizacja dróg gminnych w m. Wełtyń - nr 4104031 Wełtyń – Wełtyń (ulice), - ul. Wirowska, - ul. Polna	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino / ZZWDW	2007-2011	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	8.	Budowa i modernizacja drogi nr 4104072 Pniewo – Żórawie – Żórawki	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino / ZZWDW / Starostwo Powiatowe	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	9.	Budowa i modernizacja drogi gminnej w m. Pniewo - nr 4104087 Gryfino – Pniewo (ul. Przemysłowa) – Elektrownia Dolna Odra	<ul style="list-style-type: none"> - projekt posiada dokumentację techniczną, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2010-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	10.	Budowa i modernizacja dróg gminnych w m. Krzypnica w granicach zabudowy	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2010-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	11.	Budowa i modernizacja dróg gminnych w m. Nowe Czarnowo w granicach zabudowy	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2010-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
	12.	Dokończenie drogi we Włokowicach	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2008-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	13.	Budowa obwodnicy dla Wełtynia	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2009-2011	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR
Drogi kołowe	14.	Budowa drogi nr 1362 Z Wełtyń – Gajki na odcinku Bartkowo - Gajki	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	Starostwo Powiatowe w Gryfinie	2010	wg kosztorysu	budżet starostwa/ EFFR
	15.	Budowa obwodnicy dla miejscowości położonych wzdłuż drogi krajowej nr 31 w obszarze gminy Gryfino: Etap I – południe (ul Wojska Polskiego – Pniewo), Etap II – północ (Pniewo – Radziszewo)	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2009-2010 2010-2013	2.800.000,00	budżet gminy/ EFFR
	16.	Poprawa stanu dróg powiatowych na obszarze gminy Gryfino	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	Starostwo Powiatowe w Gryfinie	2007-2013	wg kosztorysu	budżet starostwa/ budżet gminy / EFFR
	17.	Poprawa stanu dróg krajowych na obszarze Gryfino	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	GDDK i A	2007-2013	wg kosztorysu	budżet państwa/ Fundusz Spójności / EFFR
	18.	Usprawnienie komunikacji publicznej na terenie gminy Gryfino	- realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	19.	Poprawa stanu i dostosowanie do potrzeb dróg dojazdowych do pól na terenach rozwijających się rolniczo	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	20.	modernizacja ul. Niepodległości, Słonecznej i Krótkiej w m. Gardno	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFFR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :
Rozwój Sportu, Rekreacji, Turystyki

TABELA NR 5

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Sport, Rekreacja i Turystyka	1.	Budowa boisk rekreacyjno-sportowych ogólnodostępnego przy szkole w Gardnie, Żabnicy	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2009	1.200.000,00	budżet gminy/ EFRROW
	2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja boisk sportowo – rekreacyjnych (stref rekreacji dziecięcej) na terenach wiejskich gminy Gryfino ((Bartkowo, Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Czepino, Daleszewo, Dołgie, Drzenin, Gardno, Krajnik, Krzypnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Czarnowo, Parsówek, Pniewo, Radziszewo, Sobiemyśl, Sobieradz, Steklinko, Steklno, Stare Brynki, Wirów, Wełtyń, Włodkowice, Wysoka Gryfińska, Żabnica, Żórawie, Żórawki)	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRROW/ NMF i MFEOG
	3.	Zagospodarowanie plaży w Steklnie,	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2013	1.500.000,00	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	4.	Zagospodarowanie plaży w Wełtyniu	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2008-2013	2.000.000,00	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
Sport, Rekreacja i Turystyka	5.	Adaptacja byłego budynku szkolnego w Wełtyniu na cele publiczne (edukacyjno-rekreacyjno- turystyczne)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	6.	Adaptacja byłego budynku szkolnego w Borzymiu na cele publiczne wraz z zagospodarowaniem działki przyszkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	7.	Zagospodarowanie turystyczne jezior: Borzym, Chwarstnica, Sobieradz	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji , - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	8.	Budowa przystani wodnej w Radziszewie	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2011-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	9.	Rozwój infrastruktury turystycznej, agroturystyki na terenach wiejskich gminy Gryfino	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne projekty 	inwestor prywatny	2007-2013	wg kosztorysu	budżet prywatny/ EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	10.	Budowa, doposażenie wiejskich placów zabaw na terenie gminy Gryfino (Bartkowo, Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Czepino, Daleszewo, Dołgie, Drzenin, Gardno, Krajnik, Krzypnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Czarnowo, Parsówek, Pniewo, Radziszewo, Sobiemyśl, Sobieradz, Steklinko, Steklno, Stare Brynki, Wirów, Weltyń, Włodkowice, Wysoka Gryfińska, Żabnica, Żórawie, Żórawki)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2009	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRROW
	11.	Budowa ścieżki rowerowej po śladzie nieczynnej linii kolejowej na trasie Gryfino – Drzenin – do granicy gminy	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2008	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	12.	Budowa ścieżki rowerowej po śladzie nieczynnej linii kolejowej na trasie Gryfino - Chwarstnica – Borzym – do granicy gminy oraz Chwarstnica – Drzenin - do granicy gminy	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2008-2009	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
Sport, Rekreacja i Turystyka	13.	Budowa ścieżki rowerowej Gryfino - Weltyń przy drodze krajowej nr 120	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2008-2009	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	14.	Budowa ścieżki rowerowej Gryfino - Wełtyń II etap	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2009-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	15.	Budowa ścieżki rowerowej Wełtyń – Wysoka Gryfińska	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2009-2010	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	16.	Budowa ścieżki rowerowej - „Zielony Odra” - wzdłuż zachodniej granicy gminy	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2010-2012	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR
	17.	Budowa ścieżki rowerowej Wełtyń – Wirówek	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2012-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
Sport, Rekreacja i Turystyka	18.	Wytyczenie i oznakowanie „Szlaku konnego Templariuszy” na terenie gminy Gryfino	- realizacja zadania	UMiG Gryfino/ NGO’S	2007-2013	wg aktualnego zapotrzebowania	budżet gminy/ EFRR/ EFRROW
	19.	Wspieranie imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym (niezależnie od przynależności do klubów sportowych)	- realizacja zadania	UMiG Gryfino/ NGO’S	2007-2013	wg aktualnego zapotrzebowania	budżet gminy/ EFRR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	20.	Zagospodarowanie terenów zieleni publicznej, parków wiejskich w miejscowościach: Bartkowo, Borzym, Chlebowo, Chwarstnica, Czepino, Daleszewo, Dołgie, Drzenin, Gardno, Krajnik, Krzypnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Czarnowo, Parsówek, Pniewo, Radziszewo, Sobiemyśl, Sobieradz, Steklinko, Steklno, Stare Brynki, Wirów, Weltyń, Włodkowice, Wysoka Gryfińska, Żabnica, Żórawie, Żórawki	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino / Skarb Państwa / Inwestor prywatny	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ budżet państwa/ środki prywatne/ EFRROW

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :
Kultura i Oświata

TABELA NR 6

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Renowacja zabytków	1.	Rekonstrukcja zabytkowego kościoła w Starych Brynkach	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	Parafia Rzymsko-Katolicka/ UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/
	2.	Remont zabytkowej wieży drewnianej przy Kościele Św. Trójcy w Chwarstnicy	- projekt posiada dokumentację techniczną, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	190.676,33	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/
	3.	Remont zabytkowego kościoła i muru przymcmentarnego w Bartkowie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/
	4.	Odbudowa zabytkowego kościoła w Sobieradzu	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/
	5.	Odbudowa zabytkowego ogrodzenia wokół kościoła z XIIIw w Steklnie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/
	6.	Remont kościoła w Wirowie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet państwa/ budżet gminy/

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	7.	Remont architektury sakralnej, cmentarzy wraz z przeniesieniem do gminnego lapidarium zabytkowych tablic nagrobnych oraz zagospodarowanie terenów przyległych (Dołgie, Chlebowo, Mielenko Gryfińskie, Nowe Brynki, Steklno, Wirów)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino/ Parafia Rzymsko-Katolicka	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ budżet gminy/
	8.	Zabezpieczenie, uporządkowanie i oznakowanie terenów po byłych cmentarzach ewangelickich istniejących na terenie gminy Gryfino.	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet parafii/ EFRROW/ EFRR/ budżet gminy/
Oświata	9.	Rozbudowa, modernizacja infrastruktury edukacyjno-oświatowej na terenach wiejskich gminy Gryfino	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / budżet państwa / EFRR
Kultura	10.	Budowa, adaptacja wraz z zakupem wyposażenia świetlic wiejskich na terenie gminy Gryfino w miejscowościach: Gardno, Chlebowo, Pniewo, Wirów, Wysoka Gryfińska, Żabnica	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2010	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRROW/ EFRR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	11.	Rozbudowa, modernizacja wraz z zakupem wyposażenia świetlic wiejskich na terenie gminy Gryfino: Bartkowo, Borzym, Chwarstnica, Czepino, Daleszewo, Drzenin, Krajnik, Krzypnica, Mielenko Gryfińskie, Nowe Czarnowo, Sobieradz, Stare Brynki, Steklno, Wełtyń, Wirów i Chlebowo.	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRROW/ EFRR
	12.	Wsparcie lokalnych organizacji kulturalnych działających na terenie gminy Gryfino	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektu 	UMiG Gryfino / podmiot prywatny	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / budżet państwa/ EFRR/ środki prywatne

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :

TABELA NR 7

Pomoc społeczna, zdrowie i bezpieczeństwo

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Pomoc społeczna	1.	Dożywianie w miesiącach jesiennie-zimowych osób ubogich oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych patologią	- realizacja zadania	OPS/ NGO'S	2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S
	2.	Wsparcie osób niepełnoprawnych	- finansowanie dodatkowych rehabilitacji dzieci z zanikiem mięśni, - dofinansowanie turnusów rehab. dla dzieci, - finansowanie wkładów do pomp insulinowych dla dzieci, - dofinansowanie doskonalenia zawodowego dla nauczycieli w zakresie tyflopedagogiki i surdopedagogiki - tworzenie kolejnych oddziałów integracyjnych w przedszkolach	OPS/ NGO'S	2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Zdrowie	3.	Zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie funkcjonowania gabinetów lekarskich w szkołach, - zapewnienie opieki stomatologicznej, logopedycznej oraz ortopedycznej w szkołach, - organizacja badań mamograficznych, badań przesiewowych słuchu i jaskry 	UMiG Gryfino/ Placówki Oświatowe	2005-2006 2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy/ EFRR
	4.	Zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja Gminnego Programu Rozwiązań Problemów Alkoholowych - Regularna kontrola punktów sprzedaży alkoholu 	OPS/ NGO'S	2005-2006 2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S
	5.	Zmniejszenie rozpowszechnienia palenia tytoniu	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie i wspieranie akcji profilaktycznych nt. zagrożeń związanych z paleniem tytoniu - Zorganizowanie akcji badań przesiewowych dotyczących choroby płuc 	OPS/ NGO'S	2005-2006 2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Zdrowie	6.	Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych z wiązanych z tym szkód zdrowotnych	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja szkoleń dla nauczycieli i rodziców, - Wspieranie działalności profilaktycznej placówek oświatowych, - Promocja imprez profilaktycznych, - Współpraca straży miejskiej z policją, - Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomani na poziomie gminy 	OPS/ NGO'S	2005-2006 2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S
	7.	Wsparcie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja projektu „Szkoła Promująca Zdrowie” - Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi - Wspieranie finansowe honorowego krwiodawstwa 	OPS/ NGO'S	2005-2006 2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Bezpieczeństwo	8.	Poprawa bezpieczeństwa na drogach	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programu Bezpieczna Droga do Szkoły - Zakup fotoradaru oraz słupów do fotoradarów - Zakup radarowych mierników prędkości oraz alkotestów, - inicjatyw społecznych np. Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego - Upowszechnienie edukacji z zakresu pierwszej pomocy 	UMiG/ NGO'S	2007-2013	wg bieżącego zapotrzebowania	budżet gminy/ środki NGO'S
	9.	Budowa schroniska dla zwierząt (Stare Brynki lub Dołgie lub Sobiemyśl)	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu 	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :
Gospodarka mieszkaniow

TABELA NR 8

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Gospodarka mieszkaniowa	1.	Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele zabudowy mieszkaniowej zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	- sporządzenie dokumentacji	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	2.	Budowa uzbrojenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2013	wg kosztorysu	budżet gminy
	3.	Budowa wielorodzinnych budynków socjalnych i komunalnych: - Nowe Czarnowo,	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2011	wg kosztorysu	budżet gminy / skarb państwa

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

K i e r u n e k :

TABELA NR 9
Rozwój przedsiębiorczości

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
Przedsiębiorczość	1.	1.1 Uzbrojenie terenów produkcyjno-usługowych w rejonie miejscowości Gardno 1.2 Uzbrojenie terenów z przeznaczeniem dla Regionalnego Parku Przemysłowego w Gardnie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2007-2009	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRR /
	2.	Uzbrojenie terenów z przeznaczeniem na strefę przemysłową w Pniewie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRR
	3.	Uzbrojenie terenów z przeznaczeniem na strefę przemysłową w Daleszewie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRR
	4.	Uzbrojenie terenów z przeznaczeniem na strefę przemysłową w Radziszewie	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRR
	5.	Uzbrojenie terenów produkcyjno-usługowych w miejscowości Żabnica	- sporządzenie dokumentacji technicznej, - realizacja projektu	UMiG Gryfino	2008-2013	wg kosztorysu	budżet gminy / EFRR

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	6.	Bezpośrednie wsparcie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich	- sporządzenie dokumentacji , - realizacja projektu	inwestor prywatny	2007-2013	wg kosztorysu	budżet prywatny / EFRROW / EFRR
	7.	Bezpośrednie wsparcie działalności rolniczej i przetwórstwa spożywczego na terenach wiejskich	- sporządzenie dokumentacji , - realizacja projektu	inwestor prywatny	2007-2013	wg kosztorysu	budżet prywatny / EFRR
Przedsiębiorczość	8.	Realizacja gminnego programu „Pomocy dla przedsiębiorców”	- zwolnienia podatkowe z podatku od nieruchomości na okres 3 lat	UMiG Gryfino	2007-2013	wg zapotrzebowania	budżet gminy / budżet państwa / EFRR
	9.	Prowadzenie działalności Regionalnego Funduszu Pożyczkowego "Pomeranus"	- promocja funduszu - udzielanie pożyczek mikro i małym przedsiębiorcą	Polska Fundacja Przedsiębiorczości/ Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców	2007-2013	wg zapotrzebowania	Środki prywatne/ EFRR/ budżet państwa/ budżet gminy
	10.	Organizacja i przeprowadzenie kursów podnoszących kwalifikację zawodowe dla mieszkańców gminy na terenach wiejskich	- realizacja projektu	Powiatowy Urząd Pracy/ UMiG Gryfino/ Instytucje rynku pracy	2007-2013	wg kosztorysu	Środki prywatne/ EFS/ EFRR/ budżet państwa/ budżet gminy
	11.	Pozyskanie ofert pracy i zorganizowanie szkoleń i doradztwa zawodowego dla bezrobotnych absolwentów na terenach wiejskich	- realizacja projektu	Powiatowy Urząd Pracy/ UMiG Gryfino/ Instytucje rynku pracy	2007-2013	wg kosztorysu	Środki prywatne/ EFS/ EFRR/ budżet państwa/ budżet gminy

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Sfera	Lp.	Zadania	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Koszt inwestycji	Źródła finansowania
	12.	Szkolenia z zakresu małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich	- realizacja projektu	Powiatowy Urząd Pracy/ UMiG Gryfino/ Instytucje rynku pracy	2007-2013	wg kosztorysu	Środki prywatne/ EFS/ EFRR/ budżet państwa/ budżet gminy
	13.	Szkolenia z zakresu różnicowania działalności na terenach wiejskich, np. agroturystyka	- realizacja projektu	Powiatowy Urząd Pracy/ UMiG Gryfino/ Instytucje rynku pracy	2007-2013	wg kosztorysu	Środki prywatne/ EFS/ EFRR/ budżet państwa/ budżet gminy

V. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi

1. Przesłanki wynikające z Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 ma na celu stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów. W szczególności oznacza to dążenie do: aktywizacji gospodarczej województwa z zachowaniem zasad zrównoważonego wzrostu ekonomicznego, z uwzględnieniem czynników ekologicznych i obecnych gospodarczych funkcji województwa (gospodarka morska, turystyka, transport, przemysł, rolnictwo), oraz lepsze wykorzystania endogenicznych zasobów i potencjałów będących podstawą do transformacji i budowania przewagi strategicznej regionu; poprawy dostępności ekonomicznej i komunikacyjnej regionu oraz rozbudowy jego infrastruktury technicznej i ekonomicznej; rozwoju nauki i budowania więzi strukturalnych między praktyką a nauką; aktywizacji obszarów wiejskich na rzecz ich wielofunkcyjnego rozwoju oraz wzrostu efektywności i konkurencyjności rolnictwa; wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; wdrożenia regionalnej polityki równoważenia rynku pracy; działania na rzecz polepszenia warunków życia społeczności lokalnych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, kultury, kultury fizycznej i polityki społecznej; podejmowania inicjatyw gospodarczych i społecznych na rzecz pełnej integracji województwa i wyrównania szans rozwoju poszczególnych jego obszarów; rozwoju współpracy międzyregionalnej, międzynarodowej i transgranicznej; wspierania rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego; wsparcia, rozwoju i aktywizacji MŚP; budowania tożsamości i marki regionu.

Strategia Rozwoju... uwzględniając różnorodność przyrodniczą i gospodarczą, preferencje i potencjał rozwoju poszczególnych gmin, województwo zachodniopomorskie dzieli na 6 wieloprzestrzennych obszarów o jednorodnych cechach. W ramach tych obszarów wydzielono mniejsze jednostki – obszary funkcjonalne, którym przypisano określone funkcje.

Obszar Gminy Gryfino został zakwalifikowany w ramach obszarów wieloprzestrzennych do szczecińskiego obszaru metropolitalnego. Szczeciński obszar metropolitalny jest to obszar intensywnej urbanizacji. Centrum administracyjno-gospodarczo-kulturalne. Obszar węzłowy intensywnego rozwoju i przekształceń przestrzennych, do których należą (miasto Szczecin, Świnoujście, Stargard Szczeciński, Gryfino, Goleniów, Police). Strefa podmiejska intensywnego rozwoju, a w szczególności specjalistyczne rolnictwo w takich gminach jak:: Kołbaskowo, Dobra Szczecińska, Police, Stargard Szczeciński, Gryfino, Goleniów, jest również obszarem przekształceń przestrzennych z zachowaniem funkcji ochronnych.

2. Wytyczne wynikające z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego”

Podstawowym zadaniem *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego* przyjętego przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwała nr XXXII/334/02 z dnia 26.06.2004r. jest określenie odniesień przestrzennych zawartych w „*Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*” poprzez określenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego pozwalających na realizację tej strategii.

Województwo zachodniopomorskie ze względu na uwarunkowania naturalne charakteryzujące się pasmowym, równoległym do wybrzeża morskiego układem struktur geograficznych zostało w „*Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego*” podzielone na sześć obszarów wielkoprzestrzennych z określeniem preferencji rozwojowych. Obszary wielkoprzestrzenne podzielone zostały z kolei na tzw. obszary funkcjonalne. Tak skonstruowana struktura funkcjonalno – przestrzenna „*Planu zagospodarowania przestrzennego...*” umieszcza miasto Gryfino w piątej strefie, strefie koncentracji procesów urbanizacyjnych – jako szczeciński obszar metropolitalny wielofunkcyjnego rozwoju. Dla Strefy V przewidziano jako funkcje główne: rozwój wielofunkcyjny z preferencją dla rozwoju gospodarki morskiej i funkcji przemysłowych, funkcje transportowe i turystyczne, usługi o znaczeniu ponadregionalnym. Funkcjami uzupełniającymi są – turystyka – agroturystyka, ochrona środowiska przyrodniczego, gospodarka leśna i rolnictwo.

Znaczny wpływ na rozwój obszaru ma funkcja ochrony środowiska przyrodniczego, która przewiduje na terenie Miasta i Gminy Gryfino utworzenie m.in., OCK Dolina Tywy (część) oraz OCK Ujście Odry (część). Natomiast w zakresie zamierzeń inwestycyjnych jest przewidziane: modernizacja i odbudowa wałów przeciwpowodziowych wzdłuż rzeki Odry, uporządkowanie gospodarki ściekowej, budowa gazociągu w ciągu Szczecin – Podjuchy- Gryfino ze stacją redukcyjno – pomiarową I° w miejscowościach Gryfino i Wełtyń, oraz w zakresie gospodarki drogowej i kolejowej, projektowana linia szybkiej kolei regionalnej obejmującej miejscowości Police – Szczecin, Gryfino – Szczecin, Stargard Szczeciński – Szczecin, Goleniów –Szczecin, która ma przebiegać po istniejącej linii kolejowej.

3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 miasto i gmina Gryfino zostały zakwalifikowane wraz z całym Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym do priorytetowej osi wsparcia: 7. Rozwój funkcji metropolitalnych.

Celem wsparcia pozostaje budowanie potencjału rozwojowego Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, jako jednego z najważniejszych czynników służących podnoszeniu rangi i konkurencyjności regionu na arenie krajowej i międzynarodowej. W związku z tym przewiduje się podjęcie działań prowadzących do wzrostu potencjału aglomeracji poprzez m.in. zwiększenie krajowej i międzynarodowej dostępności komunikacyjnej oraz rewitalizację zdegradowanych przestrzeni miejskich.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Rewitalizacja i rozwój infrastruktury terenów zdegradowanych (poprzemysłowych i powojaskowych) ma sprzyjać powstawaniu atrakcyjnych stref inwestycyjnych., natomiast rewitalizacja terenów śródmiejskich - tworzeniu stref administracyjno-biznesowych lub gospodarczych. Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych spowoduje powstanie interesującej oferty spędzania wolnego czasu: stref kulturalno-rozrywkowych i rekreacyjnych.

4. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego

W „*Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego*” opracowanej w maju 2001 roku określono priorytety w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

W gospodarce priorytetem jest stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów i aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i położenia.

W przestrzeni położenie Powiatu Gryfińskiego w Euroregionie wyznacza priorytet rozwoju przestrzennego polegający na rewitalizacji układów przestrzennych polskiego przygranicza z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych i zachowaniem walorów przyrodniczych.

W społeczności priorytetem jest poprawa funkcjonowania administracji samorządowej wszystkich szczebli i stworzenie warunków dla integracji społeczności lokalnej przy jednoczesnym działaniu na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i wzrostu wykształcenia.

W ekologii priorytetem ekologicznym powiatu jest tworzenie warunków do zachowania, poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych min. poprzez stworzenie koncepcji racjonalnego zagospodarowania odpadów na szczeblu powiatu i poprawę gospodarki wodno – ściekowej oraz realizację sieci obszarów chronionych.

W infrastrukturze podstawowym celem jest budowa i modernizacja dróg połączona z tworzeniem i rozbudową przejść granicznych oraz poprawa sieci i jakości komunikacji publicznej.

W wyniku przeprowadzonego procesu syntezy kierunków rozwoju za najważniejsze cele uznano:

- wykorzystanie potencjału gospodarczego i położenia oraz stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów, sposób jego osiągnięcia widząc mi.in. w stworzeniu warunków do rozwoju infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Odry.
- podjęcie działań w kierunku podwyższenia poziomu oświaty i oferty edukacyjnej wraz z podjęciem działań w kierunku poprawy bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie patologii oraz stworzenia warunków do rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej i jej promocji.

„Strategia...” określiła również najważniejsze inwestycje w poszczególnych gminach powiatu Gryfińskiego, których przeprowadzenie jest niezbędne do jej realizacji.

W gminie Gryfino są to:

1. Przywrócenie funkcji transportowej i turystycznej Odry.
2. Uporządkowanie układu komunikacyjnego z uwzględnieniem terenów pod inwestycje gospodarcze.

5. Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino

„**Strategia rozwoju miasta i gminy Gryfino do roku 2015**” określa misję Miasta i Gminy Gryfino w następujący sposób: „*Wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczo – geograficznych do dalszego efektywnego rozwoju gminy z zachowaniem istniejących walorów środowiskowych i kulturowych*”. W trakcie konsultacji społecznych wyodrębniono kilka kategorii celów pośrednich jakie miasto i gmina Gryfino muszą zrealizować by osiągnąć cel strategiczny. Jednakże ich wspólnym mianownikiem pozostaje założenie, iż rozwój gospodarczy i społeczny gminy musi odbywać się przy zachowaniu istniejących walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Cele określone w „*Strategii rozwoju...*” są podporządkowane wizji zrównoważonego rozwoju, tj. jednoczesnego rozwoju gospodarczego, społecznego, ekologicznego i przestrzennego. Wśród wielu priorytetów wymienionych w „*Strategii rozwoju...*” na szczególną uwagę zasługują:

- **Rozwój gospodarczy:**
  - tworzenie nowych miejsc pracy, dalszy rozwój inwestycyjny gminy,
  - rozwój małej i średniej przedsiębiorczości,
  - rozwój turystyczny gminy,
- **Rozwój społeczny:**
  - integracja społeczności i wzmocnienie poczucia patriotyzmu lokalnego,
  - kreowanie samorządowej świadomości i samodzielności,
  - prowadzenie szeroko rozumianej działalności kulturalnej,
  - eliminacja barier architektonicznych,
  - włączenie organizacji pozarządowych do rozwiązywania problemów społecznych.
- **Rozwój ekologiczny:**
  - inspirowanie działań na rzecz poprawy warunków środowiska naturalnego,
  - ochrona dziedzictwa kulturowego.
- **Rozwój przestrzenny:**
  - rewitalizacja nabrzeża i brzegu Odry oraz zabudowa kwartałów staromiejskich,
  - powiązanie zagospodarowania obszarów po obu stronach granicy poprzez uruchomienie połączeń transgranicznych i wspólne planowanie przestrzenne,
  - zabezpieczenie przeciwpowodziowe nabrzeża i Bulwarów Nadodrzańskich.

W „*Strategii rozwoju ...*” celom strategicznym podporządkowane są cele operacyjne, a tym z kolei cele szczegółowe. Do najważniejszych można zaliczyć m.in.:

- rewitalizację dawnych funkcji i układu miasta oraz ich ochrona wraz z koniecznym rozwojem funkcjonalno-przestrzennym całego miasta (a w tym: rewitalizacja nabrzeża i brzegu Odry - zwrócenie miasta ku rzece, rekonstrukcja kwartałów staromiejskich, kształtowanie sprawnego systemu dróg Starego Miasta, modernizacja istniejącej zabudowy śródmiejskiej w kierunku grupowania funkcji usługowej, handlowej i turystycznej, budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych, wzrost podaży ter-nów pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje na obrzeżach miasta, doskonalenie transgranicznych powiązań przestrzennych i komunikacyjnych

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

- wzrost dostępności oświaty, wychowania i opieki medycznej i tworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich (a w tym: dostosowanie bazy oświatowej i kulturalnej, organizacja czasu wolnego młodzieży, doskonalenie opieki medycznej i ochrony zdrowia)

Wszystkie te cele szczegółowe formułujące konkretne zadania, które jednocześnie dotyczą obszaru gminy Gryfino i wpisują się w przyjętą koncepcję rozwoju jej obszaru. Znalazły one swoje odzwierciedlenie w zadaniach formułowanych w „Planie Rozwoju Lokalnego dla Gryfina na lata 2007-2013”.

6. Gminny Program Ochrony Środowiska

„Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Gryfino” opracowany w kwietniu 2004r. wyodrębnia następujące obszary strategiczne, których realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy:

- Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych
  - Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych
    - Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji
    - Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- Ochrona wód
  - Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią
    - Zarządzanie zasobami wodnymi;
    - Racjonalizacja zużycia wody;
    - Ochrona wód;
    - Ochrona przeciwpowodziowa i retencja wodna.
- Ochrona powietrza
  - Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych niszczących warstwę ozonową
    - Ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle;
    - Ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa;
    - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.
- Ochrona przed hałasem
  - Zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku
    - Ochrona przed hałasem komunikacyjnym;
    - Ochrona przed hałasem przemysłowym.
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
  - Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym
    - Preferowanie małokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
- Ochrona powierzchni ziemi
  - Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją
    - Gleby użytkowane rolniczo;
    - Zasoby kopalin.
- Gospodarka odpadami
  - Realizacja Planu Gospodarki Odpadami dla miasta i gminy Gryfino.
- Zasoby przyrodnicze

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

- Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności , w tym wzrost lesistości gminy
  - Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych;
  - Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym;
  - Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt;
  - Ochrona lasów;
  - Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.
- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie ochrony środowiska
  - Zacieśnienie współpracy między gminą a nadleśnictwem
    - Pisemna wymiana i obieg informacji pomiędzy gminą a nadleśnictwem;
    - Wzajemna współpraca podczas opiniowania planów, programów oraz innych przedsięwzięć strategicznych;
    - Inwentaryzacja i delimitacja granicy polno-leśnej;
    - Współpraca ze strażą Leśną w celu likwidacji dzikich wysypisk śmieci.
  - Wykorzystanie aktywności organizacji pozarządowych
    - Udział Związku Harcerstwa Polskiego, Ligi Ochrony Przyrody i lokalnych klubów ekologicznych w promocji i organizacji akcji ekologicznych.
  - Intensyfikacja współpracy międzygminnej
    - Dążenie do osiągnięcia wspólnej polityki środowiskowej z sąsiednimi gminami;
    - Nawiązanie współpracy z Oddziałem Zakładu Gazownictwa w Szczecinie na mocy porozumienia z innymi ościennymi gminami, w celu wdrożenia gazyfikacji gminy i innych gmin, co pozwoli na lepszą koordynację przedsięwzięcia.
- „Gorące punkty” i przeciwdziałanie poważnym awariom
  - Kontrola zakładów produkcyjnych i podmiotów gospodarczych, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko w celu zapewnienia prawidłowej i zgodnej z przepisami działalności;
  - Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz hałasu;
  - Zmniejszenie emisji substancji odorowych do powietrza związanych z działalnością przetwórczą oraz funkcjonowaniem obiektów komunalnych;
  - Ograniczenie odprowadzania zanieczyszczeń ze źródeł punktowych do rzek i jezior;
  - Zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie przewozów substancji niebezpiecznych poprzez współpracę w koordynowanych działaniach kontrolnych przewozów i stanu technicznego pojazdów oraz wytyczenia i organizacji tras przewozu tych substancji.

7. Gminny plan gospodarki odpadami

Sporządzony w kwietniu 2004r. „*Plan gospodarki odpadami miasta i gminy Gryfino na lata 2004-2015*” zakłada, iż funkcjonujący na terenie gminy system gospodarki odpadami powinien ulec przebudowie. Służyć temu ma realizacja następujących celów strategicznych oraz przedsięwzięć dot. gospodarki odpadami dla miasta i gminy Gryfino:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów:
  - opracowanie zasad funkcjonowania oraz stworzenie systemu gospodarki odpadami umożliwiającego realizację przyjętych założeń;
  - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej na temat zasad i efektów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w gminie oraz możliwości ograniczania ilości powstających w gospodarstwach domowych odpadów;
  - promowanie wśród podmiotów gospodarczych zastosowania technologii małodopadowych oraz wprowadzenie instrumentów prawno-finansowych zachęcających do podejmowania tego typu działań;
  - ewidencjonowanie odpadów oraz bieżący nadzór nad przestrzeganiem zezwoleń dotyczących wytwarzania i unieszkodliwiania odpadów;
- Selektywna zbiórka odpadów:
  - rozbudowa i modernizacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych;
  - rozbudowa i modernizacja istniejącego systemu selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i surowcowych;
  - organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;
  - organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych;
  - organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych;
  - organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych;
- Odzysk i recykling powstających odpadów ze wskazaniem na recykling materiałowy i organiczny:
  - właściwe zagospodarowanie selektywnie zebranych odpadów;
- Unieszkodliwianie odpadów, których nie udało się poddać odzyskowi i recyklingowi:
  - właściwe unieszkodliwianie odpadów nie nadających się do dalszego zagospodarowania;
- Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w instalacjach specjalistycznych:
  - przekazywanie zebranych na terenie gminy odpadów niebezpiecznych do specjalistycznych jednostek zajmujących się ich unieszkodliwianiem;
- Minimalizacja ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwienia na składowiskach ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych:
  - prowadzenie działań skłaniających do ograniczania wytwarzania odpadów;
  - organizacja selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy;
  - wyłączenie z masy odpadowej poszczególnych frakcji odpadów zgodnie ze wskazanymi limitami odzysku;
  - zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów;
- Podnoszenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna.
  - prowadzenie edukacji wśród osób odpowiedzialnych za planowanie i realizację gospodarki odpadami na terenie gminy;
  - prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej wśród mieszkańców i kształtowanie postaw „przyjaznych dla środowiska”.

8. Gminny program restrukturyzacja osobowego transportu zbiorowego

Opracowany w kwietniu 2000r. przez działający przez powołany przez Burmistrza Gryfina Zespół ds. transportu zbiorowego dokument pn. **„Restrukturyzacja osobowego transportu zbiorowego w gminie Gryfino”** zawiera propozycje rozwiązań problemów w zakresie komunikacji z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Gryfino. Postuluje się w nim dostosowanie do zmieniających się potrzeb mieszkańców gminy wszystkich rodzajów transportu od transportu kolejowego począwszy, poprzez autobusowy (nowe trasy linii miejskich, zmiana kursów linii pośpiesznych i dalekobieżnych, linie sezonowe, linie minibusowi, aż po transport wodny-śródlądowy.

Zespół na podstawie dokonanych analiz określił warunki niezbędne do poprawy warunków przewozów mieszkańców:

- dążenie do zapewnienia opłatom funkcji przychodowej,
- utrzymania niezbędnego poziomu dotacji, wynikającego z rozbudowanego systemu ulg i bezpłatnych przejazdów,
- stopniowe podwyższanie standardów jakościowych, poprzez zwiększenie
  - dostępności usług (krótkie dojeżdżania do przystanków, mała przesiadkowość, duża częstotliwość ruchu)
  - niezawodność usług (punktualność, brak przerw),
  - płynność ruchu,
  - bezpieczeństwa (dostępność miejsc siedzących).

9. Gminna strategia mieszkaniowa

„Strategia mieszkaniowa gminy Gryfino” przyjęta uchwałą nr XXXV/376/97 z dnia 11 września 1997r. określa kierunki rozwoju polityki mieszkaniowej w gminie, a w szczególności gospodarki i zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, w tym:

- prywatyzację zasobu mieszkaniowego,
- politykę czynszową zarząd zasobem mieszkaniowym gminy,
- poprawę stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych,
- pozyskiwanie lokali mieszkalnych,
- postępowanie w przypadku zaległości w opłatach czynszowych,

Ponadto *dokument ten* określa zasadnicze zadania związane z finansowaniem gospodarki mieszkaniowej oraz rozwoju mieszkalnictwa w gminie, jak również określa tereny pod budownictwo mieszkaniowe w gminie.

Zapisy w „Strategii...” w sposób jednoznaczny identyfikują metody realizacji celu strategicznego jakim jest poprawy sytuacji mieszkaniowej w gminie poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Cele te zgodnie ze „Strategią ...” realizować należy poprzez:

- czynszowe budownictwo komunalne ze środków własnych
- wsparcie budownictwa spółdzielczego (udostępnienie gruntów pod budownictwo, dotacje do uzbrojenia osiedlowego, finansowanie uzbrojenia ogólnomiejskiego obsługującego również tereny spółdzielni, pomoc gminy spółdzielniom przy realizacji wyroków eksmisyjnych)
- wsparcie budowania mieszkań przez inwestorów prywatnych (przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne, uproszczenie procedur związanych ze zbywaniem działek, okresowe zwolnienia z podatku od nieruchomości, rozkładanie na raty opłaty adiacenckie)

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

- wsparcie TBS (przekazanie zasobu mieszkaniowego w zarząd, a w części na własność, oferowanie gruntu pod budownictwo, dotacje celowe).

W oparciu o wytyczne zawarte w „Strategii mieszkaniowej gminy Gryfino” przyjęto Uchwałą Rady Miejskiej w Gryfinie nr XXV/345/04 z dnia 9 września 2004r. „**Program rozwoju budownictwa komunalnego i socjalnego w Gminie Gryfino**”. W programie tym za główne cele zostały uznane:

- wykorzystanie istniejących zasobów mieszkaniowych gminy,
- budowę budynków mieszkalnych z lokalami socjalnymi i zamiennymi,
- partycypację w kosztach budowy na wynajem przez Gryfińskie TBS Sp. z o.o.
- przebudowę budynków i pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkaniowe,
- przejęcie na własność lokali mieszkalnych z innych zasobów położonych na terenie gminy, w celu przeznaczenia ich do odpłatnego wynajmowania,
- przejęcie na własność od innych właścicieli budynków niemieszkalnych w celu ich przebudowy na lokale mieszkalne.

10. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych

„**Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i gminy Gryfino na lata 2004-2008**” przyjęty Uchwałą nr XXVII/368/04 przez Radę Miejską w Gryfinie w dniu 28 października 2004r. objęła swoim zakresem przede wszystkim zadania dotyczące: ochrony zdrowia, profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii oraz pomocy społecznej i polityki prorodzinnej.

W ramach „Gminnego Programu Ochrony Zdrowia” do roku 2008 przyjęto za priorytetowe następujące cele operacyjne:

- zwiększenie aktywności fizycznej ludności, którego realizacja ma przynieść:
  - wybudowanie bezpiecznych placów zabaw dla dzieci, na terenie miasta oraz we wszystkich sołectwach,
  - stworzenie wszystkim szkołom optymalnych warunków do organizowania zajęć w zakresie wychowania fizycznego (budowa boisk przyszkolnych wraz z bieżniami oraz sal gimnastycznych),
  - budowa i modernizacja boisk wiejskich,
  - budowa ścieżek rowerowych (Gryfino-Wełtyń oraz wzdłuż ul. Łużyckiej).
- poprawa stanu sanitarnego terenu gminy , którego realizacja ma przynieść:
  - realizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska,
  - zagospodarowanie stawu przy ul. Bol. Chrobrego 48,
  - modernizacja węzłów sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych,
  - budowa i modernizacja toalet publicznych w mieście,

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

- zmniejszenie częstotliwości wypadków, szczególnie drogowych, którego realizacja ma przynieść:
  - poprawę jakości dróg (budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Piastów i Chrobrego, zakup fotoradaru dla Straży Miejskiej),
  - stworzenie programu w zakresie wychowania komunikacyjnego adresowanego do dzieci i młodzieży szkolnej (kontynuacja programu Bezpieczna Droga do szkoły, upowszechnienie i edukacja w zakresie skutecznego systemu pierwszej pomocy).
- zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłym zagrożeniu życia, którego realizacja ma przynieść:
  - uwzględnienie w planach remontu obiektów sportowych należących do Gimnazjum Ładowiska dla śmigłowca ratowniczego,
  - opracowanie programu edukacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy (przeszkolenie całej kadry oświatowej, wdrożenie systemu szkoleń każdego rocznika uczniów II klasy gimnazjum).
- zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej opieki zdrowotnej, której realizacja ma przynieść:
  - zapewnienie opieki stomatologicznej w szkołach wiejskich,
  - organizacja badań mammograficznych w gminie.
- stwarzanie warunków umożliwiającym osobom niepełnosprawnym włączenie się lub powrót do czynnego życia, którego realizacja ma przynieść:
  - dostosowanie jednej szkoły i jednego przedszkola do warunków placówki dostępnej dla osób niepełnosprawnych,
  - wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych w Ośrodku Pomocy Społecznej.

„Gminny Program Profilaktyki” przewiduje skoncentrowanie się na zagrożeniach związanych z patologiami społecznymi, takimi jak alkoholizm i narkomania oraz przemoc domowa. Realizatorem programu ma być wzmocniony Punkt Informacyjno-Konsultacyjny powiązany z Gminną Komisją Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz ściśle współpracujący w zakresie terapii i leczenia z Poradnią Odwykową, grupami terapeutycznymi oraz grupami samopomocowymi.

„Gminny Program Polityki Społecznej” za najważniejsze zadania w obszarze pomocy społecznej uważa: utworzenie infrastruktury pomocy społecznej na terenie gminy, budowa zintegrowanego systemu informacji, zintegrowanie służb społecznych, budowa lokalnych środowiskowych systemów wsparcia dla rodzin zagrożonych. „Program” ten przewiduje również realizację szeregu zadań szczegółowych m.in. utworzenie schroniska lub noclegowni dla bezdomnych, realizację usług transportowych dla niepełnosprawnych, uruchomienie telefonu zaufania, utworzenie warunków do działania wolontariatu w zakresie pomocy społecznej, zapewnienie posiłków osobom niezaradnym życiowo, utworzenie Gminnego Klubu Integracji Społecznej, realizacja programu „razem wobec problemu bezdomności”, realizacja programu „Ośrodki wsparcia w lokalnej społeczności”.

VI. Prognoza skutków programu - wskaźniki

Do oceny skutków realizacji programu przyjmuje się trzy rodzaje wskaźników:

- Wskaźniki produktu
- Wskaźniki rezultatu
- Wskaźniki oddziaływania

Jako wskaźniki produktu w programie rewitalizacji w gminie Gryfino proponuje się przyjąć następujące wskaźniki:

- Powierzchnia terenów objętych planami zagospodarowania przestrzennego + 5%
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz z ujęciami wody + 30 %
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej wraz systemem oczyszczalni + 30%
- Rozbudowa i modernizacja komunalnego wysypiska śmieci + 75 %
- Rozbudowa sieci gazowej + 30%
- Rozbudowa sieci energetycznej + 30%
- Rozbudowa sieci internetowej + 30%
- Rozbudowa sieci telefonicznej + 30%
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej + 40%
- Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej + 50%
- Budowa i modernizacja boisk sportowych + 20%
- Budowa i modernizacja placów zabaw + 10%
- Budowa ścieżek rowerowych + 50%
- Renowacja zabytków + 40%
- Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich + 20%
- Powierzchnia zainwestowanych terenów przemysłowych + 30 %

Wskaźnikami rezultatu mogą być:

- Liczba nowych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie planu + 5 %
- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki + 10 %
- Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych + 2 %
- Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej + 20%
- Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana + 20 %

Wskaźnikami oddziaływania mogą być:

- Liczba mieszkańców na terenach planu +80 %
- Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki + 20%
- Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki + 20 %
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie 2 lat) + 5 %
- Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat) +10%

Realizacja lokalnego planu rozwoju gminy Gryfino jest szczególnie istotna nie tylko ze względu na poprawę warunków życia mieszkańców, ale również, dlatego, że jest znaczącym czynnikiem podnoszenia konkurencyjności poszczególnych terenów gminnych w skali ponadlokalnej.

Jej zasadniczym celem jest ożywienie gospodarcze i społeczne, w tym nadanie terenom wiejskich nowych funkcji społeczno-gospodarczych, a ponadto zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

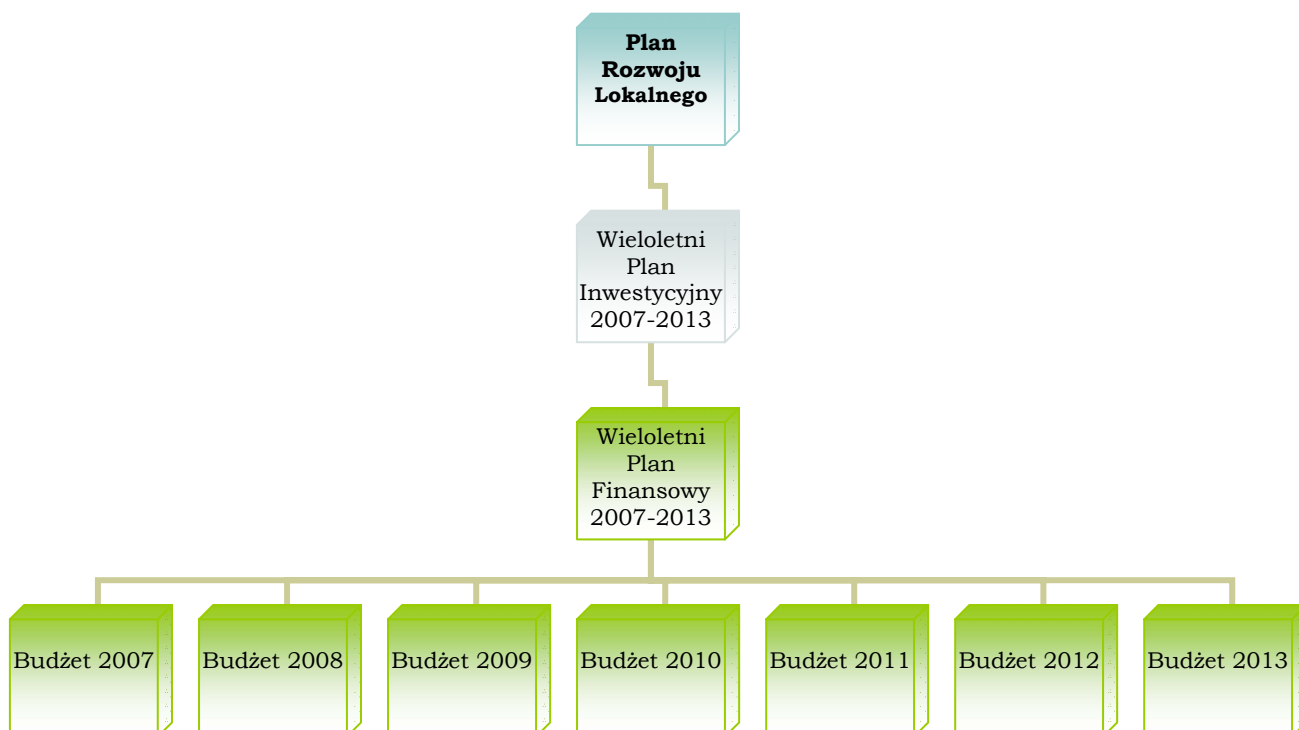
miejsca pracy poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny. Istotnym także będzie uzbrojenie nowych terenów pod działalność przemysłowo-usługową. Ważnym elementem działań w zakresie planu rozwoju lokalnego będzie pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno - gospodarczego.

VII. System wdrażania, sposoby monitorowania i oceny oraz Komunikacja ze Społeczeństwem

1. System wdrażania

Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino syntetyzuje zadania, które mogą zostać zrealizowane przy wsparciu funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Zadania te, jak np. gospodarka przestrzenna i zagospodarowanie terenu, program wspierania przedsiębiorczości oraz tworzenia warunków lokalizacyjno-infrastrukturalnych pod nowe inwestycje, są z kolei rozpisane na konkretne projekty. Wszystko to jest ściśle ze sobą powiązane, tworząc spójny i efektywny system realizacji zaplanowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Sieć powiązań kompetencyjno – zadaniowych, jaka stworzona została do realizacji Planu obejmuje w zasadzie wszystkie organy Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie. Zaangażowane w nią są zarówno jednostki odpowiedzialne za procesy planowania, jednostki zarządzające finansami, aż po zespół zajmujący się bezpośrednio procesami inwestycyjnymi. W konsekwencji organem zarządzającym całym systemem wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego jest burmistrz Miasta i Gminy Gryfino. Samo wdrażanie Planu przebiegać będzie według poniższego schematu.

Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Na powyższym schemacie zilustrowana jest implementacja Planu Rozwoju Lokalnego do systemu zarządzania i funkcjonowania Gminy Gryfino. Przewiduje się, że Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino zostanie przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Gryfinie w III kwartale 2007r. Następnie o zapisy dotyczące planowanych inwestycji zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego, zostanie uaktualniony Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta i Gminy Gryfino. Jednocześnie z wprowadzaniem zmian w WPI zostaną dokonane korekty w Wieloletnim Planie Finansowym dla Miasta i Gminy Gryfino. Podobnie będzie przebiegać procedura wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego dla Miasta Gryfino w roku 2008. W tym samym roku w oparciu o zmodyfikowany Wieloletni Plan Inwestycyjny zostanie sporządzony Wieloletni Plan Finansowy. Pozostała procedura dotycząca sporządzania planów i budżetów na kolejne lata będzie przebiegać analogicznie do tego, jak zostało to przedstawione w latach 2007-2008. Zmiany wprowadzane do WPI i WPF będą również wynikać z procedur ewaluacji i ewolucji Planu Rozwoju Lokalnego, które są opisane w punkcie 8.2 i 8.3.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

Czynności	jednostka realizująca	jednostka nadzorująca
- przygotowanie niezbędnej dla danego zadania dokumentacji,	- biura projektowe - firmy konsultingowe przy współpracy z Wydziałem Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami, Wydziałem Edukacji i Spraw Społecznych Wydziałem Gospodarki Komunalnej, Mieszaniowej i Ochrony Środowiska	Wydział Planowania Przestrzennego Aktywizacji Gospodarczej i Inwestycji
- sporządzenie i złożenie wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków pomocowych Unii Europejskiej	Refertat Promocji Gospodarczej i Współpracy Międzynarodowej	Burmistrz
- podpisanie umowy o przyznanie dofinansowania na realizację projektu,	Burmistrz	Rada Miejska w Gryfinie
- przeprowadzenie przetargu wyłaniającego wykonawcę	Wydział Planowania Przestrzennego, Strategii, Rozwoju i Inwestycji Radca Prawny	Burmistrz

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Czynności	jednostka realizująca	jednostka nadzorująca
- realizacja zadania	Wykonawca Jednostka Zarządzająca Obiektem	Wydział Planowania Przestrzennego Aktywizacji Gospodarczej i Inwestycji
- odbiór wykonanego zadania i rozliczenie projektu	Wydział Planowania Przestrzennego Aktywizacji Gospodarczej i Inwestycji Refertat Promocji Gospodarczej i Współpracy Międzynarodowej Wydział Finansowo-Księgowy	Burmistrz
- ocena zgodności oddziaływania zrealizowanego projektu z założeniami przyjętymi w Planie Rozwoju Lokalnego	Pełnomocnik ds. Rozwoju lokalnego gminy Gryfino	Burmistrz

2. Monitoring

W celu zapewnienia maksymalnej efektywności realizacji Planu Rozwoju Lokalnego wprowadzony zostaje stały monitoring. Jest on realizowany poprzez nadzór nad instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych zadań i projektów. Za monitorowanie odpowiedzialna będzie wyznaczona przez Burmistrza jednostka organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie.

Plan jest monitorowany nie tylko pod kątem zgodności z harmonogramem rzeczowo-finansowym, ale i pod względem dopuszczenia do realizacji projektów, które gwarantują efektywne, racjonalne, gospodarne i celowe wykorzystanie środków. System monitorowania realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest ściśle powiązany z przyjętą koncepcją komunikacji społecznej, która zakłada aktywizację lokalnej społeczności i pełnego włączania go w proces współtworzenia Planu.

3. Ocena

Ewaluacja efektywności oraz oddziaływania podjętych działań jest zasadniczym elementem procesu wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego. W okresie obejmującym lata 2007-2013 przeprowadzone zostaną ewaluacje tematyczne oraz ewaluacje poszczególnych zadań. Przedmiotem ewaluacji tematycznych będą kwestie horyzontalne.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Ewaluacje tematyczne:

- a. Ocena stopnia realizacji programu z zakresu gospodarki przestrzennej i zagospodarowania terenu.
- b. Ocena stopnia realizacji programu z zakresu realizacji zadań związanych z budową i modernizacją infrastruktury technicznej.
- c. Ocena stopnia realizacji programu wspierania przedsiębiorczości oraz tworzenia warunków lokalizacyjno-infrastrukturalnych pod nowe inwestycje.

Dokonywanie ewaluacji tematycznych będzie miało miejsce w okresie sesji budżetowej w roku 2008. Osoby odpowiedzialne w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie za ewaluację będą działać w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi. Rezultaty przeprowadzonych ocen będą udostępniane publicznie, zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi komunikacji społecznej.

Podstawą skutecznego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego jest stworzenie sprawnego systemu umożliwiającego ewaluację wyników zrealizowanych projektów i zadań. System ten oprócz bieżącego monitoringu musi umożliwiać szybką identyfikację problemów zagrażających realizacji celów pośrednich, a w konsekwencji przyjętych celów strategicznych. System ewaluacji opiera się na obiektywnym zestawie wskaźników rozwoju skonfigurowanym w oparciu o funkcjonujące w tym zakresie standardy Unii Europejskiej. Rolę Komitetu Monitorująco-Ewaluacyjnego w mieście Gryfino pełni zespół zadaniowy ds. rozwoju lokalnego gminy powołany w dniu 28 marca 2007r. przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino zarządzeniem nr 0151-38/07. Zadaniem zespołu będzie prowadzenie ewaluacji oraz przedkładanie organom samorządu gminnego wniosków i propozycji dotyczących zmian w Planie Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino na kolejne lata.

Ewaluacja działań prowadzona będzie przez ww. zespół w układzie standardowym i obejmie trzy fazy realizacji każdego z zadań:

- ewaluacja *ex ante*, przed podjęciem realizacji, wykazać ma czy i w jakim zakresie projekt przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego oraz jego potencjalnego wpływu na osiągnięcie efektu synergii,
- ewaluacja *ex tempore*, w trakcie realizacji, ma stwierdzić czy przyjęte cele i podjęte działania zmierzają w dobrym kierunku, czy struktura wewnętrzna projektu jest prawidłowa, czy poszczególnym działaniom przypisano odpowiednie wagi,
- ewaluacja *ex post*, po zakończeniu realizacji, dotyczy osiągniętych efektów krótko- i długoterminowych oraz zakładanych na wstępie korzyści synergicznych na innych polach działania.

Zasady ewaluacji Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino:

1. Ocena stopnia osiągnięcia zarówno celów operacyjnych jak i strategicznych w wyniku realizacji poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych dokonywana jest przez zespół zadaniowy ds. rozwoju lokalnego gminy Gryfino przed umieszczeniem danego projektu w Planie Rozwoju Lokalnego.
2. Ocena efektów realizacji poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych, realizowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, będzie dokonywana okresowo przez nadzorujących ich wykonanie urzędników zarówno w trakcie jak i po ich zakończeniu.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Ocena stopnia realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, będzie dokonywana raz do roku w okresie sesji budżetowej przez Radę Miejską, a wyniki oceny będą podstawą do wprowadzenia zmian i nowelizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

4. Komunikacja ze społeczeństwem

Celem zapewnienia akceptacji społecznej dla zadań i projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego, zespół zadaniowy ds. rozwoju lokalnego gminy Gryfino w proces tworzenia Planu przedstawiciele wszystkich ważniejszych grup społecznych. Zasada przejrzystości stosowana będzie również podczas wprowadzania zmian i nowelizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Zasada ta wymaga stosowania prostych i transparentnych procedur wyłaniania zadań do realizacji oraz zaangażowania partnerów społecznych w najważniejszych etapach wyboru kierunków i zadań oraz kontroli nad realizacją Planu Rozwoju Lokalnego. W związku z tym szczególnie nacisk kładzie się na komunikację społeczną, która jest realizowana przede wszystkim poprzez upowszechnianie informacji o Planie, na wszystkich etapach jego sporządzania i realizacji.

Cele upowszechniania informacji o Planie Rozwoju Lokalnego:

1. Określenie sposobów zapewnienia powszechnego dostępu do informacji o możliwościach aktywnego uczestniczenia w procesie przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego, poprzez:
  - konferencje prasowe,
  - ogłoszenia prasowe,
  - zamieszczenie informacji na internetowej stronie Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie,
2. Informowanie o możliwościach wykorzystania środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację projektów służących rozwojowi lokalnemu;
3. Informowanie o planach realizacji poszczególnych zadań i projektów realizowanych na terenie Gminy Gryfino w latach 2007-2013 oraz 2014-2020.

Grupy docelowe:

- obywatele;
- potencjalni beneficjenci;
- partnerzy społeczno-gospodarczy;
- regionalne i lokalne władze oraz inne właściwe władze publiczne;
- organizacje zawodowe;
- organizacje pozarządowe
- media.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Planu Rozwoju Lokalnego będą stosowane między innymi następujące środki i instrumenty:

PUBLIKACJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY GRYFINO, dostępna dla wszystkich mieszkańców w siedzibie Rady Miejskiej w Gryfinie.

STRESZCZENIE PLANU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY GRYFINO, z wykazem wszystkich zadań wybranych do realizacji, przekazane obligatoryjnie wszystkim radnym, a także dostępne dla wszystkich mieszkańców w siedzibie Rady Miejskiej w Gryfinie.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE dla przedstawicieli instytucji zaangażowanych w proces tworzenia i wdrażania Planu oraz dla mieszkańców gminy Gryfino, organizowane na wniosek zainteresowanych.

INTERNET – strony internetowe z informacją o Planie Rozwoju Lokalnego, funduszach strukturalnych UE, tworzone będą w ramach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta i Gminy Gryfino oraz na portalu „WROTA GRYFINA”.

SPOTKANIA INFORMACYJNE propagujące informacje o Planie Rozwoju Lokalnego i możliwościach pozyskania wsparcia z Unii Europejskiej na zadania związane z rozwojem lokalnym. W ich przygotowywanie będzie w miarę możliwości zaangażowani przedstawiciele Departamentu Integracji Europejskiej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

WSPÓLPRACA Z MEDIAMI z prasą, telewizją, rozgłośniami radiowymi o zasięgu lokalnym i regionalnym w celu upowszechnienia informacji związanych z tworzeniem i wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Gryfino.

ULOTKI I PLAKATY publikowane i rozpowszechniane z okazji wprowadzania zmian i nowelizacji w Planu Rozwoju Lokalnego, w celu zapewnienia społecznej akceptacji oraz poinformowania opinii publicznej o możliwości aktywnego uczestnictwa.

Instytucją odpowiedzialną za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych Planu Rozwoju Lokalnego jest Biuro Promocji Informacji i Współpracy Międzynarodowej. Jego zadaniem jest dobór najważniejszych instrumentów, zapewniających dotarcie z informacją do osób i instytucji najbardziej tymi informacjami zainteresowanych. Główną ideą przeprowadzania procesu komunikacji społecznej powinno być dążenie do przedstawiania jak najpełniejszych informacji o zasadach i tworzenia wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego wśród wszystkich obywateli Gminy Gryfino.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Gryfino na lata 2007-2013

Działania z zakresu komunikacji społecznej:

Instrument	Treść informacji	Miejsca dystrybucji
Utworzenie punktu informacyjnego w Urzędzie Miejskim w Gryfinie	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie dostępu do materiałów informacyjnych. - Informowanie o możliwościach aktywnego uczestnictwa w procesie tworzenia Planu. - Organizowanie Spotkań Konsultacyjnych 	<p style="text-align: center;">Biuro Promocji, Informacji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie</p>
Media	<ul style="list-style-type: none"> - Publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej/regionalnej TV, rozgłośni radiowej, szczególnie przy okazji oceny realizacji Planu. 	<p style="text-align: center;">Biuro Promocji, Informacji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie</p>
Broszury informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - W formie ulotek i plakatów informujących partnerów społecznych i opinię publiczną o możliwościach aktywnego uczestnictwa w tworzeniu Planu. - budowanie akceptacji społecznej dla zadań wybranych do realizacji w PRL. - Przekazywanie opinii publicznej informacji o korzyściach związanych z wdrażaniem Planu - Informowanie o procedurach związanych z sporządzaniem PRL 	<ul style="list-style-type: none"> - Biuro Promocji, Informacji i Współpracy Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie - Jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego - Instytucje publiczne np. szkoły, lokalne ośrodki zdrowia, placówki kultury - Organizacje pozarządowe (kościół, fundacje, stowarzyszenia). - Partnerzy gospodarczy i organizacje przedsiębiorców.
Prezentacje, szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie Spotkań Informacyjnych. - Upowszechnianie informacji na temat założeń i efektów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. - Przekazanie wiedzy wszystkim zainteresowanym na temat możliwości wykorzystywania środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 	<p style="text-align: center;">Biuro Promocji, Informacji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie</p> <p style="text-align: center;">Departament Integracji Europejskiej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego</p>
Internet	<ul style="list-style-type: none"> - Tekst Planu Rozwoju Lokalnego, - informacje o procedurze sporządzania, opis realizowanych zadań i projektów, wnioski, forum dyskusyjne, itp. 	<p style="text-align: center;">Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie:</p> <p style="text-align: center;">www.bip.gryfino.pl</p>